

శ్రీమత

రామనుజాయ నమః.

ముముక్షుప్పడి ఆంధ్రము.

పిల్లలొకాచార్యులవారు సాయించిన

ముముక్షుప్పడి అను గ్రంథమును

శ్రీ. ఉ. ప్రవర్తకులయిన

కందాచై శ్రీనివాసాచార్యులగారివల్ల విని

గంజాంజిల్లా బరంపురం నివాసులగు

శ్రీన్యాయపతి రామదాసు పంతులుగారిచే

ప్రకటింపబడియె.

సద్విజయశే తరామ.

ఆఫ్ వార్ తిరువ వతారాది.

రఘురాజుల ముద్రము

Copy Right Reserved.

Printed by G. V. Jagannauthacharier Arsha Press,
Vizagapatam. 1892.

ప్రీతిక.

మీ మతే రామానుజాయ నమః!

శ్రీయః పతియొక్క పాదారవిందమును చేరుకొట్టగదా అని చింతాక్రాంతులగు జనులకత్యంతోపకారముగ పితైల్లోకాచార్యులవారు పదునెనిమిది రహస్యగ్రంథములను ద్రావిడభాషలో సాయించియున్నారన్న సంగతి అందరకు తెలిసియేయున్నది. వాటిలో ముముక్షుప్రపంచ అనునది అట్టి చింతాక్రాంతులకవశ్యము అనుసంధింపవలసినదైయున్నది. అయితే అది ద్రావిడభాషయందుండుటచే మన తెలుగుదేశములో దానిని తెలిసికొననభిలాష గలవారికి సులభముగాలేదు, కాబట్టి ఆగ్రంథమును తెలుగునవ్రాసినట్టులయిన కొందరు సంతోషింతురని యీ తెలుగు గ్రంథము ప్రచురపరచుటయైనది. అయితే దీనిని ముఖ్యముగా స్త్రీలు బాలురు అనుసంధించుటకు తగినట్లుండవలెనను మద్దేశముతో సులభమైన తెలుగుమాటలతో వ్యాఖ్యానాంశములలో కొన్నింటిని చేర్చి వ్రాయుటయైనది. ద్రావిడగ్రంథముయొక్క అర్థము నేవోఒకరికిగా మాత్రమేకొలది తెలుపుదుచేయుటయందేతాత్పర్యముగాని వేరేమియులేదు- దీనియందుండు తప్పులను సత్సంగములును పండితులును మన్నించి సవరించుకోగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాము-

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః-

తిరుమవ్తా భక్తము-

ముముక్షుస్పది- అనగా మోక్షమును కోరిన

వారికి తెలియవలసినది-

౧- మోక్షమం దిచ్చ గలవారికి తెలియవలసిన రహస్యములు మూడు- రహస్యమనగా నేకాంతముగా తెలిసికొన వలసినది; అనగా ఉపదేశముచేత తెలియదగినది.

౨- అందు ప్రథమ రహస్యము తిరుమంత్రము; అనగా నారాయణాష్టాక్షర- మంత్రమనగా తన్ను అనుసంధించు వారలను రక్షించునది.

౩- తిరుమంత్రముయొక్క గౌరవమునకు దగునట్లు భక్తితో నాచరించి అనుసంధించవలయును- అనుసంధానమనగా మననము-

౪- మంత్రమందును మంత్రమందు జెప్పబడు దైవమందును మంత్రమును పదేశించిన ఆచార్యుని యందును భక్తిమిగుల నుండే నేని కార్యకరమగును- ఆచార్యుడనగా మంత్రమందు గల ఆర్థమును తానాచరించి శిష్యునిచేత నాచరింప జేయువాడు-

౫- గంఠానులు స్వస్వరూపమును భగవంతుని యొక్క స్వరూపమును చరది అనగా తెలిసి కొనక ఈశ్వర కైంకర్యమునకు వెడి, చెడితిమను విచారమయినను లేక సంసారమనెడు పెద్ద పముద్రమందు బడి దరిగానక బాధను జెందుచుండగా భగవంతుడు తన నిహితృక కృపచేతను ఈ సంసారులు నన్ను తెలిసికొని దరిని జేరునట్లు నర నారాయణ రూపముగా శ్రీ బదరి కాశ్రమమందు తానే శిష్యుడను తానే ఆచార్యుడనై యుండి ఈనాగారాయణాష్టాక్షరీ యను మంత్రమును వెల్లడి పరచెను-

౬- శిష్యుడుండవలసిన క్రమము లోకులకు దెలియక పోవుట చేత దానిని దెలియజేయుట కై భగవంతుడు నరుడను పేరుతో శిష్యుడయి యుండెను-

౭- సకల శాస్త్రములను చదివీ సంపాదించెడు జ్ఞానము

స్వార్జిత ధనమువంటిది- తిరుమంగళమునుచదివి సంపాదించుజ్ఞానము పితృజిత ధనమువంటిది-

౮- ఈ నారాయణాష్టాక్షరి యనెడు తిరుమంగళమేగాక వాసుదేవ ద్వాదశాక్షరి విష్ణుపడక్షరి మొదలుగాగలవంగ్రములనే కములు గలవు-

౯- ఈ మంత్రములు వ్యాపక మంత్రములనియు అవ్యాపక మంత్రములనియు రెండి విధములు- వ్యాపక మంత్రములనగా భగవంతునియొక్క గర్వవ్యాపకత్వమును చెప్పినవి- అవ్యాపక మంత్రములనగా భగవంతునియొక్క సర్వవ్యాపకత్వమును చెప్పక ఆయనయొక్క అవతార గుణచేష్టితనులలో నొక్కొక్కరొకనిమాత్రమే చెప్పునవి-

౧౦- అవ్యాపకము లయిన తక్కిన మంత్రముల కంటె వ్యాపక మంత్రములగు నారాయణ వాసుదేవవిష్ణు మంత్రములు మూడును శ్రేష్ఠములు-

౧౧- ఈమూడింటిలోను పెరిగి తిరుమంత్ర మని వాడుక చేయబడు నారాయణాష్టాక్షరి మంత్రము ప్రధానమైనది-

౧౨- మిగిలిన వాసుదేవ విష్ణు మంత్రములు రెండింటిని భక్త మతస్థులు ఆపలంబించుటయు అథాపూర్తిలేకపోవుటయు కలదు-

౧౩- నారాయణాష్టాక్షరిని అపొగుపేయమైన వేదములును పరాశరాది ఋషులును నన్మూలవారు మొదలయిన ఆత్మవారులును నాథమునులు మొదలయిన పూర్వాచార్యులును అదరించిరి-

౧౪- మంత్రమునకు అథాభూతుడై యున్న భగవంతుని వైభవముకంటె ఈమంత్రవైభవము అధిష్టమైయున్నది.

౧౫ ఈశ్వరుడుఅదృశ్యుడయిననుమంత్రము దృశ్యమైయుండి ఉపకరించును.

౧౬ భీష్ములుమొదలయిన వారి సభయందు దుశ్శాసనుని చేత మానభంగమును జెందిన ద్రౌపదికి ఘోరమైన వృద్ధి పొందింది మానమును కాపాడి రక్షించినమంత్రము ఇదియేగదా.

౧౭- ఈమంత్రము భక్తి మొదలగు గౌరవముతో అనుసరించి చక అగౌరవముతో అనుసరించినను తానివ్వ వలసినఫలమునకు లోపము చేయదు.

౧౮- ఈమంత్రము కులము మొదలయిన సకల అపేక్షితముల నిచ్చును.

౧౯. విశ్వశక్తి ము కైవల్యము భగవల్లా భము మొదలయినవాటిని అపేక్షించువారికి సాటి నిచ్చును — విశ్వశక్తి మునగా ఇహలోకమందును స్వర్గాదులందును అనుభవించు సంపద — కైవల్య మునగా పరమపదమునకు సంబంధించియున్న ఒక స్థానమునుండి చేయు కేవల ఆశ్వానుభవము — భగవల్లా భమునగా మున్నట్లే పరమపదమందును శుద్ధ సత్త్వ సేవాముతో చేయు పగము పురుషార్థముయిన భగవత్కైవల్యంకర్యము.

౨౦- భగవత్ప్రసాదము లగు కర్మయోగ జ్ఞానయోగ భక్తియోగములను ఆవలంబించువారికి తత్ప్రసాదము ఈమంత్రమును సహాయముగా కోరినయెడల వాటికి డిండు ప్రతిబంధకములను పోగొట్టి వాటిని సిద్ధింపజేయును.

కర్మయోగ మనగా యజ్ఞ దాన తపో ధ్యాన సంధ్యావందన పంచమహాయజ్ఞ అగ్ని హోమాదు లీధానాత్రా పుణ్యక్షేత్రావాస శృద్ధి చాంవ్రాయణ పుణ్య నదీస్నాన వ్రత చాతుర్మాస్య ఫల మూలాశన శాస్త్రాభ్యాస సమారాధన జపతర్పణాదులచేతకలుగు దేహశోషణము వలన పాపము నశించి అందువలన ఇంద్రియ ద్వారా ప్రసరించు జ్ఞానమునకు క్షుద్ర విషయములు గోచరములు కాకపోవుటచేత సద్విషయమందు ఆభిలాషగలిగి యమ నియమ ఆసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహార ధ్యాన ధారణ సమాధిరూపమయిన అష్టాంగయోగ శ్రమముచేత యోగాభ్యాస కాలము వరకు జ్ఞానమున కాశ్లగు లక్ష్యముగాజేయుట.

జ్ఞానయోగ మనగా కర్మ యోగము వలన పుట్టిన జ్ఞానమునకు హృదయ కమలము అక్షత్య మణ్డలము మొదలగు స్థలముల

యందు వేంచేసియుండు సర్వేశ్వరుని లక్ష్యముచేసి ఆయనను శ్రద్ధావక్రూరులతో కూడియున్న వానినిగాను పీతాంబరధరునిగాను కిరీటము మొదలగు సర్వాభరణ భూషితునిగాను లక్ష్మీతో కూడియున్న వానిగాను అనుభవించి యోగాభ్యాసక్రమముచేత అనుభవ కాలమునువృద్ధిపొందించుచు యెడతెగని ధ్యానమును జేయుట.

భక్తియోగ మనగా జ్ఞానయోగము వలనకలిగినైలధారవలె వెడతెగని స్మృతి సంతాన రూపమయిన అనుభవమును ప్రీతిరూపముగా జేయుట-

౨౧- ఈనున్నము ప్రపత్తిలో దిగిన వారికి భగవత్పాద తంత్రము నెడు స్వరూప జ్ఞానమును విశదముగ బుట్టింది కాలక్షేపమునకును భోగమునకును హేతునైయుండును.

ప్రపత్తి అనగా కమలజ్ఞాన భక్తులు స్వతంత్రోపాయము లగుట చేత కేవల భగవత్పరతంత్రమైన ఆత్మస్వరూపమునకు విరుద్ధమలని వాటిని చేయుట కసమర్థుడై భగవత్సన్నిధియందు జేయు భగవత్సమర్పణము-

భగవత్సమర్పణమనగా తన రక్షణభారము తనకులేననే జ్ఞానముతో ఈశ్వరునియందు ఆభారమును సమర్పించి నన్నియుండుట.

ఈ ప్రపత్తి ఆర్తప్రపత్తి అనియు దృష్టప్రపత్తి అనియు రెండు విధములు-

ఆర్తప్రపత్తి అనగా భగవత్సహాయక కృత్యచే జ్ఞానముపుట్టిగానే భగవత్సమర్పణమునకు ప్రతిబంధకములయిన ఈదేహమును ఈదేశమును ఈదేశస్థుల యొక్క సహవాసమును సహింపజాలక భగవత్సమర్పణమునకు సహకారమైన ముక్తదేహమును ముక్తిస్థానమును ముక్త పురుషుల సన్నిధ్యమును పొందుటకై త్వరపడి అర్చితో జేయుప్రపత్తి - ఆర్తప్రపత్తి లకు వెంటనే ముక్తి కలుగను- ఇట్టి ఆర్తప్రపత్తులు అభివారాదులు- (నమ్మాళ్లవారు మొదలగు ంరు)

దృష్ట ప్రపత్తి అనగా ఇట్టి ఆర్తిమాత్రములేక తనరక్షణభా

రమును భగవంతునియందు సమర్పించి నమ్మి ఆయనయొక్క ఆత్మకైంకర్యమును చేయుచుండుట- ఇట్టి దృష్ట ప్రపన్నులకు దేహవసానమందు మోక్షముగలుగును- (వీరు నాథ మునులు మొదలగుపూర్వాచార్యులు-)

కాలక్షేప మనగా ఈ తిరుమన్త్రీమందు చెప్పబడిన ఆధ్యాను సంధానాదులచేత కాలమును వెళ్ల బుచ్చుచుండుట-

౨౨. ఆత్మోజ్జ్వలనమునకు సాధనముగా తెలియవలసిన ఆర్థవిశేషములన్నియు ఈమన్త్రీమందే ఉన్నవి.

౨౩. అవి అయి దర్శనములు- అవి యేవనగా (౧) స్వస్వరూపము (౨) పరస్వరూపము (౩) పురుషార్థా స్వరూపము (౪) ఉపాయ స్వరూపము (౫) విరోధిస్వరూపము.

(౧) స్వస్వరూప మనగా జీవస్వరూపము- యీజీవస్వరూపము అయిదవిధములు. గిత్తులు, అముక్తులు, కెబద్ధులు, ర కేవలులు, ౫ ముముక్షువులు.

౧. గిత్తులనగా సంసార సంబంధము లేక నిత్య విభూతియందు భగవంతుని సన్నిధిని నిత్యకైంకర్యమును చేయుచుండు అనంత గరుడ విష్ణు క్షేమాదులు-

౨. ముక్తులనగా- భగవత్కృపచేత సంసారసంబంధమును వదిలి నిత్యవిభూతిని పొంది నిత్యులవలె నేపునరావృత్తలేకుండా నిత్యకైంకర్యమును చేయుచుండు వారు-

౩. బద్ధులనగా- సంసారమందుండి దేహ త్యాగిమానము కలవారై యుద్ర భోగములనే పురుషార్థముగా దలంచుచు ఆత్మజ్ఞానము గానీ భగవ జ్ఞానము గానీ లేక ఆహం కారమును కారములలో మునిగి దారపుత్రాదులయందు మోహము కలిగి యుండు వారు.

౪. కేవలులనగా- సంసారమును దావాగ్నిచేత తప్పులేని తాపనివృత్తికి సాధనముగా శాస్త్రాభ్యాసము చేసి అందువల్ల పకృతికంటె ఆత్మ పిలక్షణ మయినదనియు, ప్రకృతిదుఃఖా

స్పృహమైనదనియు, తెలిసికొని అట్టి ప్రకృతి సంబంధ నికృతి కొరకు భగవంతుని ధ్యానము చేసి ఆత్మానుభవ యాపమయిన కైవల్యమోక్షమును సంపాదించుకొని అనుభవించువారు.

౫. ముముక్షువులనగా- భగవదను భవాభాసై దానికిని రోధి యైన సంపార నివృత్తిని ప్రార్థించి భక్తి ప్రపత్తి మొదలగు భగవత్ప్రసాదనమలను ఆవలంబించి యుండువారు-

(౨) పరస్వరూప మనగా ఈశ్వరస్వరూపము, ఇదిఅయిదువిధములు- అవి యేవనగా- ౧. పర ౨. వ్యూహ ౩. విభవ ర ఆం తర్యామి ౪-ఆర్పలు.

౧. పర మనగా శుద్ధ శక్తి మయమై శ్రీపా ద్విభూతి యనుపేరుగల నిత్యవిభూతియందు నిత్య సూరి సేవ్యమై యుండు పరవాసుడేన మూర్తి-

౨. వ్యూహ మనగా వాసుడేన సంకషణ ప్రద్యుమ్న అనిరుద్ధ వ్యూహములయందు ఆయా వామ ములతో జగత్సృష్ట్యాదులను చేయుచుండు భగవత్స్వరూపములు.

౩- విభవములనగా రామకృష్ణస్తంభాది అనంతాతారములు- ఈతారములు రెండు విధములు- ముఖ్యతారములు గౌణావతారములు అని-

ముఖ్యతారము లనగా- జీవసంబంధములేక జగ ద్రక్షణాభాసై “ రామ కృష్ణ స్తంభాశ్చ పూర్ణా పాద్మణ్య మూర్తయః ” అనుప్రకారముగా పద్మణ్యులతో పూర్ణుడైనన ర్వేశ్వరుడు సాక్షాదవతరించినరామకృష్ణ ద్వవతారములు.

గౌణావతారము లనగా జీవులయందు ఆయా పనులకొరకై భగవదంశము ఆవేశించిన అవతారములు- ఇవి వ్యాసదత్తాత్రేయా ద్వవతారములు- వీరిని ముముక్షువులు మోక్ష సాధనముగా ఉపాసించ బనిలేదు-

౪- అంతర్యామిఅనగా సమస్త వస్తువుల యందు వ్యాపించి యుండు భగవత్స్వరూపము, ఈవ్యాప్తి రెండు విధములు-

(౧) స్వరూపవ్యాప్తి (౨) విగ్రహవ్యాప్తి -

(౧) స్వరూపవ్యాప్తి అనగా సర్వభూతములయందును సూక్ష్మరూపుడై భగవంతుడు వ్యాపించి యుండుట-

(౨) విగ్రహ వ్యాప్తి అనగా భక్తులయందలి అనుగ్రహము చేత వారిహృదయ కమలములలో అంగువృత్త మాత్ర ప్రమాణముగా లక్ష్మీ సహితుడై వేంచేసియుండుట-

౫. ఆర్చావతార మనగా భక్తుల యొక్క ఇచ్ఛానుసారముగా ఆయా నామ రూపములను పరిగ్రహించి దేశకాల మిచ్చెడి బహువిధములైన విగ్రహములు- ఇవి వాల్మీకిధములు-

(౧) స్వయంవ్యక్తములు; (౨) దివ్యములు; (౩) సైన్యములు; (౪) మానషములు-

(౧) స్వయం వ్యక్తములనగా సకలసంహా ద్యవతారములవలెనే భగవంతుడు స్వయముగా ఆవిష్కరించినవి-

(౨) దివ్యములనగా దేవతలచేత ప్రతిష్ఠితములయినవి.

(౩) సైన్యము లనగా సింధులచేత ప్రతిష్ఠితములయినవి-

(౪) మానుషములనగా మనుష్యులచేత ప్రతిష్ఠితములయినవి-

(౩) పురుషార్థ స్వరూప మనగా పురుషుని చేత గోరబడునది- అది ఆయుదవిధములు:- ౧ ధర్మము, ౨ ఆర్థము, ౩ కామము- ౪ ఆత్మానుభవము, ౫ భగవదనుభవము-

౧. ధర్మమనగా ప్రాణిరక్షణమున కుపయోగముగా జేయు పనులు-

౨- ఆర్థమనగా వణాశ్రమములకు ఉచితముగాధనధాన్యమును సంపాదించి దేవతావిషయములయందును వైత్య కళగర్వలవిషయమందును ప్రాణులవిషయమందును దేశకాల పాత్రముల నెరిగి ధర్మబుద్ధితో ఖర్చుపెట్టునది-

౩- కామమనగా (౧) ఇహ (౨) పర లోకముల యందు అనుభవించు సుఖవిశేషము-

(౧) ఇహలోక సుఖమనగా తల్లి తండ్రి భార్య రత్నములు ధనము ధాన్యము వస్త్రములు ఆన్న పానములు పుత్తులు మిత్రులు పశువులు గృహములు క్షేత్రములు చందనము పుష్పములు తాంబూలము మొదలగు వాని అనుభవము వల్ల గలుగు సుఖము.

(౨) పరలోక సుఖ మనగా ఈ లోకము కన్న పిలక్షణమైన స్వర్గాది లోకములకు వెళ్లి ఆకలి దాహము శోకము ముగలతనము మరణము మొదలగునవి లేక సంపాదించిన పుణ్య మనకు తగినట్లు అమృత పానము చేసి రంభాది అప్పు రసలతో సుఖించుట.

౪- ఆత్మానుభవ మనగా దుఃఖనివృత్తి మాత్రమైన కేవల ఆత్మానుభవము-

౫- భగవదనుభవ మనగా జీవుడు చేసిన భక్తిప్రపత్తుల వల్ల పుణ్య పాపములను నశింప జేసి మూర్ధన్య నాడి ద్వారా ఈశ్వరమున విడిచి అర్చిరాతి మార్గమున పరమపరమనకు వెళ్లి శుద్ధ సత్త్వ జేహమును పొంది లక్ష్మీ భూమినీలా నాయకుడగు శ్రీమన్నారాయణుని నిత్యసేవ చేయుచు నుండుట-

(౪) ఉపాయస్వరూప మనగా భగవత్పాప ని కలుగ జేయు సాధనస్వరూపము; ఇది ఆయిదు విధములు- ౧ కర్మము, ౨ జ్ఞానము, ౩ భక్తి, ౪ ప్రపత్తి, ౫ ఆచార్యాభిమానము-

ఇందులో కర్మజ్ఞానభక్తి ప్రపత్తులయొక్క వివరణము ౨౧- ౨౨- సంఖ్య గలవాక్యములలో చేయబడినది-

౫ ఆచార్యాభిమాన మనగా చేతనుడు కర్మ జ్ఞాన భక్తి ప్రపత్తుల యందు ఆశక్తుడై యుండునపుడు పీనియందు కనికరింప వీనిలాభమునకై భగవత్సన్నిధిని ప్రవత్తి చేసి పీనినుజ్జీవింపజేయు జ్ఞానానుష్ఠాన సంపన్నులగు ఆచార్యుల ఆభిమానమునకు పాత్రుడై యుండుట- ఇది రెండు విధములు:-

(౧) స్వగర్హిస్తార్థము; (౨) పరగర్హిస్తార్థము;

(౧) స్వగతస్వీకారమునగా చేతనుడు ఆశ్రయించిన ప్రాణి ఆచార్యుడు అభిమానించి స్వీకరించుట.

(౨) పరగత స్వీకార మనగా తాను ఆశ్రయించక పోయిన ను ఆచార్యుడు అభిమానించి స్వీకరించుట.

(౫) విరోధి స్వరూపమునగా చేతనుడు ఆపేక్షించు లాభమునకు విరోధించునది. ఇది ౫ విధములు:- ౧ స్వరూప విరోధి- ౨ పరస్వరూప విరోధి- ౩ పురుషార్థ విరోధి ౪ ఉపాయ విరోధి- ౫- ప్రాప్తి విరోధి.

(౧) స్వరూప విరోధి అనగా దేవతామే ఆత్మయను భ్రమయును భగవదవతలకు చేపట్టాడు నను భ్రమయును స్వప్నారంభమను.

(౨) పరస్వరూప విరోధి యనగా దేవతాంతరములయందు పరస్వబుద్ధియును, దేవతాంతరములయందు భగవంతునితో సమానబుద్ధియును, తుదకి దేవతాదులయందు మహత్త్వబుద్ధియును, భగవదవతారముల యందు సూనున ప్రతిపత్తియును, అర్చన లారముందు ఆశక్తిప్రతిపత్తియును.

(౩) పురుషార్థ విరోధి యనగా భగవత్కైంకర్యరూప ఫలముకంటె ఇతరమైన విశ్వరమము మొదలగు ఫలములనుకోరుటయును, భగవంతునియొక్క ఇష్టానిష్టములను విచారించక తన కిష్టము వచ్చిన కైంకర్యమును చేయుటయును.

(౪) ఉపాయవిరోధియనగా ప్రతిపత్తికంటె అన్యములైన భగవత్ప్రార్థనాపాయములయందు వెలక్షణ్య ప్రతిపత్తియును అనగా అధిక్య బుద్ధియును, ప్రతిపత్తిపాయము సులభముగా చేయవలసినది కాబట్టి నీ దీని చేత పొందవలసిన ఫలము గొప్పది కాబట్టి నీ ఈఫలము పొందుటకు విరోధులైన మనము చేసుకొన్న పాపములు అధికములు కాబట్టి నీ ఈప్రతిపత్తివల్ల ఇంత ఫలము కలుగునో లేనో అను సంశయమున్ను.

(౫) ప్రాప్తి విరోధి యనగా భగవంతుని విషయమయ్య

ను భాగవతుల విషయ సుయ్యను ఆచార్యుల విషయ సుయ్యను వారికి శిష్యులయి తనతో సఖిహ్లాచారులగు వారి విషయ సుయ్యను చేయనపచారములు.

౨౪- పూర్వాచార్యులవారు ఈమన్త్రిమండలి అథామును తెలియుటకు మునుపు తాముపుట్టినవారుగా రుచి యుండలేక దీనియందైన అథాక్షానముకలిగిన నెనుక ఈమన్త్రికముతో విగామముయొకదానితో కాలమును వెల్లించియెరుగరు.

౨౫- ఈమన్త్రిము అథామకర వేకుండా తన్ను దివ్యసింహాసనము చేతనే సమస్తభుజుల నిచ్చునదియై యుండగా మాన్త్రిమంతుకంటె అథామకర పూర్వాచార్యులందఱును ఆసక్తి కలిగి యుండుటకు హేతు వేషమగు ఏమిటోరు భలము భగవంతుడగుట చేతను ఈభలము నిచ్చువాడు భగవంతుడగుట చేతను ఈమన్త్రికము భగవ దేకోపాయత్వమే అగుట చేతను అథామకర ఆసక్తి కలవారైయుండిరి.

౨౬- ఈమన్త్రిమండు చెప్పబడుచున్న అథాము:- ఓమ్ ఆను ప్రణవముచేత జీవునియొక్క శేషత్వమున్ను, నను: అను పదము చేత జీవుని యొక్క పారతంత్ర్యమున్ను - ఈరెండు పదములు కలిసి జీవుని యొక్క శేషత్వ పారతంత్ర్య గ్రహపములను చెప్పుచున్నవి—నారాయణాయ ఆనుపదముచేత ఈ జీవుడు భగవంతుని విషయ మైచేయవలసిన కైశికరహస్యమయిన భలము చెప్పబడుచున్నది—ప్రణవము చేత జీవుని శేషత్వమున్ను, నను: పదము చేత భగవ దేకోపాయత్వమున్ను నారాయణపదము చేత కైశికరహస్యమున్ను చెప్పబడుచున్నవి.

౨౭- జీవుడు పొందవలసిన భలము యొక్క విగ్రహము, ప్రమేయ శేఖర మను గ్రంథములోనున్న అర్చిరాది యను గ్రంథములోనున్న చెప్పబడియున్నది—ఈ ఆత్మ అర్చిరాది మార్గముగా పరమపదమునకు బోయి పరిపూర్ణ భగవదనుభవమును చేసి అందువల్ల కలిగిన ప్రతిభత పీఠనివేదయబడిన వాడై భగవంతుని విషయ

మై చేయు సర్వవిధకైంకర్యము లే ఫలముగా ఈ గ్రంథములయందు చెప్పబడుచున్నది.

౨౦- ఈమచ్చిము ఎనిమిది అక్షరములు కలదై, మూడు పదములు కలదై యుండును—ఓమ్ అనునది యొక అక్షరము- ననుః అనునది రెండు అక్షరములు- నారాయణాయ అనునది అయిదు అక్షరములు- —ఈమచ్చిమును నారాయణోపనిషత్తు అష్టాక్షరిగా చెప్పుచున్నది-

౨౧- ఈమూడు పదములును మూడు అక్షరములను చెప్పుచున్నది. అది యేది అనగా శేషత్వ మున్న పారతంత్ర్య మున్న కైంకర్య మున్న-

౩౦- ఇందులో మొదటిపదము ప్రణవము-

౩౧- ఇది ఆకార ఉకార మకారములతో కలిసి ఓమ్ అని పలుకబడుచున్నది-

౩౨- బ్రహ్మ వేదాధ్యయనము చేయు సమయమందు ఋగ్వేదము వలన భూః అను వ్యాహృతియును యజుర్వేదము వలన భువః అను వ్యాహృతియును సామవేదమువలన సువః అను వ్యాహృతియును వినబడెను. ఈమూడు వ్యాహృతులను తటిది చూడగా వీటిలోనుండి ఆకార ఉకార మకారములను మూడు అక్షరములు క్రమముగా పుట్టినవి-

౩౩- కాబట్టి యీ ప్రణవము సకలవేదపారమని చెప్పుచును-

౩౪- ఇందు ఆకారము సకలశబ్దములకును కారణమై నారాయణ పదమునకు సంగ్రహమై యుండుటచేత సకలజగత్తులకును కారణమై సర్వరక్షకునయి యున్న యీశ్వరుని చెప్పుచున్నది-

ఆకారము సమస్త శబ్దములకు కారణ మగుట వల్లను ఈశ్వరుడు సమస్త వస్తువులకు కారణ మగుట వల్లను ఆకారము భగవంతుని యొక్క సర్వకారణత్వమును చెప్పుచున్నది- (అవ రక్షణే) అనుధాతువువల్ల కలిగి నందున భగవంతుని యొక్క సర్వ రక్షకత్వమును చెప్పుచున్నది.

౩౫- రక్షించుట యనగా విరోధిని పోగొట్టుటయును అపేక్షితములను ఇచ్చుటయును.

౩౬- ఈరెండును చేతనుల అధికారానుసారముగా అనగాస్థితికి తగినట్లు ఉండును.

౩౭- సంసారులకు విరోధి శత్రు పీడాదులు అనగా రావత్రయమువల్ల కలుగు పీడలు.

రావత్రయ మనగా (౧) ఆధ్యాత్మికము (౨) ఆధిదైవికము (౩) ఆధిభౌతికము-

(౧) ఆధ్యాత్మికమురెండువిధములు ౧ శాశ్వరము అమానసము-

౧ శాశ్వరమనగా శరీరమునకు సంబంధించు బహు విధము

లైన వ్యాధులు-

౨ మానస మనగా కామము కోపము భయము ద్వేషము లోభము మోహము విషాదము శోకము ఆసూయ అనమానము ఈర్ష్య మాత్సర్యము మొదలగు మనో రోగములు (ఆధులు)

(౨) ఆధిదైవిక మనగాచరి గాలి వలెండ వచకము పిరుపిరుగులు మొదలగు వాటివల్ల పుట్టురావము-

(౩) ఆధిభౌతికము అనగా పశువులు చిరులు మనుష్యులుపిశాచములు సర్పములు రాక్షసులు యక్షసర్పములు మొదలగువాటివల్ల కలుగు రావము అనగా పీడ-

సంసారులకు అపేక్షితము అన్నపాపాదులు- ఆదిశబ్దముచేత పుష్పమాలికలు కస్త్రీములు ఆభరణములు చందనము అంగస్త్రీలింగము మొదలగునవి చెప్పబడుచున్నవి.

ముముక్షువులకు విరోధి సంసార సంబంధము అనగా అసత్య జ్ఞానము దుష్ట వ్యాపారము మరలనడచుము కలవారై యీవిధాతియందుండుట—అపేక్షితము, భగవదనుభవమునకు అనుకూలమైన పరమ పథమునుపొందుట-

విమలబతును ముకులబతును విరోధి భగవత్ సన్నిధినిచేయు ౨౭౪

కర్మమునకు వచ్చు విచ్ఛేదము — అపేక్షితము ఉన్నచోత్తరక్షణం
కర్మవృద్ధి-

౩౮- ఈశ్వరుని కంటే మిగిలినవారు రక్షకులు కారను అంశ
ము ప్రపన్నపరితాణములో హేతువులతో విస్తరించి చెప్పబడినది-

౩౯- రక్షించునపుడు పురుషకార భూతురాలగు పరాట్టి స
న్నిధి కావలసి యుండుటచేతను ఈ అకారమందు శ్రీసంబంధము
అనుసంపించవలయును-

౪౦- శ్రీ: అను శబ్దమునకు భగవంతునినిశ్చయము విడువకుండా
అశ్రయించి యుండు ననియు చేతనుల చేతునిశ్చయమేవించ బడు
చుండు ననియు అర్థము.

౪౧- భగవంతుని వత్సత్వముందు నిత్యమువనియించుకొను
దునట్టి ఈపరాట్టి అవత్సత్వమును విడిచివేగగా ఆయనను చె
ప్పచున్న ఈఅకారమును విడుచును, అనిష్టా నాశకలయిన సేవా
పరి జయ్యరవారు పాయించిరి-

౪౨- పరివ్రతయగుస్త్రీ తనపాతివ్రత్యధర్మమునకు తగినట్టు
గా తనపెనిమిటిని సంపాదపెట్టుటకు ఆయనయొక్క పక్షము
ను తనరక్షకత్వధర్మమునకు తగినట్టుగా తనసంతానమునకు స్త
న్యమిచ్చట మొదలయిన యపరాధములు చేసి కాపాడుటకు
వారితోటె నున్న విడవకుండాఉన్నట్లు ఈపరాట్టియును తన
కుభక్తయిన సర్వేశ్వరుని చెప్పుచున్న అకారమును తనసంతా
నములైన జీవులను చెప్పుచుకారమును విడువకుండా ఉండును-

౪౩- యశోవాదేవి పెనిమిటి అయిన నందునిన్ని కుమారుడ
గు తిక్కణ్ణునిన్ని విడువక వారలనుధ్యు ఈపరాట్టి కలెనే
యుండెడి-

౪౪- ఈఅకారమందు శబ్దమునుపట్టి ఒకట ఈశ్వరశేవత్వ
మునే జెప్పినను లక్ష్మీశేవత్వము కూడా లోకసిద్ధమై తత్త్విక వ
చ్చును. ఎట్లనగా ఒక నాశరు ఒకయజమానుని వద్ద నాకరీయం
తుటకు నిణకాయించుకొని దన వేజ వ్రాసియున్నపుడు అతని

అట్లానుసారముగా పనిచేతునని వ్రాసియిచ్చియుండిన్ని ఆయన భార్యయొక్క ఆట్లానుసారముగా నొఖర్చిచేయడా.

౪౫- కాబట్టి సర్వేశ్వరుని పరాట్టి విడిచియుండదు.

౪౬- ఇందుకు దృష్టాంతములు సూర్యుని లేజస్సు విడిచియుండనట్లును పురుషును పరిమళము విడిచి యుండనట్లును స్వామిని పరాట్టి విడిచియుండదు.

౪౭- కాబట్టి లక్ష్మి స్తోత్రాదిన స్వామియందే భక్తిచేయవలెను. ఉభయులయందు భక్తి చేయట చేతనే గదా విభేషముడు భాగుపడెను.

౪౮- ఈ అకారమును సంస్కార వ్యాకరణ సూత్రము చేత చతుర్థివిధక్తి కనపడకుండ లోపించి ఆచతుర్థ్యధర్మమును మాత్రము ఇచ్చును.

౪౯- ప్రతి శబ్దమునకును ఏదేని విధక్తులు ఉండగా ఈశ్వరుని ఇచ్చట చతుర్థివిధక్తి మాత్రము వచ్చుటకు హేతు వేమనగా-

౫౦- వారాయణాయ అను చతుర్థ్యంత హయిన యీ వనమునకు అకారము గంగ్రహమై యుండుటచేత ఈ అకార మనకు కూడ చతుర్థివిధక్తి కావలెను.

౫౧- ఈచతుర్థి, 'వానికొరకు,' అను అర్థమునిచ్చు రాజభ్యవతుర్థి అగుటచేతను ఈశ్వరునికి ఈజీవుడు శేషము అను అర్థమును తెలుపుచున్నది. శేషస్వము అనగా రాగత్యము.

౫౨- శేషత్యము దుఃఖ రూపమయినదిగా కాదా లోక మంకు ననవకుచున్నది అంటిరేది.

౫౩- శేషత్యము యావత్తు దుఃఖ రూపమయినది అను నియమములేదు. పక్షవస్తులు, మహారాజులు, మొదలయిన ప్రభువుల నన్నిధిని, గొప్ప అధికారుల నన్నిధిని, చేయు శేషవృత్తులు ప్రపంచమందు సుఖముగాను గౌరవముగాను ఉండలేదా?

౫౪- ప్రభుపదముయొన శేషత్యము వారి విశ్వరూపి గుణ

ములనుపట్టి వచ్చినది గనుక సునిరూపమయినది అని అంటిరేని ఈ శ్వసని యొక్క గతుక శ్వసునును చెప్పచున్న అకార మందు రక్షణమునకు కావలసిన కల్యాణ గుణములున్న ఉన్నవిగనుక ఈశ్వర విషయ శేషత్వ మున్న అగుణములను పట్టి సుఖ తరము గానే ఉండును.

౫౫- ఆత్మకు స్వరూపమున్న భగవద్దానత్వ రూపమైన శేషత్వమే- సను స్తమైన ఆత్మలును పరమాత్మకు శేషభూతులని ఆనేక ప్రమాణములు చెప్పచున్నవి.

౫౬- ఆత్మలకును పరమాత్మకును జ్ఞానానందా మలత్వములు గమానముగా సున్నప్పటికిని పరమాత్మకు స్వామిత్వమే ప్రధాన స్వరూప మయినట్లు ఆత్మలకు భగవద్దానత్వ రూపమయిన శేషత్వమే స్వరూపము కాబట్టి ఆత్మ శేషత్వము లేనప్పుడు స్వరూపమే తోచును.

౫౭- ఆత్మకు స్వాధావికమైన శేషత్వమును అంగీకరింపక తాను స్వతంత్రుడనను తలంపే ఆత్మావహర మనబడును.

ఇట్టి స్వాతంత్ర్యము పుట్టినవెంటనే ఆత్మనశించును- అనగా స్వరూపము లేదనివలెనే అగును.

౫౮- ఓమ్ అనే ప్రణామందు ఉకారము ఏవ అను అవధారణార్థమును చెప్పచున్నది- “తదేవ భూతం, తమభవ్యమ్” ఇత్యాది శ్రుతులయందు ఏవ కారస్థానమందు ఉకారముండి ఆ ఉకారము ఏవ కారార్థమునే ఇచ్చును.

౫౯- ఏవ కారార్థమును చెప్పుచున్న యీ ఉకారము ఈశ్వరుని శేతపు గదితరులకు ఈ ఆత్మ శేషముకాదని అన్య శేషత్వమును తీసివేయుచున్నది.

౬౦- ఉకారము లక్ష్మీవాచకముగా సాంపరాగ్రిగ్రంథమంతట చెప్పబడుటచేత ఆకారమందు భగవచ్చేవత్వమున్న ఉకారమందు లక్ష్మీశేషత్వమున్న కొందరుచెప్పుదురు.

౬౧- లక్ష్మీ శేషత్వము చెప్పబడకుండు ఇదివరలో ఆకారము

లోవచ్చిన బుద్ధచతుర్థి వల్ల చెప్పబడిన భగవత్ ప్రేమత్వమునకు విరోధియైన అన్య శేషత్వమును తీసివేయుటే అవశ్యకమైయున్నది:-

౬౨- ఇంద్రాది దేవతలకు భోగ్యమయిన యజ్ఞమందు హేమా మముచేయు పురోహితమును కుక్కకు పెట్టినట్లు భగవదేక శేషమగు ఈ అన్యమగు సంతానులకు శేషముగా చేయుట దహనింధ్యము:-

౬౩- ఇదివరలో చెప్పిన లక్ష్మీ శేషత్వముకంటె ప్రధానమై యుండుటయే గాక భగవత్ ప్రేమత్వముకంటెనున్న అన్య శేషత్వ నివృత్తి ముఖ్యమై యున్నది:-

౬౪- యింతవరకు సంవాదమును సాయించిన తిరుమలై అట్లవారులు భాగవతలక్షణమును చెప్పచు భగవంతునివర దినన ఆన్య శేషత్వములేని మనుష్యులయిలే చాలునని సాయించివారు:-

౬౫- ఈ ఉకారము అన్యతనకు పగులకుకూడ శేషమకాదు. ఒక్క భగవంతునకే శేషమగు అక్షరమును దెలుపుచున్నది:-

౬౬- కవగము చేత పంచ భూగములు అనగా పృథివి జలము లేవస్సు దాయువు ఆకాశము చెప్పబడును — కవగము చేత క పేరాంధ్రియములు అనగా నోరు ముక్కు పాదము బాహ్యాంధ్రియము మూత్రేంద్రియము చెప్పబడుచున్నది — అక్షరము చేత జ్ఞానేంద్రియములు అనగా గత్యభావ (స్వరగముల గ్రహించుచు పేరాంధ్రియము) ౨ పదుస్సు (నేత్రేంద్రియము) ౩ శోత్రము (చెవి) ౪ కర్ణము (వాలుక) ౫ గ్రోహము (చేతి) ౬ శ్రుతి అయిదును చెప్పబడుచున్నది — కవగము చేత గంధవిషయములు అనగా గగంధము తిరగము కిరూపము రస్మగము సజ్జము ఈ అయిదును (పృథివ్యాభూతములయందుండుగుణములు) చెప్పబడుచున్నది — పకారము చేత మనస్సు చెప్పబడినది- — ఫకారము చేత అకారము చెప్పబడినది- — బకారము చేత మహత్త్వమున్న భకారము చేత ప్రకృతి తత్త్వమున్న చెప్పబడుచున్నది — ఇటు ఈ యిరువదివాల్గు అక్షరముల చేతను ఇరువదిగాల్గు తత్త్వములు చెప్పబడి ఇరువదివరకు అక్షరమైన పకారముచేత ఇరువదిఅయితర

తస్యమయిన జీవుడు చెప్పబడుట చేతనున్న ఈ మకారము "మన జ్ఞాన" అను ధాతువును పట్టి జ్ఞానమును చెప్పనద్దినై యుండుట చేతనున్న జ్ఞానమే స్వరూపముగాగల జీవుడు చెప్పబడుచున్నాడు.

౬౭- ఈమకారము బద్ధముకై నిత్యరూపముగానున్న సకల జీవసమూహమును జెప్పను.

౬౮- ఏకవచనము జీవసమూహమును ఎట్లు చెప్పనంటే, ధాన్యము మొదలైన సమూహ వాచకముల యందు ఏకవచనము సమూహమును జెప్పను కాబట్టి యిక్కడ కూడా మకారము జీవసమూహమును చెప్పను. దీనినిజాత్యేకవచనమనివాడుకొందురు.

౬౯- ఈమకారముచేత శేషత్వమే స్వరూపముగా చెప్పబడిన ఆత్మ జ్ఞానానందములకూడా లక్షణముగా కలవాడని చెప్పబడుచున్నాడు. దీనిచేత దేహముకంటె ఆస్యవేరని చెప్పబడుచున్నది.

౭౦- ఆస్య దేహముకంటె పేరనునంశము తస్యశేఖరమను గ్రంథమందు సయుక్తికముగా చెప్పబడియున్నది.

౭౧- పరిమళముండెడబట్టి పుష్పమున్న కాంతియుండెట్టి రత్నమున్న ఏలాగున ఆదరింప బడుచున్నవో ఆలాగుననే శేషత్వముండెట్టి ఆత్మయును ఆదరింప బడుచున్నది. కాబట్టి శేషత్వము లేనప్పుడు కేలమల ఆత్మ స్వరూపముతో ప్రయోజనము లేదు. ఈ శేషత్వముయొక్క ఆవశ్యకతను చూపించుటకయ్యే మకారములో చెప్పబడిన జీవస్వరూపమును తెలియ జేయుటకు ముందుగానే ఆమకారములో లోపించి యున్న చతుర్థి చేతను శేషత్వము చెప్పబడినది.

౭౨- తిరుక్కణ్ణపురమనే గ్రామమందువేంచేసియున్న స్వామికి శేషభూతుడను ఇంకొకరికి శేషభూతుడనుకానుఅని తిరుమంగైయాళవారు పాఠించిన పాశురప్రకారముగా ఈ ప్రణామముచేత జీవేశ్వరులకు శేషశేషభావ సంబంధము చెప్పబడినది.

౭౩- పద్మమందు నివసించియుండు లక్ష్మీనాథుడను స్వామిని ఒకనినే నా జ్ఞానము చూచును అని పాయ్గై యాళవారు సా

యిందిన శ్రీసూక్తి ప్రకారముగా లక్ష్మీ సహితుడైన శ్రీయఃపతికే
సర్వాత్మలును శేషమై ఉండునను ఆధరము ఈ ప్రణవమందు
చెప్పబడుచున్నది-

౨౪. ఆకారముచేత గతుతుడైన సర్వేశ్వరుడు చెప్పబడుచు
న్నాడు- మకారముచేత రక్షింపబడుజీవుడు చెప్పబడుచున్నాడు-
ఆకారమందున్న బుద్ధచతుర్థి చేత రక్షణకు హేతువయిన జీవే
శ్వరులకున్న సంబంధము చెప్పబడుచున్నది- ఉకారముచేత రక్ష
ణఫలము చెప్పబడుచున్నది-

రక్షణమునకు ఫలము ఆశ్రయలకు పనికిరాక ఈశ్వరుని శ్రేష్ఠత్వా
దయి యుండుట- దీనినే ఆనన్యాహార్యమని చెప్పుదురు.

౨౫. ఇళమీదను ప్రణవాధరము వివరింపబడుచున్నది-

౨౬. ఈ ప్రణవములోనున్న ఉకారము యొక్క ఆధరము న
మఃపదముచేత బహుళముగా చెప్పబడుచున్నది- మకారము యొ
క్క ఆధరము నారాయణ పదమందుండు ఐత్యుని విధక్తిచేత వి
స్తరింపబడుచున్నది- ఈ మకారము యొక్క ఆధరము నార పద
ముచేతకూడా వివరింపబడు నని చెప్పుదురు-

౨౭. ఈ మన్తములోనుండు ఆకారమును ముందుగా వివరిం
చి తరువాత ఉకారమును వివరించవలసి యుండగా ఆట్లు వివరిం
పక పోవుటకు హేతు వేమనగా:- ఆకార వివరణ మయిన నారా
యణపదమందు చెప్పబడుచున్న ఇళవలైంకర్యమునకు విరోధు
లైన అహంకార మమకారములు నడిచితేనేగాని ఆ ఇళవలైం
కర్యము రుదించడుగనుక నమః పదముచేత ఆవిరోధులను పోగొట్టు
టకై ఉకారమును ముందుగా వివరించివారు-

౨౮. నమః అనుపదమందుననియుమఃఅనియు రెండుపద
ములు గలవు-

౨౯. మః అను పదవ్యవర్తనపదము "నామ" అనెడి ఆధరమునుచె
ప్పి శేషత్వమునకు ప్రతిరోధియైన స్వాతంత్ర్యమును చెప్పుచున్న
ది- న అనుపదము "కాదు" అని నిషేధవాది యగుటచేతను మ

కారములఁ జెప్పబడిన స్వతంత్ర్యమును తీసివేయుచున్నది-

౮౦- న, మః, అను రెండుపదములు కలిసి “అత్త తనకు తాను శేషభూతుడు కాడు, స్వతంత్రుడును కాదు” అను అర్థమును చెప్పుచున్నది.

౮౧- క్షశేషత్వ అన్యశేషత్వములను రెండింటిని తీసివేయుచున్న ఉకారమునకు వివరణమైన యీనమః పదమందు అన్యశేషత్వమును తీసివేయక స్వశేషత్వమునుమాత్రము తీసివేయుటకు హేతు నేమంటే. అన్యశేషత్వమును, ఈశ్వరుడు తన కల్యాణగుణములను చూపించి నివర్తంపజేయుట కవకాశమున్నది- నాకేనేను శేషమన్నప్పుడు అట్టి అవకాశము లేదు- గనుక అన్యశేషత్వముకంటే స్వశేషత్వము హృగైవైనదికాబట్టి దానినిమాత్రమే తీసివేయుచున్నది.

౮౨- ఈ నమఃపదముచేత అత్త ముక్తినిపొందుటకుకలిగియున్న విరోధులు పోగొట్టబడుచున్నవి-

౮౩- ఆవిరోధులు మూడు-

౮౪- అవియేవనగా (౧) ప్రణవమందు చెప్పుచున్న శేషత్వ స్వరూపమునకు ఉండు విరోధియును, (౨) ఈ నమఃపదమందు చెప్పుచున్న భగవదేకోపాయత్వ స్వరూపమున కుండు విరోధియును, (౩) నారాయణపదమందు చెప్పుచున్న పాశ్వర్య స్వరూపమునకు ఉండు విరోధియును.

౮౫- ఈ విరోధులు పోవడమనగా ఏమన్నను:-

(౧) స్వరూపవిరోధియనునది నేను, నాది, అనేకు అహంకార మనుకొనములైనటులచేత వాటినివిడిచి “నేనునీకుపరతంత్రుడను, నాసంబంధముగలవస్తువులనీకుపరతంత్రములు” అని అత్తాత్మీయములను భగవత్సన్నిధిని సమర్పించి యుండుటయే స్వరూపవిరోధిపోవుట-

(౨) ఉపాయవిరోధి యనునది తనరక్షణ విషయమై తాను స్వతంత్రుని యుండుట అగుటచేతను, దానిని నిడుచుకొని తనరక్షణ

భారమును సర్వేశ్వరుని యందుంచుటయే ఉపాయవిరోధిపోవుట.

(3) పాప్యవిరోధి యనునది పరమపదమందు ఈశ్వరునికి తాను చేయు కైకర్యము తన ఇచ్చాప్రకారము చేయుట; దానిని విడిచి ఈశ్వరుని కె ప్రియ మయిన కైకర్యము చేయుటయే పాప్యవిరోధి పోవుట.

౮౬- నుః అను పదమందు అహంకార మమకారములు డుట చేతను దానితో గలబంధించడము ఆత్మస్వరూపమునకు నాశము- ననుః అను పదము చేత అహంకార మమకారములు తీసివేయ బడుచున్నవి గనుక దానితో గలబంధించడము ఆత్మస్వరూపమునకు ఉడ్డవనము, అనగా, ప్రకాశింపజేయునది.

౮౭- ఈ ననుః అను పదము ప్రణవమందు చెప్పబడిన అనన్య భావశైలిత్వస్వరూపమును, తనయందు చెప్ప బడిన అనన్య శరణత్వస్వరూపమయిన ఉపాయస్వరూపమును, నారాయణ పదమందు చెప్ప బడిన అనన్య భోగ్యత్వరూపమయిన ఫలస్వరూపమును, ప్రకాశింపజేయుచున్నది.

అనన్య శరణత్వ మనగా భగవంతుడే రక్షకుడని యుత్తములు రక్షకులుకొరకు నమ్మియుండుట.

అనన్య భోగ్యత్వ మనగా భగవత్కైకర్యమే తనకు భోగ్యమని యుత్తము భోగ్యముకాదనియు నమ్మియుండుట.

౮౮- ఈస్వరూప ఉపాయ పురుషార్థమును ప్రకాశింపజేయు విధమేమనగా:—

(౧) ఆత్మవారులు భగవత్ ప్రేమత్వమాత్రిముతో తృప్తి పొందక వానిసంబంధమైన తొలవిలి మంగలమనే దివ్యదేశమునకు కూడా తాము శేషమైన ప్రకారమును “తొల్లం” అనే నమోదమును పొందుచుట వల ఈ నమః పదము శైలిత్వ స్వరూపమును ప్రకాశింపజేయుచున్నది.

(౨) ఆత్మవారులు “తిరువేంగడముడయామకు నేను శేషభూతుడను, నాకకాను, అందువల్ల నే నారక్షణోపాయము నాటలేదు,

వాని యందే ఉన్నది" అను అర్థమును నమఃపదమున సా
యించుటచేతను ఈపదము ఉపాయమున ప్రకాశింపజేయుచున్నది-

(3) ఆత్మవారులు నిత్యవిభూతియందు చేయు కైంకర్యము యొ
క్క భోగ్యతాతిశయము చేతను ఒకపిథమైన స్వాంతర్యము పుట్టి
నందున దానినిపోగొట్టుకొని కైంకర్యమును వృద్ధిపొందించు కొను
టకొరకు కైంకర్యాంతరుండు నమఃపదమును సాయించుటచేతను దీ
నియందు ప్రాప్త్యము ప్రకాశింపజేయబడుచున్నది-

౨౯- తిరుమంత్రయాత్రివారులు ఈ తిరుమత్తమందు సకలా
ర్థములు ఉన్నట్లు ఒప్పుకొనుచు భగవత్ప్రియకరమైన భాగవ
తశేషత్వమునే ప్రధానార్థముగా సాయించియున్నారగునకభగవ
త్సేషత్వమునకు విరోధులైన అహంకార మనుకారములను నశింప
జేసి ఆభగవత్సేషత్వమును ప్రకాశింపజేయుచున్న ఈనమఃపదముం
దు భాగవతశేషత్వమునకూడా అనుసంధింపవలయును-

౩౦- జీవునియొక్క శేషత్వమును చెప్పుచుండెడులుప్త చతు
ర్థితోకూడుకొనియున్న ఆత్మమందును ఈ భాగవతశేషత్వము
న్నరనికొందరు చెప్పుచురు, అనన్యార్థశేషత్వమును చెప్పచుండె
డిదికారమందును ఈ భాగవతశేషత్వమున్నది కొందరు జెప్పుచురు-

౩౧- ఈశ్వరుడు ఎల్లప్పుడు సత్తత్తు, నిర్వేయముండునియు
అదిత్తు అనిగా ప్రకృతి చైతన్యములేనిపదార్థములు చేత స్వా
తంత్యములేక ఎల్లప్పుడు పరాధీనమయ్యే యందుననియు,
ఆత్మజ్ఞానముకలవాడగుట చేత స్వతంత్రుడనియు, శేషత్వముకల
వాడగుటచేత ఈశ్వరపతంత్రుడనియు, ప్రణవమందుచేకబడినది
ది. ఈనమఃపదముందు ప్రణవమందువలెగాక అదిత్తును పరాధము
గానే పరిగ్రహించునట్లు కేవల ఈశ్వరునకేపీయమగునట్లు తన్ను
పరిగ్రహించవలెనని ఆత్మప్రార్థింపు ప్రార్థన చెప్పుటచున్నది.

౩౨- ఈశ్వరసన్నిధిని జీవుడు కైంకర్యముచేయు దశలో
ఈశ్వరుడువీనియందు మోహముచేతను తనస్వామిత్వమును వీని
యందుంచి వీని శేషత్వమును తాను అవలంబించి వీని (జీవునియొక్క)

శ్రేష్ఠత్వమును చెడగొట్టునపుడు తన శ్రేష్ఠత్వమును కాపాడుకొనుట కై ఈ శ్రవణార్థమునకు ప్రతిబంధము కలుగజేయకూడదు-

౯౩- ప్రిణమంతును నారాయణపదమందును ఆత్మకథగవ శ్రేష్ఠత్వమును శైషత్వోపేతమైన కైంశ్యమును గవకూపము గొచ్చెప్పుడు గా అందుకు ఓరోధము గా భగవంతుడు ఆత్మకంటె తానతకులైనానున్నట్లు భోగదశయందు కనపరుప బొవునప్పుడు తన శ్రేష్ఠత్వమునకు భంగము కలుగు నేమో యను గంభీరముతో ఈ శ్రవణనియోగార్థమునకు భంగము కలుగజేయకూడదు- అని తాత్పర్యము.

౯౪- ఇహివరహశిష్యున పారతంత్య్రజ్ఞానము మొక్కచో భవమేమనగా- "భగవదేక శేషముగా నేనన్న పరిగ్రహించవలెను" అని డియిపారతంత్య్రజ్ఞానము పుట్టినమాత్రము చేరినే ఈ ఆత్మకృతకృత్యుడగుచున్నాడు- అనగా తన పాతాళమైచేయవలసిన పనులన్నియు చేసిన వాడగుచున్నాడు- ఈ అవిద్యత్పారతంత్య్రజ్ఞానము లేనప్పుడు ఆత్మాపహరణము మొదలగు సకలదుష్కృతములును చేయబడినవే- ఈ అవిద్యత్పారతంత్య్రజ్ఞానము ఉన్న మాత్రము చేరిన శ్రేష్ఠత్వమునకు సకల సుకృతములను చేసినవానియందు కలిగెడు ప్రీతి కలుగును. ఈ అవిద్యత్పారతంత్య్రజ్ఞానము లేకుండా యీశ్వర ప్రీతి కొరకును తన పాపములు నశించుట కొరకును చేయుచు జ్ఞానమును పొందెత్తి తామును నిష్క్రియోజనము లగును- ఈ పారతంత్య్రజ్ఞానము కలిగినమాత్రము చేత సమస్త పాపములును పోయి సమస్త ఫలములును సిద్ధించును-

౯౫- నారాయణ పదమనకు ఆధామేమనగా-

(౧) నారాణాం ఆయనంయః సః నారాయణః అనియు (౨) నారాః ఆయనం యస్య సః నారాయణః అనియు తత్పురుష బహువ్రీహి సమాసములు రెండింటి చేతనును ఈ నారాయణ పదము రెండభాగములను జెప్పుచున్న దగుటచేత ముందు తత్పురుష సమాసార్థము చెప్పబడును.

(౧) నారాణాం నారములకు, ఆయనం స్థానము, యః ఏవ
జో, గః బాధు, నారాయణః నారాయణుడు-

ఈ సమాసమందు ఆయనపదమునకు ప్రాప్తము అనగా ఫలము
న్న ప్రాప్తము అనగా ఉపాయమున్న ఆధారము లగుచున్నది- ఇ
వి ముందు వివరింపబడును-

౯౬- నారములకగా నశించనివస్తువులయొక్క సమాహములు-
'రిక్షేత్రయే' అనుధాతువుపైని పుట్టిన 'ర' అనుపదమునకు న
శించువస్తువు ఆధారమై "నర" అని నకారము దానితోకలిసి
నాశములేని వస్తువును జెప్పును- సమాహారముందు అభిప్రాయ
యమున్న ఆదిశృద్ధియునువచ్చి 'నారః' అనుపదమై నిత్యవస్తు
వులయొక్క సమాహమును జెప్పును- నారాః అనుబహువచనము
సమాహముయొక్క బాహుళ్యమునుజెప్పును-

౯౭. ఆ నిత్యవస్తు సమాహము లేవనగా:-

(౧) ఈశ్వర స్వరూపమును నిరూపించు, ఆనందానికామించు,
జ్ఞాన ఆనంద అమల త్వాదులును, వాటిచే నిర్ణయించబడిన ఈ
శ్వరస్వరూపమునకు విశేషణములై సకల గుణ ప్రధానములైన
౧ జ్ఞానము ౨ శక్తి ౩ బలము ౪ విశ్వరూపము ౫ కిర్ణము-
౬ లేడస్సు అనుపద్యుక్తములును, ఆపద్యుక్తములు ఆధారములై
న ౧ వాత్సల్యము ౨ స్వామిత్యము ౩ సౌశీల్యము ౪ సౌలభ్యము మొ
దలైన అనంతకల్యాణ గుణములును, పదమ పదమందు నిత్యముగా
నుండు దివ్యమంగళవిగ్రహమును, ఇచ్ఛచేరపరిగ్రహించుఅత
రాది సకల దివ్యమంగళ విగ్రహములును, ఆదిగ్రహ గుణములైన
సౌందర్యము సౌతుమార్గము సౌగంధ్యము లావణ్యము యౌవనము
మొదలగునవియును, ఆవిగ్రహముండు ధర్మింపబడు అనంత దివ్యాభరణ
ములును, శంఖము చక్రము గద ఖడ్గము ధనుస్సు మొదలయిన అ
నంతాయుధములును, శ్రీదేవి భూదేవి మొదలగు అనంతదేవులును,
అనంత గరుడ విశ్వకేసులు మొదలుగాగుల అనంత నిత్యసూర్యులును,
అనంతకర్యోపకరణములైన ధర్మములు చామరములు తాళవృంతము

లు (అనగా విదేశకజ్జలు) ధృంగారులు (దాహకీధామములను ఉంచుకొను గిండిలు) పరద్యహములు (అనగా పీఠదానులు) మొదలగునవియును, ద్వాదశములను కాచు సంక ప్రిచంప భద్ర) సుభద్ర) జయ విజయ ధాతృ విధాతృలు మొదలగు ద్వాదశ పాలకులును, కుముదకుము నాక్షపుట్టిరీకవానునశంకుకణా సర్వ నేత్రసుముఖసుప్రతిష్ఠితాదిసేనాధిపతులును, సంసారసంబంధమును విడిచిపరచుపదమునకు వెల్లి నిత్యులతో సమానమైన దీవ్యశరీరములనుపొంది సకలకైంకర్యములనుజేయు అనర్తము కార్తవ్యము, పంచోపనిషత్సూత్రమైన వరమపదమును (పంచోపనిషత్తులనగా పరమేష్ఠి శక్తియును పురషశక్తియును విశ్వశక్తియును నివృత్తిశక్తియును సర్వా శక్తియును అనుపేర్చు గుచి- ఈ అయిదింటిని పంచోపనిషత్తులని పాంచరాతము చెప్పుచున్నది- ఈజగత్తు పంచభూతార్థకమైనట్లు ఆ పరమపదము పంచశక్తి మయ మని పాంచరాని) మంతు చెప్పబడియున్నది) సత్త్వరజ స్తమోగుణాన్యకమై లీలాపీఠానికి కారణమై ఈశ్వరునికి లీలాపకరణమైన మూలప శృతియును, సైనము లాలంబుకొనియున్న బంగారురేణువులవలననే మూల ప్రకృతిలో అంబుకొనిపోయి కరణకళేబరములచేత అదిత్పాత్రియులై పడియున్న బద్ధార్థమును, క్షణావాదిహ పరిమిని కాల్చును, మూల ప్రకృతి వికారములైన మహారాషలు, మహాత్తు అహంకారముపు ణివాదీ పంచభూతములు గుఢాదిపంచదశయములు ద్వితీయ పంచభూతేంద్రియములు వాగాది పంచ కషేణంద్రియములు మనస్సును జ్ఞానేంద్రియము ఈయిరువదిమూడు వికారములును, అనంతకోటిబ్రహ్మాంశములును, అబ్రహ్మాంశములలోపలంపు దేవతలు మనఃస్వరూప శుభత్యాదులు వృత్యాదులు ఈ మొదలయిన సమస్తమున్నదిత్యవస్థ సమాహమనబడును-

ఈ నిత్యవస్తువులు రేండువిధములు. ౧- స్వరూప తోనిత్యములనియు, ౨)వాచాతో నిత్యములనియు-

స్వరూపతోనిత్యము లనగా ఎప్పుడైనను ఏవిధమైన మూ

త్వమును లేక యేకాకారముగానుండు పదార్థములు. అవి నా నందామలత్వాదులు మొదలుకొని కాలము వరకు ప్రైనిచెప్పబడిన పదార్థములు.

ప్రవాహతోనిత్యములనగా ఉత్పత్తివినాకాదివికారములకలదు. యాపభేదములున్నప్పటికిస్వరూపాదులుకు నాశములేనిపదార్థములు. ఇవి మహాచామలు మొదలుకొని నేవాదిపదార్థముల వరకును ప్రైనిచెప్పబడినవి.

౯౮. ఆధారవాదియైన 'అయన' శబ్దము, ఈనిత్యవస్తువులకు ఈశ్వరకృత్యరూపము ఆధారమని చెప్పుచున్నది.

౯౯. ప్రైనిచెప్పిన తత్త్వగుహార్థముగాక "నారాః ఆయనం యస్య కః" అనుబహువీహి సమాస ప్రకారముగా 'ఈ నిత్యవస్తుకమూహములు ఆశ్రయముగా గలవాడు, అనగా, స్థానముగా గలవాడు అనియు చెప్పుదురు.

"నారాః నారములు, ఆయనం స్థానము, యస్య ఎవనికో, నః వాడు, నారాయణః అనబడుచున్నాడు" అని బహువీహి సమాసార్థము. తత్త్వరుచ సమాసమందు ఈశ్వరునికల్యాణగుణములనుకూడ నారశబ్దవచ్యములుగా తీసికొనినప్పటికిని ఈ బహువీహి సమాసమందు వాటిని విడిచి తక్కినవాటినే తీసికొనవలసియుండును. అలాగున తీసికొనియెడల ఆత్మాశ్రయము, అనవస్థ, అనురంభదోషములు వచ్చును. ఆత్మాశ్రయమనగా తస్యయందు తానుండుట; అనగా తనకు తానే ఆధారమై యుండుట. లోకములో ఒకమనిషి తన మెడపైని తాను ఎక్కి కూర్చుండుటవలెనే అసంకర్షముగాననబడును. ఎట్లనగా- ఈ శ్వరుడు సగుణుడుగనుక తనగుణములలో ప్రవేశించునపుడు సగుణుడయ్యే ప్రవేశించవలెను; అట్లు ప్రవేశించునపుడు ప్రవేశించబడుచున్న గుణములే ప్రవేశించువారి గుణములై యుండుట నా వాటికిని విడిచి భేదములేక ఆత్మాశ్రయమును దోషము వచ్చును. అనవస్థాదోష మనగా పరిసమాప్తి లేకపోవుట. ఆ

త్వాశ్రయవోషమును పోగొట్టుటకై ఈశ్వరునియందున్నగుణములకును ప్రవిశించబడు గుణములకును స్వరూపభేదమును అంగీకరించు పక్షమున ప్రవిశించ బోవునపుడు ఈశ్వరుని యందుండు గుణములయందును తరుగా గుణవిశిష్ట సయ్యే వ్యాపించవలసి యుండును. ఇందువలల బహుగుణకల్పనము వచ్చును, గనుక అనవస్థావోషముతప్పదు.

౧౦౦. ఈతత్వరూప, బహువ్రీహి, అనెడు రెండుసమాగముల చేత కలిగినఫలితము ఏమనగా సమస్త పదార్థములకు ఆధారమై యుండుటయ నేమపరత్వము అనగా ఆధిక్యము, తత్త్వరూపవలలనున్న ఇట్టి అధికుడైన తాను సకల చేతనం చేతనముల యందును అమరి అంతర్యామిగా నుండుటవలల వచ్చిన సోలభ్యమం అనగా సర్వసులభత బహువ్రీహిసమాగమువలల నున్న ఫలితమిది:-

౧౦౧. ఈ రెండుసమాగములవలల నున్న అంతర్యామిత్యము, ఉపాయత్వము, ఉపేయత్వము కూడ చెప్పబడుచున్నది. బహువ్రీహిసమాగము చేత అంతర్యామి బ్రాహ్మణమం మొదలైన ఉపనిషత్తులయందు “యస్యాత్కారీరమ్-య ఆత్మానమస్తరోయమయతి-యమాత్కానవేద” ఇత్యాది వాక్యములలో చెప్పిన ప్రకారముగా సమస్త పదార్థములకు అంతర్యామిగానుండి నియమించువాడై వర్తించుటయ నేమ అంతర్యామిత్యము చెప్పబడుచున్నది.

యస్యాత్కారీరమ్-యస్య, ఏవరమాత్మనః- ఆత్మా, జీవాత్క- శరీరం- శరీరమో-య ఆత్మానమస్తరోయమయతి- యః, ఏవరమాత్క-ఆత్మానమ్, ఆత్మనః- అస్తరః, అంతర్యామివనవాడై-యమయతి, నియమించుచున్నాడో. యమాత్కానవేద- యమ్, ఏవరమాత్మనః- ఆత్మా, జీవాత్క- నవేద, ఎరుగడో. అని శ్రుతికి అర్థము.

తత్త్వరూపసమాగము చేతను ఇన్ గతో అనుధాతువు వలలగా ని, అయగతో అనుధాతువువలల గాని సద్భింధన ఈత్యనవజమందు ఈత్యతే అనేన త్యయనమ్ అను కరణే వుత్పత్తి వలల నున్న, ఈ

యలే ఇతి ఆయనమ్' అను కర్కణపుష్పత్తివల్ల నన్ను, ఉపాయ
త్వమున్ను, ఉపేయత్వమున్ను ప్రమాణముగా చెప్పబడుచున్నది.
'ఇన్' అనుధాతువునకు 'పాండుట' అర్థము. 'ఆయ' అను ధాతు
వునకున్న పాండుటయే అర్థము.

ఈయలే అనేగ ఇతి ఆయనమ్' - అనేన, దీనిచేతను - ఈయలే, పాం
దింపబడును. కాగా ఆయనమ్ అని కరణేపుష్పత్తికి అర్థము.

ఈయలే ఇతి ఆయనమ్ - పాండుటచున్నది కాగా ఆయనమ్
అని కర్కణపుష్పత్తికి అర్థము.

కరణార్థమునుచెప్పవది కరణేపుష్పత్తి (కరణపుష్పత్తి) అనబ
డును. మరముపాండుటలమునకు ఈశ్వరుడు కరణమైన అనగా పాథ
నమైన, ప్రకారమును చెప్పబడునది గనుక కరణేపుష్పత్తి అనబడును.

కర్కణమునుచెప్పవది (కర్కణపుష్పత్తి) కర్కణపుష్పత్తి అన
బడును. పాండుటచున్నది ఈశ్వరుడే గనుక కర్కణత్వమువచ్చుటవల్ల
కర్కణపుష్పత్తి అనబడును.

తత్పరుడనమానమందు ఉపాయత్వమును ఉపేయత్వమును
ర్థముచెప్పనప్పుడు నారశబ్దమునకు ఆచేతనములను విడిచి చేతనము
లనుమాత్రమే అర్థముగా చెప్పవలెను. ఆచేతనములకు జ్ఞానము లేదుగ
నుక జ్ఞానకార్యమైన ఉపాయత్వ ఉపేయత్వములు లేవని వసిష్ఠ
స్మృతి మొదలగువాటియందు చెప్పబడుచున్నది.

౧౦౨- ఈశ్వరాయణ శబ్దార్థమును తరుమంత్తై ఆశ్చర్యులు
అనునందించునట్లుడు ఈశ్వరునియొక్క సర్వవిధబంధుత్వమును పా
యింపినందువల్ల ఆయనపదమును బంధుత్వప్రియుక్తమైన పా
ప్యత్వమున్ను చెప్పబడుచున్నది. ఈబంధుత్వప్రియుక్తమైన పా
ప్యత్వమేగాక యీ ఆయనపదమందు ఈశ్వరునియొక్క సర్వవిధ
పాప్యత్వమున్ను చెప్పబడును.

౧౦౩- ఈశ్వరునితో మనము ద్వేషించి అన్యశేషభూతులమై
పోయినప్పుడున్న ఆయన మనన విహవక మనకు మంచిదే చేయు
చుండును. ఇందువల్లను ఈశ్వరుడే నిరుపాధిక బంధుని యూ

హింపదగియున్నది.

౧౦౪- మనకు ఈశ్వరుడు చేయుమంచి యేమనగా- లోకము లో దుర్మార్గుడైన కొమారుడు హితవుచెప్పిన తండ్రితో జేష్టిం చి ఆయనను విడిచి సైకివేర్చిపోయి ఉపవాసము గానున్నప్పుడు వానియందలి కయ చేతను పొందిన కులక వాడు ఉడుక్కల మునకు ఎక్కిరిసి తెలియకుండా తాను పండితక్షు అన్వయించు కుండా అహారము మొదలయిన వాటిని పండించి రక్షించు ప్రళాభముగా ఈశ్వరుడును తనయొద్ద శేషపడక ఈచేతనులు స్వగిం త్రులై తిరుగుచున్నప్పటికి తాను క్రియించలి కృపచేరిడువహ లక యెదుటవచ్చి స్వయముగా రక్షించెదమంటే అంగీకరింపరే మో యని అంతర్యామి మెయిందీ సమగ్రక్షణలున్న చేయు చు నుండును.

౧౦౫. ఆయ, అనుభవకుని చేతను అనంతాభివారులుచే యు కైంఠ్యమువలెనే సర్వకైంకర్యములను చేయవలెనని చేసిదుప్రాధికాంచుచున్న ప్రాధాన చేప్పలమిచున్నది.

ఈశ్వరునికి ఎండవానలు తిలకుండ ఇత్రముగాను, కూర్పుం డువో సంహారముగాను, నిలువెదికపుడు పాదుకలుగాను, క్షీ రాబ్దియందు పవర్ణించునపుడుచువుగాను, పిరాట్టితోజేంచేసి యున్నప్పుడు మంగళ దీపముగాను, ధరించుటకు పెట్టువస్త్రిము గాను, చేరబడుటకు తారీసుగానున్న ఇంకా ఆయా యవస్థల యందు ఆయారూపములుగానంతి సర్వశేషవృత్తులను చేయుట చేతనే అనంతాభివారులకు శేషుడను తరువాముము అనగా పేరు విచ్చినదిని ఆభివారాచార్యులు పొందియున్నారు.

౧౦౬- నమః అమపదము చేతను సుతేర్కడు తనకు అని దే నీనిన్ని అదర్శించుటకు అవకాశములేని పారతంత్ర్యము చెప్పండి యుండిగా ఈతరుధికాయంచు కైంకర్యమునానంది ప్రాధానం చే బహుమనా అంటిరేని.

౧౦౭ అంధత్వార్పితంత్ర్యమును నమః ఇదమునందు జెప్పిన

ప్రతికిని ఈ కైంకర్య ప్రాధాన యనునది గర్భాంత్రస్థైర్యాపాదమై న అహంకార మూలముగా వచ్చి యుండ లేదు గణకమున్న సర్వేశ్వరుని ప్రీతి చేయడమే స్వరూపముగా గల శేషస్వప్రయోక్త మై వచ్చినదిగనుకనున్న అనగా అది తున్నై పడియుండి నీ కైంకర్య ము చేతునుగాక అది అత్యంత పారతంత్ర్యముతో కూడ ఈ కైంకర్యమును శ్రీమల శేఖరాక్షరములు ప్రాధికారింపించువలె ఇదిగవ దుచిరుద్ధముకాదు. అనగా స్వరూపమునకు ఉచితమైనదే.

౧౦౮- అదు చేతను సర్వవిధ కైంకర్యములు ఎడలెగకుండా మేము చేతుముగాక అని ఆక్షరములు ప్రాధికారింపిన కైంకర్య ప్రాధానము ఈ చతుర్థవిధక్తి చెప్పుచున్నది.

౧౦౯- ఈశ్వరుని సేవించినందుగాని మనస్సును పట్ట లేనివారికి సేవించువకకును నిద్రపట్టదు. సేవించినతరువాత “సదాపశ్యన్తి సూరయః” అను శ్రుతిప్రకారముగా ఈశ్వరుని యొక్క నిత్యము భవ నిర్లక్ష్య కైంకర్యములను జేయుటచేత నిద్రపట్టదు. సదాపశ్యన్తి సూరయః అను శ్రుతికి సూరయః అనంతగరుడవివక్ష్యే నాచులను నిత్యసూరులు, సదా ఎల్లప్పుడును, పశ్యన్తి చూచుచు న్నారు అనగా సేవించుచున్నారు. అని యర్థము.

౧౧౦- ఈశ్వరుని సేవించినపిమ్మట ఈలాగు నిత్య సేవయు నిత్యానుభవము, చేయవలసిన కాలాంతయు సంపాదింపములో పడి వ్యర్థముగా పోగొట్టుకొంటినే అని అదివరల గణించిన కాలమును గూర్చి దుఃఖించుచుండు చేతనునికి మరి నిద్రపట్టదు.

౧౧౧- ఈశ్వరజ్ఞానము కలుగుప్పుడు నేను నేనివాడను. జ్ఞానము కలిగిన తరువాత మర్రిమరివియోగము అని ఆక్షరములు సూచించుటచేతను ఈ భగవద్ జ్ఞానము నలవారికి నిద్ర లేచిపోవడము సరేగదా మరపుపాదా కలుగదు.

౧౧౨- ఈశ్వర కైంకర్యమందు ఆగక్తి గలవారిస్థితి ఇదిగనుక ఈ కైంకర్య ప్రాధాన సర్వదేశ, సర్వకాల సర్వావస్థలయందును అనువర్తించేయందును స్వరూపచిరుద్ధముకాదు.

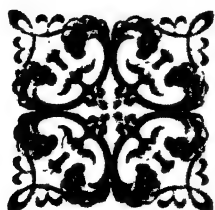
౧౧౩- భార్యకుమంఁగసూత్రీ భారణమువల్ల భర్తకే అన్య
రాలు అన్యలకు అన్యరాలుకారు అనేఅంశమును కనపర్చునట్లు
గా ఈతిరుమంత్రోపదేశమువల్ల చేతనులు ఈశ్వరునకే అన్య
లుగాని అన్యలకుకాకు అను అంశమును కనపరచుటకై ఈఅస్సా
హరీ మంత్రమును మంఁగసూత్రముగా నిరూపించుచున్నారు.

పదునారు దారములతోపేని రెండుపేటలుగాకట్టబడిన లోకిక
మంఁగసూత్రమువలెనేగాకపిరిచిదీదారములతోపేని మూడువరు
సలుగాకట్టబడిన మంఁగసూత్రమువలెనే ఎనిమిదిఅక్షరములతో
కూర్చబడి మూడుపడములుగా ఏర్పరుపబడిన ఈతిరుమంత్రము
ఈశ్వరునిచేత ఆత్మకు కట్టబడిన మంఁగసూత్రము- ఇందువల్లతి
రుమంత్రోపదేశము అన్యలకు అవశ్యకము-

౧౧౪- ఇందున, ఈతిరుమంత్రముతో సంబంధముగల ఆత్మల
కు ఈశ్వరుడు పరియైడింపి గక్షించును-

౧౧౫- ఈతిరుమంత్రములో విస్తారముగా జెప్పిన అర్థము
ను గంఁగ్రహముగా సాయించుచున్నారు.

అకారవాచ్యుడై సర్వరక్షకుడైన సర్వేశ్వరునకే శేషభూ
తుడనైన నేను వామగాని అన్యలకుగాని శేషభూతుడను కాకిపో
వలయును. సర్వశేషి అయిన త్రిమన్ నారాయణునికే సర్వవిధ
కౌంఁగ్యములను చేతునుగాక అని చేతనుడు జేయుపాదనను
ఈమంత్రము దెప్పుచున్నది-

శ్రీమతేరామానుజాయనమః

ద్వయైశికరణము-

తిరుమన్త్రీమాలోనమఃపదముచేత చెప్పబడిన ఉపాయత్వమును ను, నారాయణపదములో చెప్పబడిన ఉపేయత్వమునున్ను, అనగా ఫలమునున్ను “త్రిమన్నారాయణచరణౌ శరణం పప్రద్యే” అనుపూర్వవాక్యముచేతనున్ను, “శ్రీమతేనారాయణాయనమః” అనుఉత్తరవాక్యముచేతనున్ను క్రమముగా అందరికి పితృదముగా నెలయునట్లు చెప్పుచుండుటచేనను ఈమంత్రోత్తమముకు ద్వయమనుపేరుగలిగినది- ఈపైశికరణములో దానిఅర్థమును చెప్పుటచేత ను ఇది ద్వయైశికరణము అనబడుచున్నది.

ఈమంత్రముశ్రీవిష్ణులోకముందు పెరియపరాట్టి కిశ్రియః పరిచేత నుఉపదేశించబడినది-అమెవల్ల శ్రీవిత్వత్వేనులవారికి ఉపదేశించబడి వారిద్వారా శ్రీమన్నమాళ్ళ వారులకు లబ్ధమై ఉపదేశపరంపరగా వచ్చుచున్నది-

నైస్థవునకు అవశ్యముగా నుండవలసినలక్షణములు:—గర్వభర్తాకారిత్యజ్య అనినప్రకారముగా ఈశ్వరునికంటె నితరములయిన వాటియందులనగా కర్మజ్ఞానాదిఉపాయములయందును దారలతాది విషయములయందును సంబంధమును విడుచుకొనుటయు, మామేళం శరణం వ్రజ అనిన ప్రకారముగా గర్వరక్షకుడైన సర్వేశ్వరుడే రక్షకుడని ఆశ్రయించుటయు, మనము చేయుసప్రార్థనలు స్వల్పమయినప్పటికిని మనయందు కల దోషములు మిక్కిలి అధికములయినప్పటికిని మనము పొంద వలసిన ఫలము మిగుల గొప్పదయినప్పటికిని మనమురక్షకముగా ఆశ్రయించు సర్వేశ్వరుడు మనకుఫలమును తప్పకయిచ్చునను నమ్మకమున్ను అభలసిద్ధి కొరకు త్వరపడుటయు ఈవిధూరియందు తానుసజీవుడై యుండు దినములలో శ్రీరంగాది దివ్యస్థలములయందు ఈశ్వరగుణానుభవ కైంకర్యములతో కాలము వెళ్లపుట్టుటయును ఈప్రకారము

గాకాలక్షేపమును జేయుచున్న భాగవతులయొక్క అతిశయము నుజూచునప్పుడు అసూయపడక సంతోషించుటయును తిరుమంత్ర ద్వయ నియమము కలవాడై యుండుటయును అనగా ఇతరమంత్రములయందు ఏనుగుపాటనై నమ్మకముంచక ఈతిరుమంత్రద్వయములయందు చెప్పుబడిన అధర్మమును తాను ఆచరింతుటయును ఇట్టి రిక్తును ఉపదేశాదులచేతను తనకు కలుగజేసిన ఆచార్యవిషయమందు భక్తి అతిశయించి యుండుటయును అసల్ పాఠ్యమై పోవుచున్న తనను తప్పుకారముగా దిద్దిన ఆచార్యునియందును ఇట్టి ఆచార్య సంబంధమును కలుగజేసిన యాశ్చర్యని యందును ఉపకారస్ఫూర్తి కలిగి యుండుటయును చివరీదీప్తక తత్వవిషయమయిన యథార్థజ్ఞానమున్న క్షుద్రావిషయ విరక్తియున్న ఇదితనకు కలవని గర్వింపకుండుటయైనచు శాంతియును గల పరమసాత్వికునితో సహవాగము చేయుటయును వైష్ణవునకు అవశ్యము అపేక్షితములు.

2. ఇష్టివైష్ణవుడుజ్ఞానానుష్ఠానమును వృద్ధిపొందించుటకు శ్రద్ధయ చింతములను నిర్మము అనుసరింపవలయును.

3. గళల శాస్త్రములయందును కర్మజ్ఞానాదిసాధనానుష్ఠానమునకు యోగ్యమైన దేహముచేతనే మోక్షరూపమైన పరిసిద్ధికలుగునని చెప్పుటచున్నది.

తిరుమంగిమందు ఈశ్వరదేశనకు రక్షకుడు, తానుగానీ అమృతముగాని భాగవెడు పారతంత్ర్యజ్ఞానముచేత ఈశ్వరుడు తన్నుకొంచుటకు విరోధి అయిన స్వవ్యాపారమును విడిచియున్న ఆత్మచేతనే పురుషార్థసిద్ధి కలుగునని చెప్పుటచున్నది.

దరమ శోకమందు తుడితనుకు చేయుచున్నదిని అపేక్షింపక తానేదిహోతుకముగా కటాక్షించి ప్రాప్తిప్రతిబంధములైన గళలపాపములనుపోగొట్టితన గర్విభావమునకుచేరికొను ఈశ్వరునిచేతనే పురుషార్థసిద్ధి కలుగునని చెప్పుటచున్నది.

ద్వయమందు భగవదేక శేషభూతుకాలగు పెరియ పితామహుని

యారితేతనే పురుషార్థానిద్ది కలుగునని చెప్పబడుచున్నది.

౪- ఈ చేతనులకు సకలవిరోధులనుపోగొట్టి సకలభలములనిచ్చువాడు ఈశ్వరుడను ముండగా ఈ పెరియపిరాట్టి యారితేతను పురుషార్థానిద్ది కలుగుటయెట్లునగా ఈమెపురుషకారమయితేనే తప్ప ఈశ్వరుడు చేతనుని కార్యము చేయడు కాబట్టి ఈమెవల్లనే పురుషార్థానిద్ది కలుగును- పురుషకారమనగా, పురు- సనోతీతి పురుషకి, పురు అధిఃముగా, సనోతి, ఇచ్చుచున్నాడు కాగా పురుషః అనిపించుకొనుచున్నాడు, పురుషః, కరోతీతి, పు- షకారః పురుషం అధిఃదాతుగా, కరోతి, చేయుచున్నది- కాగా పురుషకారః- అనిపించుకొనుచున్నది- పురుషకారమని, పిరాట్టికినామముగా పూర్వాచార్యులవారు వ్యవహరించుచున్నారు. ఈ పురుషకార్యమనే ధర్మము పెరియపిరాట్టి వారిదే అనుభవించి ది కాపొవుటచేతను పురుషకారత్వమనే ధర్మమే నిరూపకమైన నామధేయమయి యున్నది.

౫- ఉపాయాంతర తూన్యత్వ మనెను ఆకించన్యమున్నరక్షకాంతర తూన్యత్వమనెను అనన్యగతిత్వమున్న గలవాడే ద్వయానుసంధానమునకు అధికారి అగును-

౬- ఆకించన్య, అనన్యగతిత్వములనెను రెంటినీగూర్చి గ్రంథము ప్రసరిత్రాణమనెడి గ్రంథములో విశదముగా చెప్పబడి యున్నది.

౭- ఈద్వయసంప్రమండరి త్రిమన్నారాయణ చరణౌ శరణం ప్రసద్యే అనుపూర్వఖండము చేతను పెరియ పిరాట్టిని ముందఁ జూచిని సర్వేశ్వరుని తిరువడిఘల్లను ఉపాయముగా అశ్రయించుట చెప్పబడుచున్నది-

౪) మతేనారాయణాయనమః- అనుఉత్తరఖండముచేత, శ్రీ, శ్రీయః వతులసన్నిధిని తేయైకంకర్మప్రాధానం చెప్పబడుచున్నది-

౫: శ్రీ: అనునది పెరియ పిరాట్టికినామము.

రక్షకత్వాదులకు వాచకమైన ఆకారము ఈశ్వరునికి ప్రధమ నానుధేయమగునట్లు పురుషకారత్వమునకు వాచకమైన ఈ శ్రీ శబ్దములక్లితి ప్రధమనానుధేయము.

౯. ఈ శ్రీశబ్దమునకు శ్రీభావేనానామ అనుధాతువు నందు, శ్రీయత, ఇతిశ్రీః, శ్రీయత ఇతిశ్రీః, అని సిద్ధమైన కర్మణి వ్యుత్పత్తినిగిన్ని, కర్తరివ్యుత్పత్తినిగిన్ని చెప్పుచున్నారు.

౧౦. శ్రీయతే అనువ్యుత్పత్తికి, శ్రీయత ఇతి శ్రీః, చేతనుల చేత ఆశ్రయింపబడుచున్నది అని అర్థము.

శ్రీయతే అనువ్యుత్పత్తికి శ్రీయత ఇతి శ్రీః భగవంతుని ఆశ్రయించుచున్నదని యర్థము.

౧౧ ఈశ్వరునకు ఉపాయత్వ, ఉపేయత్వములను రెండు ఆకారములున్నట్లు ఈపిరాట్టికిని, పురుషకారత్వ ఉపేయత్వములనెడు రెండు ఆకారములు గలవు. ఈ ద్వయముయొక్క పూర్వ వాక్యమందు చేతనుడు ఈశ్వరుని ఆశ్రయించుట చెప్పబడుచున్నది. గనుక ఆ, ఆశ్రయణమునకు పురషకార మావశ్యక మయ్యింతుటచేతను ఈ పదమునందు పిరాట్టియొక్క పురుషకారత్వమనెడు ఆకారముచెప్పబడుచున్నది. వడకలై వారు ఈశ్వరునకు ఉపాయత్వమునుచెప్పిన ఈ పూర్వ వాక్యమందు వానినిఃకునకుంజనుండు కల్యాణగుణములు వలెనే ఈ పిరాట్టియున్న, ఆయన నువిడవకుండనుండుటచేతను ఈశ్వరగుణములకు ఉపాయత్వమున్నట్లు పిరాట్టికిని ఉపాయత్వమున్నదని చెప్పుదురు. అట్లా పిరాట్టికి ఉపాయత్వమును చెప్పిన యెడల ఈశ్వరునికిని పిరాట్టికిని ఉభయములకున్న ఫలసాధనత్వము చెప్పబడి ఒకఫలమునకు రెండుసాధనములను చెప్పినదోషమువచ్చును ఈదోషము ఉపాయత్వద్విత్యమని కాస్త్రమందు చెప్పబడుచున్నది. ఈ హేతువు చేతనున్న ఈశ్వరునియొక్క నైరపేక్ష్యమునకు అనగాతానుజేయు కార్యమునకు అన్యసహాయమును సహింపకపోవుటకు భంగముకలుగుటచేతనున్న పిరాట్టికి ఉపాయత్వమును చెప్పక పుర

మకారశ్వమునే లెన్కలై వారుచెప్పుదురు-

వడకలై అనగా ఉత్తరశాస్త్రము అనగా సంస్కృత శాస్త్రము, అది ప్రధానముగా గలవారు వడకలైవారు లెన్కలై అనగా దక్షిణ శాస్త్రము అనగా ద్రావిడ వేదము ఇది ప్రధానముగా గలవారు లెన్కలైవారు.

౧౨ ఈ చేతనుడు ఈశ్వరునకును తనకును కలిగియున్న పాప భావికసంబంధమును తెలిసికొని ఆశ్రయించి ఫలమును సంపాదించు తగియుండగా ఈమె పురుషకారమెందుకంటే, చంద్రునిజలమందు ఆత్మిక్షయైన అగ్నిపాత్రము పుట్టినట్టుగా, సర్వభూతను హృత్వము మొదలగు స్వభావములచేతను మిక్కిలిచల్లవైన ఈశ్వరహృదయమందు చేతనాపరాధములవల్ల వారి హితము నిమిత్తము కొపముపుట్టినప్పుడు దానినిపోగొట్టుకొనుటకు ఈపురుషకారముజ్ఞమందుంచుకొనుట అవశ్యమపేక్షితము ఈమె పురుషకారానంతరమందే ఈశ్వరుడు క్షమించును.

౧౩, ఈపిరాట్టికి చేతనులతో మాతృత్వ సంబంధముండుట చేత వీరిదుఃఖమును సహింపచాలక, వీరికిచేయవలయుకార్యములను తానుఅవలంబించియును ఈశ్వరునితో పత్నిత్వ సంబంధముకలిగి ఆయనకు ఆశ్రయత ప్రియురాలైయుండుటచేత ఆయనను వశపఱచుకొనియును ఉండనదగుటచేతను ఈమె చేయుపురుషకారమునకు పరిధమయిన ప్రతిబంధకమును ఉండదు.

౧౪. నిరంకుశస్వతంత్రుడయిన ఈశ్వరుడుచేతనులయొక్క అపరాధములను వారలకు అనుభవించజేయదులదినప్పుడు ఈపిరాట్టి తనపురుషకారముచేతను ఆయనను క్షమింపజేయగలదా అంటే ఆమె యొక్క సౌందర్యాదులయందు అతిమగ్నుడయియుండు తన భర్తను ఉదితోపాయములచేతను క్షమింపజేయునని వేరేచెప్పనక్కరలేదు. ఈమె యొక్క సౌందర్యాధిశయమునకులోబడేగదా తనకురాగల అనర్ధమునైనను విచారింపక మాయాన్ముగము వెంటకుబాగాములతో నియలుచెడలెను.

రావణవధానంతరమందుపిరాట్టికి శుభవార్త చెప్పబడునప్పుడు తిరునామి అనగా అంజనేయుడు రానుమొదట చెప్పినప్పుడు ఈమెను బాధపెట్టుమా వచ్చిన రాక్షస స్త్రీలను దిగ్వివధచేయుటకు సెలవడుగగా అనేక ప్రకారములచేతను ఈమె ఆమునను బోధపడి చిక్షమింపజేసినదని శ్రీమహామాయాగములో చెప్పబడి యున్నది. ఇందువల్ల కర్మగ్ధులయై చెప్పినట్లు విన, వచ్చినట్లు దువశ పోవుటయే స్వభావముగాగల అంజనేయుని లోపముకొని ఈమెకు తనయందు మిక్కిలి పేరుగల అవ్వరని స్వాధీనపరచుకొనుట అతిసులభము.

శ్రీమత్పదమందల ప్రకృత్యము అనగా శ్రీమంజుషముయొక్క అర్థము చెప్పబడెను.

౧౫. ఇనుప్రకృత్యార్థము అనగా మట్టి అనుననియర్థము చెప్పబడుచున్నది ఈమట్టి అను పదయమునకు కర్మయోగము అధము, దీనిచేతను పురుషాభిమానులగు పిరాట్టియును ఈమెయభిమానుడైన ఈశ్వరుడును అభ్యంత్యమువిడిచకుండా సంశ్లేషింబడియుండె అనగా కలసియుండెయనికి చెప్పబడుచున్నది.

౧౬. ఈశ్వరస్వరూపమునకు నిరూపకమైన జ్ఞానానందము లక్ష్యాదులకంటె శ్రీయః పరిత్యగము ప్రధాన నిరూపకముగుటచే తను భాష్యకారులవారు ఈశ్వరస్వరూపమును నిరూపించునపుడు అజ్ఞానానందాదులకంటె ముందుగా ఈ శ్రీయః పరిత్యగమును గీతాభాష్యములో సాయించియుండుట వల్ల స్వరూప నిరూపకురాలైన ఈమెతోకూడియే ఈశ్వరునియొక్కయనికీ అని చెప్పబడును.

౧౭. క్వరూప ప్రయోగ నిర్ణయోగమిదివరకు చెప్పబడినది. ఇను గుణప్రయోగ నిర్ణయోగము చెప్పబడును.

చేతనునియొక్క అపరాధములను అన్నిటిని అనుభవించజేసి యే రక్షింపుడునని సంకల్పించుకొన్న ఈశ్వరస్వాతంత్ర్యమునున్న అనేక బ్రహ్మాల్పమునుభవించి నాతనికి చేతనాపరాధములనున్న

చూచి ఈచేతనునికి ఏమిహాని సంభవించునో యేనేడు భయము చేత ఈమెఈశ్వరునిని ఒకక్షణమయినను విడువచాలదు.

౧౮. పిరాట్టియొక్క నిత్యసాన్నిధ్యమున్నదిగనుక ఈశ్వరుని యొక్క స్వాతంత్ర్యమునున్న తనయొక్క అవరాధములనున్న, చూచి ఈచేతనుడు భయపడవలసిన పనిలేదు.

౧౯. పురుషకార ఉపాయభూతులయిన శ్రీ శ్రీయః పతుల యొక్క నిత్యయోగమును జెప్పుచున్న ఈమతువుచేతను చేతను నికి భగవదాశ్రయణమందు రుచిపట్టుటయే కావలసినది గాని ఆశ్రయించుటకు కాలనిరీక్షణము చేయనక్కరలేదని చెప్పబడుచున్నది.

౨౦. కాకాసురుడు ఈమెవిదయముచేసిన మహాపరాధము నకు స్వామికోప విప్రహస్తమును ప్రియోగించి శిరచ్ఛేదము చేయుటకు సిద్ధపడియుండగా ఈమె స్వామి గన్నిధినియున్న గమయమందు ఆకాకాసురుడు ఎదుటదీనతతో పదిన మాత్రము చేతను ఈమెపురుషకారముచేతనే స్వామిశ్చక్షు పాత్రుడై రక్షింపబడెను.

రాక్షసుడు పీడితపరాధముకంటె తక్కువఅపరాధము చేసిన వాడైనను రిక్షకాంతకూన్మడైయుండినను ఈమెసన్నిధిని తేని గమయమందెరుట పడుటచేత ఈమె పురుషకారములేక నశించిపోయెను గనుక ఈమెపురుషకార మావశ్యము.

౨౧. ఇక వానరాయణ పదముయొక్క అర్థము చెప్పబడును ఆశ్రయించుటకు వచ్చిన చేతనుడు చేసిన మహాపరాధములను చూచికోపించి శిక్షింప నుద్ద్యోగించిన ఈశ్వరునియొక్క స్వాతంత్ర్యము ఈమెయొక్క పురుషకారమునకు లోబడిపోయి ఇవిజరలో ఈస్వాతంత్ర్యముచేసిన తొక్కివేయబడి తిరుగా విఘ్నంభించిన వాళ్ళల్యాదిగుణములను ఈనారాయణపదముచెప్పుచున్నది.

౨౨. ఆగుణము లేవనగా ౧ వాల్మీయము ౨స్వామితత్వము ౩సౌము ౪ పౌల్యమును ౫ జ్ఞానము ౬ శక్తి ౭ సౌమి, ౮ పూ

రియ్యిన్ని, వాస్సల్యాదులు వాల్పిన్ని, చేతనుకు ఈశ్వరుని ఆశ్రయించుటకు ఉపయోగించునవి ఓటికి ఆశ్రయణసౌకర్యా పాదగుణములనిపేరు, జ్ఞానాదులు నాలుగున్న ఈశ్వరుడు చేతనకార్యమును చేయుట కుపయోగించునవి, ఓటికి ఆశ్రయకార్యాపాదకములని పేరు.

౧. వాస్సల్యమనగా వాస్సయందు గోవుకు ఉండే ప్రమాదకరము, అనగా వాస్సయొక్క మరణమును భోగ్యముగా స్వీకరించి పాలిచ్చి పెంచి, ఎరువల్ల బాధరాకుండా రక్షించు ధేనువువలెనే ఈశ్వరుడు చిత్రులయొక్క దోషములను భోగ్యముగా పరిగ్రహించి, తనకర్మాగుణములతో పెంచి, యితరులవల్ల బాధరాకుండా రక్షించు గుణము, దీనికి దోషభోగ్యత్వమనిపేరు.

౨. స్వామిత్యమనగా, స్వామియైయుండుట, అనగా ఈ చేతనులు విముఖులైన దశయందున్న వీరలను విడువక సర్వవిధరక్షణమునకు హేతువయిన ఒక సంబంధవిశేషము.

౩. సోశీల్యమనగా గొప్పవారు కొద్దివారలలో ఆరమరలేకుండా కిలసి మెలసి యుండే స్వభావము ఇది ఈశ్వరునికి ఉధయవిభూతినాశత్వము చేతనన్నూ, క్రియఃపరిత్వము చేతనన్నూ వచ్చిన పరత్వమునున్నూ, చేతనునియొక్క నివరణమునూ చూచి ఆశ్రయగోస్థులుడైన చేతనుకు ధయపడి వెనక తీయకపోవుట కుపయోగించుగుణము.

౪. సౌలభ్యమనగా సులభత్వము, అనగా ఓటికి గోవరము కాని సర్వేశ్వరుడు చేతనుల యొక్క ఓటికి గనపడి ఆశ్రయించవలసినట్లు సర్వసులభత్వై యుండుగుణము.

౫. జ్ఞానమనగా, సర్వజ్ఞత్వము అనగా చేతనునికి పోగొట్టవలసిన విరోధులనున్నూ, ఇన్వలసిన ఫలములనున్నూ ప్రత్యక్షముగా జూడదని పామర్యము.

౬. శక్తి అనగా అశుభిత ఘటనా పామర్యము అనగా ని

త్యసంసాగులను నిత్యపూరులతో సమానమైన వారినిగా చేయ
దగిన సామర్థ్యము.

3. పూర్తి అనగా కేవలకేషిభావసంకల్పము.

౪. పూర్తి అనగా అవాత్సల్యమున కేవలము అనగా ఏవి
భవించిన లోపము లేకుండా సర్వసంపన్నమై యుండుట.

౨౩- ఆశ్రయనోన్ముఖుడయిన చేతమడు తన దోషములను
చూచి భయపడకుండా ఉండుటకు దోష భోగ్యత్వమనెను వాత్స
ల్యము హేతువగును.

ఈశ్వరుడు మనవాక్యమును చేయునో చేయదో యని సంక
యముంచక, చేయునని నమ్ముటకు స్వామిత్యము హేతువగును. ఉ
భయవిభూతినాయకత్వమునకు ప్రకాశకమయిన శ్వామిత్యము
చూచితనవంటి నీచులకు ఇంతగొప్పవారియొక్క ఆశ్రయణము
దుర్లభమని యెంచి విడవకుండానుండుటకు ఈశాన్యము హే
తువగును.

ఈశ్వరుడు కంటికి గోచరుడు కాడని ఉపేక్షింపక కంటితో
చూచి ఆశ్రయించుటకు శాఙ్ఖ్యము హేతువగును, ఏరోధులను పో
గొట్టి భగవదనుభవము మొదలయిన ఫలములనిచ్చుటకు జ్ఞానక
ర్మాచులు హేతువులు.

౨౪. ఈపదమందుచెప్పబడిన శాలభ్యము, వాత్సల్యముల
కంటె ప్రధానమయిన గుణము.

ఈగుణము అర్చావతారమందే పూర్తిగానున్నది.

౨౫- పరవ్యూహములు మిక్కిలి దూరములగుట చేతనున్న
రామ, కృష్ణాదివిభవావతారములు కాలాంతరములందలివి అగు
టచేతనున్న కంటికిగోచరములుగాక దుర్లభములైయుండును. ఈ
అర్చావతారము అట్లుగాక కంటికిగోచరమగునట్లు సర్వదా,
సమీపమునందుండి మిగులసులభముగా నుండును.

౨౬. ఆశ్రయణ, సోకర్యాపాదగణులుగాను, ఆశ్రేణకార్యాపా
దగణులుగాను చెప్పబడిన ఈగుణములన్నియు మనము మనపేర

మార్గ గర్విధి నే మాడవగినట్లు గా ప్రత్యక్షముగ కనబడుచున్నది.

౨౭. మనతిరువారాధనలో వేల చేసెయున్న పెరుమార్లు ధరించియున్న శంఖచక్రాద్యా యుగములు జ్ఞానశక్తులనున్న ఆభయపాస్తము, వాత్సల్యమునున్న, కిరీటము, స్వామిత్యమునున్న చిరినప్పుతో కూడియున్న ముఖము, శాశ్వతమునున్న సంవాసనమందున్న తిరువడిఘట్టు, సాలభ్యమునున్న, ప్రికాశింపజేయుచున్నది. గనుక ఓటితో కూడుకొన్న ఆచారాంతరమే మనకురక్షకము.

౨౮. ఆయుధములతోనున్న ఆభరణములతోనున్న వేంచసెయున్న ఈసుండరవిగ్రహ మందే రక్షకత్వ భోగ్యత్యములురెందును, ప్రకాశించుచున్నది.

ఇట్లు పైనివరణ శబ్దార్థము చెప్పబడును,

౨౯. చరణౌ అనుపదమునకు, తరు వడిఘట్టును అని అర్థము ఇది ద్వితీయాద్వివచనము-

౩౦. రెండుతరువడిఘట్టును చెప్పుచున్న చద్వితీయాద్వివచనముకేతను ఒక్కటై యుండక రెండుతామర పద్మములవలె జోడుగానున్నందువల్ల కలిగిన సాందర్యాతిశయమును, ఏకవచన విషయవచనములవలె ద్వివచనమురెంటికంటె మరియొకదానిని సహింపకపావులను బిడ్డ ఉపాయపూర్తియున్న చెప్పబడుచున్నది.

౩౧- పురుషకార భూతురాలగు పిరాట్టియును, ఉపాయభూతుడగు సర్వేశ్వరుడును ఎప్పుడయినను శతకులము విడిచినప్పటికీ ఈతివవడిఘట్టు తమసాందర్యాది వెలకణ్యముల తమతమముల యొక్క మనస్సులకు ఆకర్షించి యెన్నడూ విడవక విరిగక్షణమును దృఢముగా అవలంబి యుండును.

౩౨ వత్సజననమైన వెంటనే తల్లి యొక్క అవయవాంతరములుండి నప్పటికి తనకు భారకమయిన క్షీరముతో కూడియున్న స్తనమందు నోరుతొరికినట్లు శేషభూతుడయిన శతకులమును సర్వేశ్వరునియొక్క అవయవాంతరములున్నప్పటికీ విస్ఫోటవదే చరమే ముగియకొనక - అక్షరమిద్రకారముగా తనకు భారకమయిన అమృత

మును స్రవించు తిరువడిమి నే ఆస్రయించుట ఉచితము.

విష్ణో! వ్యాపకుడయిన సర్వేశ్వరునియొక్క, కరమేసాదర్యాదులచేత సర్వోత్కృష్టమైన, పదే, సాదమందు, మధ్య ఉత్ప: ఆమృతప్రవాహముకలదు.

౩౩. విగ్రహములలో ఒక అనయమునకు వాచకమయిన తొలరణ శబ్దము వేలను, పెరియ పిరాట్టికి వాసస్థానమయినటువంటి న్ని, వాత్సల్యాది కల్యాణగుణములకు ప్రకాశకమయినటువంటి న్ని నిండ చేయడమేస్వధానముగాగల శిశుపాలునికూడా తన సౌందర్యములో మగ్నపరచుకొని ద్వేషమును పోగొట్టి తనసన్నిధిని చేరుకొన్నటువంటిన్ని దివ్యమంగళ విగ్రహముచెప్పుటకు న్నది.

౩౪. ఇట్లుపెని శరణ శబ్దార్థము చెప్పుటకును.

శరణమ్ అనుపదమునకు ఇష్ట ప్రాప్తిని, అనిష్టనివారణమునకును ఉపాయముగా అనగా సాధనముగా అని అర్థము.

ఈశరణశబ్దముగమించు వానినిన్ని, గృహమునున్ను, ఉపాయమునున్ను, చెప్పుచున్నప్పటికి ఇచ్చట ఒక్కర ఉపాయమునే అర్థముగా పరిగ్రహింపవలయునని పాంపరాశ్రమందు చెప్పుట ముచున్నది.

౧. అనిష్టములనగా, అహంకార మమకార రూపమయిన అవిద్యయున్ను, అనగా అత్మకాని దానియందు అత్మబుద్ధియును, అత్మబుద్ధి కాని దానియందు అత్మదీయును బుద్ధియును, ఈరెండింటి నే అవిద్యయని వ్యవహరింతురు.

౨. అవిద్యవల్ల పుట్టు రాగద్వేషములున్ను కెరాగద్వేషమును పట్టుచునోవాకారయములచేతనుచేయుపుణ్యపాప దూషకర్మములును, ౪ అకర్మఫలములైన సుఖదుఃఖములను అనుభవించుటకు పరిగ్రహించెడి దేవతీర్యక్మనుష్య స్థానరానినానావిధములయిన శరీరములున్ను, ౫ అశరీరములతో అనుభవించు ఆధ్యాత్మికాది దుఃఖ సరంపకముల మొదలుగాగలవి. ఇష్టములనగా మోక్షనిరోధులగు

పుణ్యపాదములనవిడుచుటయును, అతితృప్త హృదయములోనుండి మూఢజన్మనాడీ ద్వారా వెల్లెడు మార్గముయొక్క ప్రకాశము న్నుది హృదయపుహలలో నుండి బయలు వెడలుటయును. ౪ ఆర్చిరాది లోకములయందు కలుగు సత్కారమును, ఆర్చిరాది లోకమునగా, అర్చనమే వాఙ్మనంభవంతి, అర్చనోహః! అహ్న ఆపూర్వహుణి పక్షం! ఆపూర్వహుణి పత్యాద్యాన్ పక్షదక్షేతి మాపాన్, మాసేభ్యస్సంవత్సరం సంవత్సరాదాదిత్యం, ఆదిత్యా త్పంచద్రుమసం, చంద్రమసో, విద్యుతం, తిత్తేరుషో అమానవః! స ఏవాన్ ఆహ్వాగమయతి! ఇత్యేవ దేవయానః పంథా! అని శాంవోగ్య ఉపనిషత్తు పంచమ ప్రపాతకము, దశమఖండము, ప్రథమద్వితీయ మంత్రములలో చెప్పబడిన ముక్తపురుషుడు, పరమపదమునకు వెళ్లు మార్గములందు లోకములు.

ముక్తుడు హృదయములోనుండి మూర్ధన్యనాడీ మార్గముగా బయలు వెడలి ఆర్చిలోకమునున్న, దినలోకమునున్న, శుక పక్షలోకమునున్న, సూర్యుడు ఏ ఆయనమునందు ఉత్తరముగా సంపరించువో ఆ ఉత్తరాయణలోకమునున్న, సంవత్సరలోకమునున్న, ఆదిత్యలోకమునున్న, చంద్రలోకమునున్న విద్యుల్లోకమునున్న, అమానవపురుషునిన్ని, పొంది ఆయాలోకాభిమానులచేత సత్కరింపబడి పరమపదమునుపొందునని శుక్తి తాత్పర్యము ఈలోకములైతాక మరికొన్ని లోకములు కూడా ఈమార్గము సంమన్నట్లు శ్రుత్యంతరములయందకనబడుచున్నవి-

౧. బ్రహ్మాండమునకు చుట్టి కొనియున్న శులిః, దహన, పక్షనాడి సత్త్వరణములను దాటుటయును

౨. శుక్తరజస్ తమోగుణాత్కృత్తమన మూలప్రకృతిని దాటుటయును

౩. విరజానశీలోహ్నినము చేయుటయున్న

౪. సూక్ష్మశరీరమును విడచుటయును

౫. అమానవకరస్వరూపును లభించుటయును.

౧౦. “అపహతపాస్యా, విజరో, విమృత్యు”, విశోకో, విజిఘ్నో, అపిపానః, సత్యకామః, సత్యసంజగ్రభృకః, ఇత్యాది శ్రుతులయందు చెప్పబడిన అష్ట గుణములతో కూడిన ఆశ్మన్వ యాపము ఆవిష్కృతించుటయును.

౧౧. పంచోప వివర్ణయైశ్చైవ దివ్య దేహమును పొందుట యును-

౧౨- ఐరన్మద్దీయమను ఆమృత తటాశమునకు వెళ్లుట యును

౧౩. తం పంచ శతాన్యస్సర సాంప్రతి ధావంకి, అనుశుతి లో చెప్పిన ప్రకారముగా ఆయిదువందల అస్సర స్త్రీలచేత యె తురు కొనబడుటయును-

౧౪- ఈశ్వరునితో సమానముగా వారివల్ల అలంకరింపబడుట యును-

౧౫- బ్రహ్మతేజస్సును పొందుటయును-

౧౬- దివ్యగోపురములానికి వెళ్లుటయును-

౧౭- నిత్యసూర్యులచేత ఆక్రంభనచురొక్కన బడుటయును-

౧౮- రాజమాగము వెంబడిని బైలువెడలి వెళ్లుటయును-

౧౯- ఈశ్వర గృహమందు ప్రవేశించుటయును-

౨౦- ఆక్రంభనను దివ్యమంటపము మీదికి వెళ్లుటయును-

౨౧- కాషీతకి ఉపనివత్తుయందు పర్యంక విద్యలో చెప్పబడి న ప్రకారముగా వేంచేసి యున్న దివ్యశేషపర్యంకమును అన గా శేషపాన్మును సేవించుటయును-

౨౨- సపత్నీకుడయిన సర్వేశ్వరుని సేవించుటయును-

౨౩- వారిని స్పృశికి వెళ్లుటయును-

౨౪- ఈశ్వర పాద పీఠము మీదికి ఎక్కి తరువాత పర్యంక ముమీదికి ఎక్కి స్వామియొక్క తొడపైని కూర్చుండు టయును-

౨౫- అనోన్య వీక్షణమును-

౨౬- అనోన్య సంభాషణమును-

౨౭- భగవదనుభవమును-

౨౮- అనుభవమువలల పుట్టినసంతోషాతిశయమును-

౨౯. ఆసంతోషాతిశయముచేతన కైంకర్యోపయుక్తమయిన అనేక యావములను పరిగ్రహించి, సర్వదేశ, సర్వకాల, సర్వావస్థలయందును సర్వవిధకైంకర్యములు చేయుటయును. వీటి అన్నిటిలో ఈశ్వర కైంకర్యము ప్రధానమైన భవ్యము. తక్కినవి దీనికి అంగములు.

౩౦. శ్రీమద్భాగవత చరణౌ- అను పదములచేతను చెప్పబడిన ఈశ్వరునేతరణిం అనుపదములతో ఉపాయముగా ఆనగా సాధనముగా చెప్పుటవలన చేతనుచేతనుపొందబడి ఫలమే అందుకు సాధనమునను, అనుచున్నది-

౩౧- శ్రీమద్భాగవత చరణౌ, అనుమానపదములచే చెప్పబడిన శ్రీయశోవర్ధనము, శ్రీభాగవతము, శ్రీకృష్ణార్పణమౌ శ్రీమదాచార్యమహాత్మ్యము అనేకు ఈమూడున్న ప్రాప్త్యములే గలవి. వీటిలోమూడవ ప్రాప్త్యదేశ సర్వేశ్వరుని ఉపాయముగా శరణార్పణము చెప్పుచున్నది-

౩౨. ప్రాప్త్యదేశ సర్వేశ్వరుని సాధనముగా చేసికొనుటకు హేతువు ఏమనగా ఈశ్వరేంద్రులు, ఫలసిద్ధికి ఉపాయము కాకపోవుటచేతనున్ను, ఈశ్వరవరతంబ్రుడయిన తాను ఆఫలసిద్ధి కొరకు స్వతంత్రోపాయములు చేయుట స్వకూప వికల్పమని తెలిసికొని ఉపాయపూర్వకముగా యంత్రులుచేతనున్ను ప్రాప్త్యదేశ ఈశ్వరునే ఉపాయముగా చేసికొనుచున్నాడు-

౩౩- శ్రీమద్భాగవత చరణౌ, శరణం, అని ప్రాప్త్యదేశ సర్వేశ్వరునే ప్రాప్త్యముగా చెప్పినదీవలల ప్రాప్త్యదేశమునకు శ్వరునికంటె వేరుగానుండు కర్మ, జానభక్త్యాదుల పాపములకింక, ఈయూపాయము మిగుల విలక్షణమైనదని చెప్పబడుచున్నది-

౩౪- భక్తి, ప్రేమ, ప్రసాద్య, అనుక్రియానదమున కథాముచే

వస్తువును-

ప్రసక్తిమనవడము, పదగతా అనుభావులవలన సిద్ధింపనది కాబట్టి గతిని చెప్పవచ్చును-

ఇది ఉక్తము పురుష కాబట్టి పాండుషశ్వాను- అనగా అశ్వ యించుచున్నాను అని అర్థము-

౪౦- ఈపదము, మానస, వాచిక, కాయకరూపమైన త్రివిధ గతినిన్ని చెప్పరిగిన దైవప్రతికి ఇచ్చట మానసికమే ముఖ్యము ఎంచుచేతననగా నీవేరక్షించుము అనినోటితో ప్రాధికంతులు యే వాచికప్రసక్తి చేసినప్రతికిన్ని రక్షకుడన్న స్థానమునకు వెల్లి అందరిచేయుట మొదలయిన కాయక ప్రసక్తిచేసినప్రతికిన్ని భు సిద్ధికిలోపములేకపోయినను భారతాదులయందు అధ్యవసాయ కూ పమయిన జ్ఞానముచేతనే మోక్షము అని చెప్పబడుటచేతకు మానసికాధ్యవసాయ రూపమైన ప్రసక్తియే ముఖ్యము ఈ అధ్యవసాయమునది అనన్యార్థక శేషత్వ జ్ఞానానంతరమందు పుట్టే కర్మజ్ఞానాది పాపములకుంటే పరిత్రాసెనదై, దేవతల కుమారులు వెలయశక్యము కానిదై, భగవంతుని రక్షకత్వాను మతిరూపమై అనగా భగవంతుడు రక్షించేరక్షణమునకు ఒప్పుడ ల అయి ఒక్కపర్యాయము ఆచరింపవలసినదై ఫలమును తప్పకుం డా శేఘ్రముగానిచ్చేది అయి వర్ణాశ్రమాది నియమము లేకుం డా అంతరిచేతను అవలంబింపనిగినదై, పరతంత్రమైన ఆత్మస్వ రూపమునకు విరుద్ధము కానిదై, దేవ, కాలాది నియమములు లేని దై మరణ సమయమందు ఈశ్వరుని యందు స్పృహకుంటేనే నా ని కల కాకనే నియమములేనిదై బహుసులభమైనదై, దృఢాధ్యవ సాయరూపమైయుండు జ్ఞానవిశేషము-

౪౧- చేతనునికి అపేక్షితమైనఫలసిద్ధికి ఉపాయము అశ్రయిం పబడు ఈశ్వరుడే అగుటచేతనున్న కరణత్రయము చేతను అశ్ర యించు అశ్రయణములు నామతః ఉపాయములుగాని పాతా త్తు ఉపాయములు కాకపోవుటచేతనున్న ఈకరణత్రయమున్న

ఉండవలెననే నిర్బంధములేదు, కరణత్రయముచేతనైన ప్రవృత్తి యుండిన నుండవచ్చును ఫలసిద్ధికారమును పక కరణ ప్రవృత్తి యేచాలును ఈశ్వరునియొక్క ఉపాయపూర్తికి శ్రియః పరిత్యజమున్ను, వాగ్దేహ్యాది గుణములున్ను, దివ్యమంగళ విగ్రహమున్ను అపేక్షితమునైనట్లు అధికారిపూర్తికి కరణత్రయము ఉండవలయును.

ర౨. భూకథాభివ్యక్తములైన క్రియలతో చెప్పక వ్రాసెద్య అని వక్తనూనాధాన క్రియావఃకుతో ప్రసక్తిని చెప్పటకు హేతువు ఏమనగా ప్రవృత్తి ఒకరచర్యముమే చేయవలసినదని సాంతరాత్రిమందు చెప్పబడుటచేతనున్న అప్రవృత్తిని చేసిన తరువాత ఈ చేతనుడు ప్రసక్తికై అర్హముచేరిన నిపిద్ధ కార్యములను చేయుంట్లును సకారావము పుట్టి పానిశ్చిత్రము చేసికొనవలెననే యుద్ధేనిముఃలిగియెడల ఈ ప్రవృత్తియే తప్ప తానిశ్చిత్రము చేరే లే పోవుటచేతనున్న, అపప్రవృత్తియే రాయములచేయకూడదు గనుకనున్న, పూర్వముచేసిన ప్రవృత్తిని స్మరించుకొనుటకై వక్తమాన క్రియతో చెప్పబడినది.

ర౩. పూర్వవారస చేతను నిర్వచనాది రూపమయిన స్వతంత్రోపాయములయందు మనస్సు వెళ్లకపోవుటనున్న ఈ ద్వయాను సంకేతముతోత్పకాలము వెల్లింపకకృము కాకపోవుటచేతను కాలమాగడుపుటకున్న, దీనియందుండెడు భాగ్యతనుపట్టి దీనిని నిడుక శక్యము కాకపోవుటచేతనున్న, ఈవరణమానాధాన క్రియ ప్రయోగింపబడినది.

ర౪. ఈవరణమాన క్రియయుండుటకు క్రింగచెప్పిన హేతువులంగీకరింపక అనేకచర్యాయములు అనుగంధించిలేనే తప్ప ఫలసిద్ధికాదు గనుక అచరునిమితమే ఈవర్తమాన క్రియయుండున్నదని తలచినపక్షమానకు ప్రధమము చేసినప్రవృత్తియందు ఇంద్రియముల బ్రహ్మస్త్రిమందువలెవిశ్వాసము లేనివాడగుదున్నాడు. అందువల్ల సిద్ధోపాయము ఫలింపక జారిపోవును ఎట్లంటె

ఇంద్రియములు అంజనేములు వారిని కట్టుటకై బ్రహ్మాస్త్రమును
ప్రయోగించి అబ్రహ్మాస్త్రమును నష్టమునకు నురికినది తా
ళ చేతను : కట్టటపైటికి అబ్రహ్మాస్త్రము తానుజేయవలసిన
దని ప్రధమములః చేసినను తనయందు వీనికి అవిశ్వాసము వు
ట్టగానే మరేమియు పనిచేయక జారిపోయినట్లు జారిపోవును.

౪౫- ఇటు వయిని ఉత్తరవాక్యభాగము చెప్పబడును.

శ్రిమతే నారాయణాయనమః అను ఉత్తరవాక్యము చేతమ
శ్రియః పరియోగర్యప్రామియైన సర్వేశ్వరునియొక్క పరమ
పుత్ర యందు చేయుకైంకర్యము జెప్పబడుచున్నది.

రెండవ శ్లోకమునందు చెప్పబడిన సిద్ధోపాయము ౧ శ్లో
కములోక పరలోక విశ్వరూపము అక్షయము ౩ భగవత్ప్రసా
దము అనెడు ఫలములకు సమాన పాదనమయినప్పటికిని ఈవిధ
మైనది చేయు సిద్ధోపాయ వర్ణన రూపమైన ప్రపత్తి భగవ
త్ప్రసాదార్థమునకు క్రియనకే గాని విశ్వరూపియగుననున ప
రాంకిరములకు కాదు అని ఉత్తరవాక్యము చెప్పబడుచున్నది.

౪౬- ప్రాప్త్యాంతములనుండివిపెట్టి భగవత్ప్రసాదార్థ రూప
మయిన ప్రాప్తమును ప్రాప్తి చేయు పాత్రులను ఏమనిగా ఉపా
యమును అవలంబించవచ్చును అనన్యధాత్వమున అత్తస్వ
రూపమునకు విరుద్ధమైన కష్టకారాదు రూప ఉపాయాంతర
ములకు విడిచి పెట్టి భగవదునియైన సిద్ధోపాయమును అవలంబిం
చినట్లు అయిదు పాధికాంతములను ముందును అనన్యభోగ్యత్వ
రూపమయిన అత్తస్వరూపమునకు విరుద్ధమయిన విశ్వరూపియ
ప ఫలములను విడిచి పెట్టి అన్యధాత్వముననుగుణమయిన పరమపురు
షాధికాంతమునకు భగవత్ప్రసాదార్థమును ఉత్తరవాక్యమునందు వసు
ధికాంత పాధికాంత బడుచున్నది.

౪౭- చేతమని యొక్క అభిప్రాయమును తెలిసికొనుటకు
తన సర్వజ్ఞత్వము గల సర్వేశ్వరుని కన్నిధి వేరే దిగు ప్రా
ధికాంత వరదా, వాడు ఏరుగదా అంటే.

౪౯- ఏడు ప్రాధికాంతు కైంకర్య ప్రాధాన యనునది సర్వ జ్ఞానమున సర్వేశ్వరుడు ఎరుగను కాదు- రోగగ్రస్తు గయిన పురుషుడు అన్నమందు వాంఛలేక కొంతకాలము పడియుండి ఔషధాదుల చేతను ఆరోగము తీర్చి ఆకలిపుట్టి తర్లని అన్నము అడిగితే అపలుకు తల్లికి ఎంత ఆహా సకరముగానుండునో, అనాదికాలము నుండివినయాంతరాసక్తియైన రోగముచేగ్రస్తుడై, భోగ్యమైన, భగవత్కైంకర్యమందు వాంఛలేక పడియున్న చేతనుకలచార్యోపదేశాది మాపమైన ఔషధములచేతను అవ్యాధి శాంతించి కైంకర్యమందు రుచిపుట్టి దానిని గురించి ప్రాధికాంచితే ఈశ్వరునకు అంత సంతోషముపుట్టును అదిహేతువుననే ఈప్రాధాన ఆవశ్యకము-
 ౫౦- శ్రీమతే అనుపదమందు పూర్వవాక్యములో చెప్పబడిన వ్యూహాది క్షయమున్ను ఈశ్వరునికిని పిరాటి కిన్ని ఉండునశ్యయోగమున్ను తెప్పబడు చున్నది.

౫౧- ఈపదమునకు, పెరియ పిరాట్టిలో కూడియున్న దాని కొరకు అని అర్థము.

౫౨- ఈశ్వరుడు చేతనునకు శలసాధనమైన నష్టదు ఈమెరానుకూడా ఉపాయముకాకుండా పురుషకారమేయుండి అయిన ప్రాప్త్యడైన నష్టదు తానున్న ప్రాప్త్యురాలగుటకున్న, దీరుతేయు కైంకర్యమును స్వామికి భోగ్యమనట్లు చేయుటకున్న తనకుధారఃమైన భగవ దనుభవము కొరకున్న, అయినతో సర్వదా కలసి యుండు ఉనికిని ఈశ్రిమత్పదము చెప్పచున్నది.

౫౩. కైంకర్యమును పరిసాదింపుచున్న తీర్థమంత్రమందలి నారాయణ పదమునకు ఉడిత్తరవాక్యమైన శ్రీమతేనారాయణ యనమః అనునది వివరణమగు చున్నది. ఎట్లంటే తీర్థమంత్రమందలి నారాయణ పదము, నారాయణుని కైంకర్యము చేయవలయునని మాత్రము చేర్చుచున్నది.

ఈ ఉడిత్తర వాక్యములో కైంకర్యమునుతీర్థపుష్ప పట్టువాడు లక్ష్మీ విశిష్టుడు కావలెనని కైంకర్యమును చేయువాడు, అ

హంకార, మమకార శూన్యమై యుండవలెననినీ విశదముగా చెప్పబడియుండుటచేనాడవలయును ఈవాక్యము వివరణమని తెలిసికొనఁ తగియున్నది.

౫౪- చక్రవర్తి తరుమఘనాఁ అనగా శ్రీరాములు వారు వనవాసమునకు వెగఁచెననప్పుడు ఇంద్రుని పెనుమాఘు అనగా అత్తగొప్పామి పిరాట్లతోమాడి యున్న స్వామిసన్నిధిని సర్వవిధకైకర్యములను చేయుటకు ప్రార్థించి ఆసక్తికారముగా నెచుననియు ఈ అత్తగొప్ప డేభయలు కలిసియున్న మిథునమనకే కైకర్యము చేయుట స్వరూపోదయము.

౫౫- చేతమడుచేయు కైకర్యముగా ఈశ్వరుడు అంగీకరించేటట్లుగా చేసేది పరాత్పరగుటచేయు ఆమెసన్నిధినే కైకర్యములు ప్రార్థించి ఆప్రార్థనాప్రకారముగా డేభయనిన్నిధి కైకర్యమును చేయించిన ఇంద్రుని పెనుమాఘ కువలెను దుష్టాచారము కైకర్యము నొప్పించేదిన్ని గుఱించేదిన్ని డేభయసన్నిధియందేకదా.

౫౬- నారాయణాయ అనగా నారాయణుని కొరకు అని అర్థము.

౫౭- నారాయణస్వమనగా, డేభయవిఘాతినాథత్వము, అనగా, సర్వశేషిత్వము, సర్వశేషియైన నారాయణునికొరకే అని తెల్పర్యము.

౫౮- ఈనారాయణపదమందు చెప్పబడే కైకర్యము దివ్యమంగళవిఘ్నముయొక్కయు, కల్యాణగుణములయొక్కయు అనుభవానంతరమందుపుట్టే సంగోపముతో చేయబడేది అగుటచేతను, అనుభవించుట దివ్యమంగళ విఘ్నములను, సమస్తకల్యాణగుణములను దివ్యాత్మస్వరూపమువలె ఈపదమందు ప్రాప్తములుగా చెప్పబడును.

౫౯- కల్యాణగుణములన్నీ ప్రాప్తములగుట చేతను ఈ పదమందు వాటినిన్నిటిని చెప్పఁతగియున్నను చతుర్థిలో చెప్పబ

దు శ్రేణ్యమునకు ఆకళ్యకముగా కావలసినది శేషత్వప్రతిసంఖం
ధియయిన శేషత్వమగుట చేతను ఈ నారాయణపదము శేషత్వమునే
ప్రధానముగా చెప్పును-

౬౦- ఈ నారాయణపదమును శేషిత్వమే ప్రధానముగా చె
ప్పబడుటకు హేతువు ఏమనగా, శాస్త్రమందు నిషేధింపబడిన
అపాస్త్రపితయ శ్రేణ్యమునలే గాకుండా శాస్త్రమందు విధిం
పబడి పాస్త్రమయిన, ఈ శేషిపితయ శ్రేణ్యమే మిగులరుదిం
చుటవల్లను శేషిత్వమే ప్రధానముగా చెప్పబడుచున్నది-

౬౧- ఈపదమందునతుధి, శేషత్వశ్చాన కాగ్యమయిన సి
ద్ధాంతాయత్యైహమును చెప్పుచున్న శ్రీమత్నారాయణచరణౌశ
రణం ప్రపద్యైతయత్యైహకళ్యమనకు అనంతకమందుగుటచేతను
శేషత్వమును జెప్పక, ఉపాయఫలమయిన శ్రేణ్యమును ప్రకా
శింప జేయుచున్నది, అనగా శ్రేణ్య ప్రార్థనను ప్రతిపాదించు
చున్నది శ్రేణ్యమనగా ఈశ్వరమునివిధానకు హేతుకైవిధ
గత్యైహ వ్యాపారము.

౬౨- శ్రేణ్యము ప్రార్థించి లభింపవలసి వచ్చినప్పుడు అ
ది నిత్యముకాకపోవునే అంటిరేని-

శ్రేణ్యమే తరును స్వరూపమగుచేతనన్న శ్రేణ్యమునే
నప్పుడు శేషత్వసిద్ధి లేదని శాస్త్రము చెప్పుటచేతనున్ను, శేష
త్వమును అర్జును శ్రేణ్యము స్వరూపముతోపాటు నిత్య
మైయుండును-

౬౩- శ్రేణ్యము నిత్యమయినచేతల తరుగా ప్రార్థన
యొందుకంటే శ్రేణ్యమునకు ప్రతిసంఖంధి బహువిధిత్వము
గుంచేతనున్ను, శ్రేణ్యమును చేయుచేతనుడు బహువిధిత్వము, య
దరంతువునగుట చేతనున్ను, ఈ శ్రేణ్యప్రార్థన లేనప్పుడు
శ్రేణ్యముసిద్ధింపదు- కాబట్టి శ్రేణ్యము నిత్యమేనను గదా
ప్రార్థించే పాపవలయును-

౬౪- ఈ శ్రేణ్యము నిత్యప్రార్థనయియు కావడమునకు

హేతువుపమనగా, శేషికసంశోపమును పుట్టింపని వస్తువునకు శేషత్వము లేకపోవును గనుక ఆ శేషిసంతోపము నిమిత్తమై తాను చేయువ్యాపార విశేషములచేతను తన శేషస్వగృహపరాధమును, శేషయొక్క ముఖోలాసమును తాననుభవించడము నెడమ ప్రాప్యపరాధమున్న కావలసియున్నది- గనుక ఈ క్రొంగుముని తృప్తిపాఠకనియ నుయ్యేయుండును-

౬౫- ఇటుపైని నమః ఆసుపదమునకు అర్థము చెప్పబడును- నమః, ఆనగా, మః, న, నాకుకాదు, అని అర్థము, దీనివలన ఆహంకార, మమకార నివృత్తిచేయబడుచున్నది-

౬౬- ఈ నమః పదముసామాన్యముగా అహంకార మనుకార నివృత్తిని చెప్పుటచేతను, తరుమంత్రమునలి నమః పదమువలెనే స్వగృహపోసాయ పునపాఠకముల యందు విరోధము మూడింటిని ఏకపేయతగినైరప్పటికీ ఈస్థలముందు క్రొంగుముని రోధులను మాత్రమే ఏకపేయుచున్నది- తక్కినవాటిని ఏకపేయపని లేదు- అని యంతను పూర్వమే నివర్తిచిపోయితి-

౬౭- క్రొంగుమునకు విరోధియేదగుటే-

క్రొంగుముని తననుచికి ఆరగా స్వప్రీత్యర్థమై చేయుటయును, సుదీయత్య బుద్ధితో చేయుటయును ఈ రెండును క్రొంగు విరోధులు-

౬౮- అహంకార, మమకార, నివృత్తిని ప్రాగ్గింపచున్న ఈ నమః పదమును, దేహద్వానిమాన, స్వాతంత్ర్యాభిమానములను అవివృయున్న, చానివల్ల పుట్టు పుణ్యపాపనాపకగములున్న, కర్మవల్ల కలుగు దేహసంబంధమున్న, ఈస్థలము విరోధులను పోగొట్టుచుచున్నది-

భాష్యకాగలువారు గర్వత్రయములో నమః పదార్థమును సాయించునపుడు మూడుమాణిగల చేతను- అవిద్య, కర్మ, దేహసంబంధ నివృత్తులనే ప్రాగ్గించివారు-

౬౯- ఈచేతనును క్రొంగుముచేయునపుడు ఉండవలసిన ప్ర

కారమెట్లునగా-

సూడకొడన నాద్వీయారు శృష్టునియందు భక్తి అతిశయించి తదేక భావనచే తనకు ఒక గోపికగా భావించుకొని గోపికలు ప్రార్థించిన ప్రకారముగా తాను కైంకర్యము ప్రార్థించు గమయమందు కెవలము మానంతోపమునకు హేతువయినటువంటిన్ని మన ఉభయుల సంతోషమునకు హేతువైనటువంటిన్ని కైంకర్యము, చేయుటగాక కేవల నీ సంతోషమునకే హేతువయిన కైంకర్యమును చేతుము అనిన ప్రకారముగా శెషికే ఉపయుక్తిమైన కైంకర్యమును చేయవలయును.

ఇందు వలన ఈ నమః పదమునకు స్వప్రయోజన నివృత్తి ప్రాధానమే ప్రధానాధానముగా కనపడుచున్నది.

౭౦- భగవత్ కైంకర్యమునకు విరోధవిదివరలో చెప్పబడినది.

విష్ణుము రిటుమైని చెప్పబడును.

ఈశ్వరునియొక్కా దివ్యమంగళ విశిష్ట సాంధర్యమున్ను చేతనులయొక్కా దృష్టి దిగ్తయులను అపహరించివేసి వారుచేయుకైంకర్యమును మరలించే దిగుటచేతను కైంకర్యమునకు అదియును విష్ణుమే.

ఈ నమః పదమునకు పూర్వమందున్న తీరుధీ విభక్తియందు చెప్పబడిన కైంకర్యమున్ను, అహంకార మవకార నివృత్తి పూర్వమందు చెప్పబడినది కాబట్టి శృష్టికే ఉపయుక్తమగుట చేతను ఈశ్వర ముఖ్యవిశాసమే ప్రయోజనముగా గలవారలకు విఘ్నకరమే.

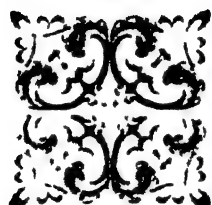
౭౧- నారాయణాయ అను వర్ణనయందు చెప్పబడుచున్న కైంకర్యప్రాధాన నిత్యప్రాధానియమయినట్లు ఈ నమః పదమందు చెప్పబడుచున్న కైంకర్య విరోధ నివృత్తి ప్రాధానయును, ఈ రీతిలో హరియందున్న, నిత్యోభూతియందున్న సర్వదా యుండునని.

౧౨- శేతనుడు అహంకార మమకారములకు స్వాస్థ్యమునకు
ఈ దేహముతో కూడియున్నప్పుడుగా స్వభోక్తృత్వము మొదల
యిన కైంకర్యవిరోధులు పోవలెనని కోరవలసినది. గళాదోషము
లున్న నివర్తింపి ముక్తదేహమును పొంది పరమపదమునకు వె
ళ్లి ఈశ్వర కైంకర్యము చేయు దేశయందున్న వానికి విరోధయ
యిన స్వభోక్తృత్వబుద్ధి యుండునా. అంటే పరమ పదమందు శే
యు భగవత్ కైంకర్య దేశయందున్న ఈశ్వర స్వరూప రూపగుణ
ములయొక్క అనుభవమువలల ఒక విధమున అనందము కలు
గును అందువలన స్వభోక్తృత్వబుద్ధి పుట్టును కాబట్టి పరమ పదమం
దున్న స్వభోక్తృత్వబుద్ధి రూప విరోధ నివృత్తి ప్రాధాన్య ఆవశ్య
కము, ఆ హేతువుచేతనే నీగుణాద్యనుభవము చేత మాకులిగె
డు అనందమందు స్వభోక్తృత్వ బుద్ధి పుట్టి అందువల్ల స్వరూపము
నశింపకుండాదానిని శాంతింపజేయు ఔషధముయిన వాడా అని
ఆభోక్తృత్వ బుద్ధికి ఈగురునే ఔషధముగా నిర్ణయింపులు ప్రా
ధికించినట్లు ఆశ్చర్యము పొంది యన్నాడు. కైంకర్యముజే
యదశయందు స్వభోక్తృత్వ బుద్ధి పుట్టి దానినిబాగొట్టుకొను
టకై నమక పదము ముక్తులు అనునందందుచునే యందుని చె
ప్పిండుచున్నది.

ఈ ద్వయమంతయును బాహుళ్యముగా చెప్పబడు అర్థం
ములు గ్రహించునగా చెప్పబడుచున్నది.

శ్రీశబ్దముచేత ఏరాట్టియొక్క పురుష కార్యమున్న మత
అను మకుపుత్రులను, ఉభయులయొక్క కర్మయోగమున్న, అన
గా ఉభయులు ఎల స్వరూప కలిసియుండుటయున్న, నారాయ
ణ శబ్దముచేత, ఆశ్రయని సోకర్పాపాదమైన వాగ్విల్యాదగు
ణములున్న, చరణ, శబ్దముచేత దివ్యగుంగళవిగ్రహమున్న, శర
ణ, శబ్దముచేత, ఈగుణవిగ్రహవలతో కూడియున్న శ్రీమన్నా
రాయణునియొక్క ఉపాయత్వమున్న, ప్రపద్య, అను వియా
పదముచేతను ఆధ్యవపాయయామైన ఉపాయ స్వీకరమున్న, శ్రీ

మ తే అనుపదము చేతను ఉపాయ ఫలమైన కైంకర్యపరిగ్రహంబంధియై
 కమిధునము నేదిన్నీ, నారాయణుడనుచేత, సర్వశేషిత్వమున్ను,
 దత్తుధికతైత కైంకర్యపాదానయున్ను, నమః పదముచేత, కైం
 కర్య విరోధి నివృత్తియున్ను చెప్పబడుచున్నది.

శ్రీమతేరామానందాయనమః

చరమశ్లోక ప్రకరణమ్.

మృత్యుమరహస్యమైన ద్వయమంత్రములో పూర్వవాక్యమందు చెప్పబడుచున్న సిద్ధోపాయ స్వీకారముయొక్క ఈశ్వరాభిమతిత్వమున్న ఈసిద్ధోపాయమునకు ఆవశ్యకమైనది. సాధనాంతరపరిత్యాగమున్ను చేతనునిచేతను స్వీకరింపబడు ఈసిద్ధోపాయమందలియనుపాయత్వమున్న ఈచరమశ్లోకమందలిపూర్వాధికమయిన స్వర్వచర్చాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం వ్రజ అనుదానిజేప్రతిపాదించబడుచున్నవి, ద్వయమయొక్క ఉత్తరవాక్యమందు చెప్పబడుచున్న కైంకర్యరూపఫలప్రాప్తికముందు కలుగవలసిన నకలపాప నివృత్తియున్న ఈచరమశ్లోకమందలి ఉద్ధారాధికమైన అహంత్యా గర్విపాపభోయ మోక్ష ఇహ్యమి మాళుచః అనుదానిచే ప్రతిపాదించబడుచున్నది - కాబట్టి ఈచరమశ్లోకము ద్వయమునకు వివరణమగుచున్నది ఇట్లున్న పంచమపేదసారమగు భగవద్గీతలకు ముఖ్యతాస్పర్శమైన ఈచరమశ్లోకమనకధామ విశదముగా చెప్పబడును -

అతిరహస్యమయిన ఈ చరమశ్లోకమును తెలిసి కొనటకయే ధాన్యకారులువారు పట్టెనిమిది యములు శ్రీరంగమునుండి తిరుక్కోటయందుగూల పేంజేసియు, తిరుక్కోటియూరునంబి గారిగన్నిధికి పేంజేసి యుండిరి, ఆనంబిగారు ఈ అధికముయొక్క గౌరవముచేనినున్న ఇంద్రుడు తగిన అధికారులు సామాన్యముగా లేకపోవుటచేతనున్న, ధాన్యకారులువారియొక్క అస్తిశ్చమునన్ను, ఆదరమునున్న పరిక్షింపచెప్పుదావన తాన్వ్యముకల పారై పదియేడుపర్యాయములు గ్రీష్మి, పట్టెనిమిదవ పర్యాయము ఆస్థ్యులకు చెప్పరని ప్రమాణముచేయించుకొని మాసోపవాసము చేయించి తరువాత ఉపదేశించిరి -

ఈచరమశ్లోకముయొక్క అధికశ్రీవదమునకున్న అనుష్టుప్

మునకున్న అనికారి, పరమసాత్వికుడై పరమ స్వయందేవతస్త్రికుల
వాడై పరమాత్మతరవివయములందు విరక్తికులవాడై శ్రుతిస్మృతి
తహానపురాణావలయందు నన్యుకముగిలవాడై, ఈశ్వరునియొ
ద్దు విశ్వాసము కలవాడై యుండువాడు. అధికారులు దుర్బాధను
గుట చేతనున్న, అధిక గౌరవము చేతనున్న ఈ అధికమును వె
ల్లడివేయక భావ్యకారులు వారికింటి పూర్వులు గోప్యముగా
నుంది యుండిరి, భావ్యకారులువారు ఈచుహాధికమును తాము
తెలిసికొని వెంటనే గంసారులయొక్క అగధికమును మాడచాల
ని శృపవేతను ఈ అధికము గౌరవమునున్న, ఆచార్యాణో లం
ఘనవల్ల తమకురావోవు అనర్థమునున్న విచారింపక ఆగ్రాస
మందు గొల్లరమెక్కి అపేక్షించిన వారందరికి ఈశోక్తాము
ను సాయించి అపేక్షించినవారికి ఉపదేశంపుమనియి నియమించి
భావ్యకారులువారు పరానరణమునుగహింప చాలక స్వానరణము
నకైనా ఒప్పుకొనరనుకొనవేతను ఈ అధికమును వెల్లడివగం
నందుకు తమకొట్టి యూరు నందిగారు మిక్కిలి అభ్యుపదే ఇ
ట్టి పరనమ్మది తమకు వశమయినందుకు విచారించి ఇట్టివారు
పాత్రులు, ఈశ్వరావతారులే అని నిశ్చయించి, ఎంబెరుమా
నార్, అనితరు వాచుమును శృపవేతను తొలగించుకొనిరి.

ఎంబెరు మానార్, అనగా మాస్వామి యితి అధికము ప్రిత్యై
లోకాచార్యులువారు ఈ ఉపదేశమాత్రముతో గ్రహింపబడిన ఈ
అధికమును అడగు తెలిసికొనియు జ్ఞానింపనలయునైన పరమ
శృపవేతను స్త్రీబాలులకున్న తెలియనివారు విగదముగా ఈర
హస్యమును సాయించుచున్నాడు.

౧. ఈశోకమునకు పరమశోకమును పేరు తాడమునకు హే
తువు చెప్పబడును-

ఈ శోకమునకు తోర్వము అనేక అధ్యాయములయందు కర్మ
జా నిధిత్వంబున మోక్షపాదములను శ్రీకృష్ణుడు అజ్ఞానునికి
ఉపదేశింపగా విని గ్రంథదెప్పిన యుపాయములలో కర్మలు

కాయశ్లోక రూపములగుటచేతనున్న, జ్ఞానము భరిద్రీయశయ పూర్వకముగా చేయవలసిన దగుటచేతనున్న భక్తిచరణాపావ్య మయినదగుటచేతనున్న వాటినిచేయశక్యము కాదనియు, అందున ఊహించినను ఈశ్వరునికి అత్యంత పరతంత్ర మైన అత్యగ్ని రూపమునకు ఈస్వతంత్రోపాయములువిరుద్ధములనియు, అలా చించి, వీటిచేతనున్న కలుగదనియును ఇటుపయిననిశితకలసినదే అనియునుదుఃఖించుచున్న ఈ అజ్ఞానునిశోకినివృత్తిచారకు, సులభముగా చేయతగినట్టియును, స్వరూపానుయావృతనట్టియును ఇంతకు తప్పవేరే సాధనములేదనెత్తినట్టి చరమసాధనమునుచెప్పి టచేతను ఈశ్లోకము చరమశ్లోకమనబడును.

చరమాధాప్రతిపాదకమగుటచేతనే చరమశ్లోకమనబడును గాని గ్రంథముయొక్క అంతమందు ఈశ్లోకముచెప్పబడినందున శ్లోకాదు, దీనివెనకకూడా కొన్నిశ్లోకములున్నవి.

౧- ఈశ్లోకముయొక్క పూర్వార్థము తను ఉపాయ స్వీకారముచేయు చేతనునియొక్క కృత్యము చెప్పబడుచున్నది. ఉత్తరార్థముచేతను ఉపాయ భూతుడైన ఈశ్వరునియొక్క కృత్యము చెప్పబడుచున్నది.

౨- చేతనుదివ్వుట చేయవలసిన కృత్యమునిదోపాయపరిగ్రహము అనగా తిసరక్షణమునకు ఈశ్వరుడే సాధనమని నమ్మి యుండుట.

౩- మామేకం శరణం వ్రజి అను వాక్యముచేతను నిదోపాయ స్వీకారమాత్రమును జెప్పక సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య అనువాక్యము చేతను సర్వధర్మ పరిత్యాగమునుకూడా చెప్పటకు హేతువు ఏమనగా-

నిదోపాయమునకు ఈసాధనాన్తర పరిత్యాగమును అంగము లేనప్పుడు స్వరూపసిద్ధిలేకపోవుటవలన సాంగముగా చెప్పుచున్నది. ప్రత్యక్షపాదా వాచామేవ, స్మార్తావిధిపద్యయోగ, స్మిత్యానన్యం, ధానచేతన్యోగ, ధ్యాత్వామేకం జపేన్యయం, ఇ

త్యాగములును, చెప్పబడిన ఆచమనములను వాటికి అంగమునైన చాదవగ్రహణములు వినగా ఇయ్యకవచ్చు ఈకోరికలను న్ను పరిత్యజ్య, అనుబంధంతఃము చేతను చెప్పబడుచున్న సాధనాంతరపరిత్యాగము వినగా సిద్ధోపాయ స్వీకారమున్ను చేయకూడదు అనే ఆధాము సిద్ధము.

కొంతమ ఈకోరికమనందు చెప్పబడుచున్న సాధనాంతరపరిత్యాగమును విధిగా ఒప్పుక అన్వయముచేతనున్న అశక్తికరమన్ను, చేయనలసినదివేది అని అనుచాదగా అంగీరించి అట్టి అజ్ఞలు ఆశక్తులు మొదలగు వారలకు ఈసిద్ధోపాయము విధింపబడుచున్నదని చెప్పుదురు.

ఆచమము కేవలమయ్యము.

పుత్రాత్యక్త్యాది, పాదా, పాదములను పుత్రాత్యక్తోదనము చేసికొని, అవామేల్ ఆచమనముచేయవలయును. స్థిత్యానిలువది, భానవే, సూర్యునికొరకు, అభ్యుక్తం అభ్యుక్త పర్యాయమును కద్యాత్, ఇయ్యకలెను. స్నాత్యాపనముచేసి విధివల్, యథాశాస్త్రముగా, అర్చయేల్ పూజచేయవలయును దేవం, దైవముకద్యాత్యా, ధ్యానముచేసి, మనుం, మంత్రమును, జపేల్ జపింపవలయును, అది ఆధాము.

౫. ఈ ఉపాయము, ఇతరోపాయమువలెనే కచ్చపాధ్యముగాక సులభమైయుండుటచేతను చేతనుది రాగపాస్త్రయి అనగా ఇత్తమైయుండగా వేరే విధింబుటకు కారణమగున్నను ఒకరోగిభోగ్యమైన పాలుతాగవలెననే వాంఛలిగియున్నప్పుడు ఆ పాలనేమందుగావిధింపిన పక్షమందు వాకు శ్రీఘముగా తాగి టకు హేతువయ్యగట్లు ఇతరోపాయములన్న ఈ యుపాయమువిలక్షణమైనవగుటచేత దీనినేఁరిగిహింతమని వాంఛింపిన చేతనుది ఈయుపాయమునే పరిగ్రహింపుమని విధింపినయెడల శిక్షమముగా పరిగ్రహించుటకవయ్యుత్తమైయుండును.

ఈ ఉపాయము కోరికనుండి పూర్వార్థము సర్వభాగము

పరిశ్రమ, మంచి, ఏకం, కరణం, కర్మ, అని అనుభవములుకలత
యగుచును.

౬- కర్మభక్త్యాన్, అను ప్రభవ మదమునకథాము-

౭- సమాన కర్మము అను అని-

౮- ఈపదమును కర్మశబ్దమును, విహువ పదమును, కర్మ
శబ్దముగా, ఉన్నది.

కర్మమునగా ఫలసాధనమైనది-

౧౦- ఇచ్చటి కర్మశబ్దము, విహితమున క ఫలసాధనముల
ను చెప్పన, భగవత్పూజి రూపమైన మోక్షఫలమునకు సాధన
మైనవాటిని చెప్పును.

౧౧- ఆ మోక్ష ఫలసాధనముననువిశ్రుతిగర్భియగుచును
భిక్షువది అనే ములయు యుండుటచేతను కర్మాన్ అని విహువప
ద ప్రయోగము కయలడుచున్నది.

౧౨- కర్మములేవనగా-

కర్మ, క్షాన్, భక్తియోగములును, అవతార రహస్య జ్ఞాన
నమును, పురుషోత్తమవిద్యయును, దివ్యచేతనాగమును, భగ
వత్పాదునకీర్తనమును భగవత్సన్నిధిచేయు దీపారోపణమును, పు
ష్పత్రాంగర్యమును మొదలైన ఉపాయబుద్ధితో చేయునవియును.

అవతార రహస్య జ్ఞానమునగా ఈశ్వరుని మోక్షరూ
పకృష్టాద్యకారములును అవతార చేడ్పులును కేవలం ఈశ్వ
రేడ్పు చేతనే కయలదినవియును కర్మవల్లవచ్చినది కావనియును
కామారము వ్యాపించియును భవి తవ్యములనియును తెలిసికొనుట-

పురుషోత్తమ విద్యయనగా

ఈశ్వరుడు కర్మ, అకర కర్మముల చేతను చెప్పబడుపురుషులు
ఇతరు. అంతుతో బద్ధాత్మలు కర్మకర్తాత్మలు, నిత్యమును బు
కర్మకర్తాత్మలు, ఈ ఉభయిలన్నను విలక్షణమైన ఈశ్వరు
ను పురుషోత్తమకర్మ వాత్మకు అని తెలిసికొనుట-

౧౩- కర్మశబ్దమున మోక్షఫలసాధనమున కర్మయోగము

త్యుపాయములను అవరించుటకు యోగ్యతను కలగజేయు సంధ్యా విధిని, పంచమహాయజ్ఞాది యాపమయిన నిత్యనైమిత్తికాది కర్మలు చెప్పబడును. పంచమహాయజ్ఞములనగా, తేజయజ్ఞ, భూతయజ్ఞ, పితృయజ్ఞ, మనుష్యయజ్ఞ, బ్రహ్మయజ్ఞములు.

౧౪- ఈ సర్వధర్మాన్, అనుపదమునకు శృతిసప్రతులయలను వింశతిగడిన బే నిత్యనైమిత్తికాది యాపములయిన కర్మయోగాద్యుపాయములను అని అధ్యాయము.

ఇతంబురు, అను చోడనారూపమయిన విధివాక్యము ప్రమాణముగాగల అధ్యాయము చిరమని చెప్పబడును.

ఇదం, దీనిని, కురు, చేయుము, అను శృతికి అధ్యాయము, చోడన అనగా, పేరణ.

౧౫- ఈ కర్మక్షాణాదులనెడు స్వతంత్రోపాయములు భగవదత్యంత వరతంత్రమున అత్సర్వహమనకు విరోధులగుటచేతను వీటిని, అకర్మా, అని అధర్మశబ్దముచేతను చెప్పవలసి యుండగా భగవంతుని చేతను చెప్పబడు హేతువేమనగా అజ్ఞానుడు స్వప్నమైన యుద్ధమును అధర్మముగానున్న అధర్మమైన వీటిని ధర్మములనుగానున్న భ్రమించి యుండినచేతను.

౧౬- పరిత్యక్య, అను అవ్యయ పదమునకు విడివిడిపెట్టి అని అధ్యాయము.

౧౭- ఈ పరిత్యక్య, అనుపదమందు, త్యాగశబ్దమున్ను అర్పణ త్యయమున్ను పరి అను ఉపసర్గమున్ను, కలలి- త్యాగశబ్దార్థము ముందుచెప్పబడును.

ఇచ్చట చెప్పబడిన త్యాగమనునది కేవలము ఒకటట మౌనము కాదు. ముత్యపులిచ్చుకు చూచి వెండియగు భ్రమకు కెరియకాకు వలెనున్న తనకు ప్రయోజనమున్న ఒకదికొకటి తెల్లకలెనని ఉత్తళించి అదికే- అను భ్రమతో మరెయిదొకదికొకటి తెల్లినవామనలెనన్ను ఈ క్షరప్రాప్తి సాధనములను కోరుచున్న

మనము పాదనములు కానివాటియందు పాదనబుద్ధిచేసితిమేమిట
జ్ఞానముతోకూడా చీకటి పెట్టుట.

౧౨- తరియను ఉపసర్గము చెప్పబడును.

తరియను ఉపసర్గముచేతను, విహితాత్మకము, సురాశాస
ము, స్వర్గ స్త్రీయశము, గుర్వంగనాగమనము, మొదలయిన మహా
శాతకములను లక్ష్యానముచేతిచేసి తరువాతలన్నిటికి పశ్చాత్తా
పమును పొంది విడుదలకొనునపుడు యెన్నడును కాటిలో బుద్ధిపూ
ర్వకముగాగాని అబుద్ధిపూర్వకముగాగాని ప్రవర్తించకుండా
రుదివాసలతో కూడా వదులుకొన్నట్లు శాతక శబ్దముచేత చెప్ప
బడుచున్న ఉపాయాంతరములను పునరన్వయములెందుగా గురి
వాసలతో కూడా విడవవలయును అను అర్థము చెప్పబడు
చున్నది.

౧౩- త్యక్త అనుల్యప్రత్యయము చెప్పబడును.

త్యక్త అనుల్యప్రత్యయముచేతను పాశ్చాత్యభివేదిత అను వి
ధి ముందు పాశ్చాత్యుచేసియే భుజింపవలెను అను నియమమును
చెప్పనట్లు ఈ సిద్ధాంత పాశ్చాత్యకారణమయమందున్న విడుద
లపైన కర్మ జ్ఞానము యావములైన ఉపాయాంతరములను విడి
చేయి స్వీకరింప వలయును అను నియమముచెప్పబడుచున్నది.

౧౪- అనియతయన రావణుడు రామబాణములచేతను భను
స్సఖింకించబడి శిథిలమైన శరీరముకలివైదై మనస్సు కాలుష్య
మునుజెంది యుద్ధముచేయవలక పారిపోవలెనని ప్రయత్నింప
కుచున్నప్పుడు స్వామిపోనియ్యక బాణములను ప్రయోగించుచు
జిందిరి ధర్మయుద్ధముచేయు స్వామి మనలనపోయ్యక పోవడ
మునకు హేతువేసుచు ఉపాంత రినచేతులొనన్న తనుభిండుకు
కారణమని నిశ్చయించి భయపడి దానిని విడిచి పెట్టెను. అ
ప్పుడు రావణునికి యుద్ధముచేసినాదనముకాని పోవుట సరేకా
కూరిపోవుటకు కూడా ప్రతిబంధకమునట్లు ఈ ఉపాయములు
న్న పాదనములు కాకపోవుటయే గాక భావమునకు ప్రతిబంధకము

నన్ను అనుచు.

౨౧- ధర్మరథ వ్యతిరేకము ప్రార్థనను కైకొని పరమిచ్చి తరువాత అర్థిమింప జాలక ఆభానమున నర్థరథమును అవలంబించి సామ్రాజ్యమును మైనపావమిత్తోకూడి యుండుటయొక ధర్మమునకు చెడినట్లు ఆభానధర్మములైన యుపాధిహింసలమును అవలంబించుట సామ్రాజ్యముయొన భుక్తురునితోకూడి ముఖించుటకు యైనెడు ధర్మమునను చెటుటకు హేతువగును.

౨౨- సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య అను పదముందు విడువుచుని తెప్పగుతున్న ధర్మములు విధినిషేధ దాపముగ రెండువిధములై యుండును- విధింపబడిన ధర్మములనగా ఇకంతురు అని తెప్పబడిన సంఖ్యాపంచనము మొదలుకొని మోక్షసాధనములైన కర్మభాన భక్తి పర్యంతమైన ధర్మములు.

నిషిద్ధ ధర్మములనగా ఇకం మాకాషిః అని తెప్పబడిన నిషిద్ధ నివృత్తిదాపధర్మములు అనగా పరదాగ గమనము- పరకృత్యాపహరణము సురాపానము అగ్రత్యగధనము అధర్మ భక్షణము మొదలగు పనులను విడుచుటలు.

సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య అనుపదముచేరకు ఈయంథయ విధమైన ధర్మములను విడువుచుని తెప్పగుట చేతని ఆధర్మములను చేయవలసి వచ్చునని కొందరు అక్షేపించుదురు. అది యెట్లుంటే విహిత దాపధర్మములను విగదినట్లు నిషిద్ధదాపధర్మములను విడుచుట నిషిద్ధములను అవలంబించుటయే అది అందును.

౨౩- సర్వధర్మములను విడువుచుని తీర్చిన మాత్రము శత్రు అధర్మములను చేయవలసి వచ్చునకు అక్షేపమునకు అవకాశములేదు- ఆధర్మములను చేయుచుని చెప్పియుండు శత్రు.

౨౪- అయినను అధర్మ నివృత్తియొక్క ధర్మమే గరుక జాని విడువుచుని తెప్పించు జాలును అధర్మములను చేయుచునేరే తెప్పనకు రలేదు- అందు హిసే అధర్మములను చేయుచు నిత్యునితునున్నది అట్లే.

౨౧- అటు చెప్పబడుట భగవంతుడు అత్యంతవృత్తాదులు
బలముగాగల ప్రజానైవ విహితభర్తృత్వము చెప్పనుగాని అ
భ్యుదయి మోక్షమును చెప్పబడును గనుక అభర్తృత్వములేయ
వలసివచ్చిననే అయ్యే సకలమునకు అవకాశములేదు.

౨౨- సర్వకల్మషములేకను ప్రజానైవ విహితభర్తృత్వములకు
విశేషములైన నిష్కర్మములు చెప్పబడినప్పటికి కర్మలమం
దు అవి వికృతములు కాబోవుట చేతను అ నిష్కర్మ భర్తృత్వములను
చెప్పక విహితకూపభర్తృత్వమునే చెప్పను.

౨౩- తుక్కరునికి ప్రీతిచేయుటయేవ్వకాపముగాగల చేతన
స్వకూపమును చూచినను ఉపాయానైవ సహాయమును కూడా
సహింపది సిద్ధిపాయ భూతుడయిన తుక్కరస్వకూపమును
చూచినను తుక్కరప్రీతికూపమయిన ఫలస్వకూపమును చూచినను
తుక్కరనిగ్రహమునకు హేతువైన అభర్తృత్వములు చేయుటకు హే
తువులేనవకదు.

౨౪- మామ, అనుపకము కు నమ్మ అని అధికము-

౨౫- సర్వరక్షకుడనై, సాశీల్యముచేతను నీయొక్క అజ్ఞా
ను వర్తించె, విన్నరక్షింపుడనునే అకలేతనునీయొక్క అజ్ఞానుని
నే నిర్మింది, కావభోగ్యుడనటచేతను నీవోపములను భోగ్య
ముగా పరిగ్రహించి, నీకు గర్తినై, శీతలస్వభావముగల పురుషుకా
రభూతులగు పిరాట్టివారే దోషమును కల్పివిడమింప చూచిన
ను నిన్ను విడవకాలక రక్షించుటయేవ్వభావముగా గలనమ్మ-

౩౦- మామ, అనే పదముచేతను, అవకాశించి, కంటికి కనపడు
చు, దస్తిరమృత్తు, తనను, అనగా, కృష్ణుని, ఉపాయముగాచేసి
కొమ్మనిన దీనివల దూరముగా నుండు పరవ్రాహ్మణులనున్న భృ
త్యాది కరీరకుడయిన అంతిర్యామినినికాదు అను అధికము తెచ్చ
బడుతున్నది.

౩౧- స్వకూపి, అనగా భగవత్ప్రీతి సాక్షతమై భ
క్త సమీపావధాన్యమై కృష్ణకూపముగా అవతరించినకానే మోక్ష

సాధనముగా కాస్త్రముండు వైష్ణవమునకు, సర్వభర్తములు విడిచి తనకు అక్రియించునది చెప్పుటచేతను అది అభా సభర్తములు గాని సాక్షాత్ భర్తములు కావనియును స్థాపింపఁగిన సాక్షాత్ భర్తముల నెఱియునచెప్పబడెను.

తి. ౨- ఇట్లు చెప్పుటచేతను విడవబడిన భర్త జ్ఞానాదిసాధనములకంటె ఈస్థి సాధనమునకు అతిశయముచెప్పబడినది.

తి. ౩- కర్మజ్ఞానాది సాధనములకంటె, దీనికి అతిశయము ఏది అనగా శతశతములకు వ్యాపారములకు స్వరూపస్థితి లిగి యుండే కర్మజ్ఞానాదులకంటె గాక స్వతస్సిద్ధమై, వాటికంటెనే అత సమైక్యముండక పరమచేతనమై, ఆకర్షింపఁగలగాక సర్వకర్తయై, అచాయములు అదిగాక, నిరపాయమై, వరతంత్రమైన అత్త స్వరూపమునకి పొందఁ గుఱు యుండక పొందఁ మై, అనగా స్వరూపాదులకంటె మరెవ్వరి సహాయమును అపేక్షింపని దెయుండుట.

తి. ౪- ఉపాయాంతరములు, చేతనవ్యాపారములకు సాధింపబడునదియును కేవలమతమయొక్క స్వరూప స్థితియందు చేతనపాపేక్షములైయుండును, చేతనకి కలమునిచ్చునమయమందు నమకు జ్ఞానము కర్తయు, చేతనచేతనమై అకర్మములయి యుండుటచేతను ఈస్థి సాధనములై యుండును ఈస్థి సాధనము అమలగాక సదయి పరమచేతనము సర్వకర్తయై అగుటచేతను ఉపాయాంతరములకు ప్రతిభలమై అన్యవిరూపము యుండును.

తి. ౫- నామ అను ఉపకమందు అజాతనియొక్క దోషములకు అలాంటి ఐక్యపరమము మొదలుకొని కావలసిన అథాములకు ఉపదేశించుటచేతను వాస్త్వగుణమునకు, తనయొక్క పరత్వమును విస్మరణ సంధ్యనము మొదలైనవాటిచేతను సాక్షాత్కారంపరేయలవల స్యాదిత్వమునకు, హేళ్యుల హేయాదన హేయల అని అజాతను తనకు మిక్కిలిగా తలచి పరిత్యజింప అనినో కలసి కలసియుండుటచేతను సాక్షియమునకు, కంటితో చూడకకృతముగాని అసాక్షియ దివ్యమంగళ విగ్రహమునకు

కంటితో చూడతగినట్లుగా చేయుటచేతను సౌలభ్యమున్న నట్లు
ముగా ప్రకాశించుచున్నది.

౩౬. గుర్రములను తోలుటకు హస్తమందు కరించినవేక్రిమ
ను అనగా కొరడాలును ఎటువేపుకలసిన అటువేపు తిప్పు
టకును నిలుపవలసినవృత్తమందు కలుపుటకును పట్టుకొన్నలగా
ములును, తలయందుకీర్తిముమొదలైన అచ్చాదనము లేకపోవుటచే
తను సేనాధూర్జిత కప్పుబద్ధ శిరోజములును రథమునకక్రిందు
గావ్రేలవేసిన శీపాదములును కలవాడైనిరిదియున్న సౌలభ్యజ్ఞ
కమును, మామ్. అనిశనపరుచుచున్నాడు-

౩౭. ఏకమ్, అనుపదమునకు అర్థము చెప్పుచును-

౩౮. ఈ ఏకశబ్దము స్థానప్రమాణముచేతను ఏవకారాధా
మును చెప్పును, స్థానప్రమాణమనగా ఏకశబ్ద స్థానమందు ఏవ
కారము ప్రయోగింపబడియుండుట అనగా ప్రప్రతినిచెప్పునము
లయించు ఏవకారముండుటచేతనును, అవేవకారస్థానమందు ఇచ్చ
ట ఏకశబ్దముండుటచేతనును, ఈఏకశబ్దమునకును ఏవకారాధా
మే చెప్పుచును-

౩౯. మామేవయే ప్రపద్యన్తే, నన్నే ఎవరుప్రప్రతిచేయు
చున్నారో తమేవచాద్యం పురుషం ప్రప్రద్యే, కారణుడైన అపురు
షునే ప్రప్రతిచేయుచున్నాను- త్వమే వోపాయధూతోమేధక, ని
వేనాథ ఉపాయధూతుడవుకమ్ము, అతెనకునివ పాదమి కర
ణాగతమైతిన్దాయ నిప్రాప్తికి ఉపాయమును ఉపదేశించునమయ
మందు నిపాదములనే ఉపాయముగా ఉపదేశించినావు, ఇర్యాదు
లయందువలెనే, మామేకం అనే తొగ్గలమందును నన్నే అని ఏవకా
ర్యాదుమనే చెప్పుకలయును-

౪౦. ఏవకారాధామును చెప్పు ఈఏకశబ్దముచేతను శ్రవి
అనుపదమందు చెప్పుచున్న అధ్యవసాయహిమయిన సిద్ధో
పాయస్వీకారమందరి ఉపాయత్వముతీసివేయబడుచున్నది- అన
గా నివేనాథ ఉపాయముకావలెనని భగవత్ప్రీతియందు చే

తనకుతేయకపాపస్వీకారము వాడిచ్చుటయునకు ఉపాయము కాదు. అతశ్వరుడేఉపాయముఅనిపించుచున్నప్పుడు స్వీకారమందలి ఉపాయత్వమును తీసివేయుచున్నది.

రగ. ఈసిద్ధోపాయానంతరమందే కలముసిద్ధించుటచేతనును స్వీకారములేనప్పుడు కలముసిద్ధింపకపోవుటచేతనును ఈస్వీకారము కలసిపక్షకి అవశ్యముండవలసియొండగా ఇట్టిస్వీకారముందు ఉపాయత్వము ఎటులుతీసివేయవలెను. అంటే ఈస్వీకారానంతరమందు చేతననికి కలుగజేయుటసిద్ధి ఉపాయభూతులైన ఈశ్వరుని చేత సిద్ధించినట్లులే ఈస్వీకారమున్న వాచితవే సిద్ధించును. ఇందువల్ల ఈస్వీకారము ఉపాయభూతులైన ఈశ్వరనివల్ల పుట్టివడిగాని పాపాత్ ఉపాయముకాదు.

రగ. ఈసిద్ధోపాయభూతుడయిన ఈశ్వరునివల్ల ఈఉపాయ స్వీకారము పుట్టుటయనగా ఈచేతనలు కరణకేరణరములు లేక అందువల్లనే భోగమోక్షములనుపెడి, అంతా)యులే పెడి యున్నదశయందు, కరణకేరణరములనిచ్చి, జ్ఞాననికాసమును కలుగజేసి, రానునుఅనేక అవతారములనవతరించి, ఆశ్రయణమయి, విశ్వానములను పుట్టింపజేసిన తనకర్మాణగుణ చెప్పితములను ప) కాకింపజేసి చవిధముగా వాడుచేసిన కృషితే ఫరించినదనుట.

రగ. జ్ఞానాధిభులయిన నిత్యసూరులకు నిర్వాహకుడైన ఈశ్వరుని కటాక్షము ప్రసరించి దానివల్ల వానినిపొందుటకై తానినిజ్ఞానమందుంచుకొన్నాను. అనగావానినే ఫలసాధనముగా చేసికొనినాను. అనినమ్మార్వారు ఈకటాక్షమునకై సిద్ధోపాయమునుకీర్తించినానని సాయించుచుఅసిద్ధోపాయస్వీకారమును వానినిర్వేయకృపచేతనే నాకుకలిగినది అనిసాయించినందువల్ల ఈస్వీకారము ఈశ్వరుని యొక్క కృషిఫలమయే గ్రహింపవలయును.

రగ. చేతనలకు సిద్ధోపాయ స్వీకారమందు రుచిపుట్టుటకు కృషితేయువాడున్న ఈశ్వరుడే అందువల్ల ఈచేతనలు సిద్ధో

పాప స్వకారముచేసిన మాత్రముచేత ఫలమిచ్చుననియున్నా, అది తేజపోయినప్పుడు ఇయ్యడంబును తుంపక అశ్లోకమునకు నర్హుడైనప్పుడు సర్వదాయర్థిండు సర్వేశ్వరుడు మనయొక్క ఇష్టపాప్తి, అని తప్పనివారణ, రూపమయని భవమును కలుగుచేయువాడని పరిపత్తి కలిగియుండవలయును.

౧౫. ఈసిద్ధోపాయ స్వకారముచేయకపోయినను చేతనలయొక్క కార్యమును ఈశ్వరుడుచేయునని తలపక ఈసిద్ధోపాయస్వకారమున్న అవశ్యముకార్యకర్తకొండవలెనని తలచినయెడల ఉపాయభూతుడయిన ఈశ్వరునియొక్క సహాయాంతరచైతన్యమునకు భంగమువచ్చును.

౧౬. ఈశ్వరుడు సర్వసముదగుటవలన చేతనకృత్యమును తేజమును అపేక్షింపకయే ముక్తినిచ్చినప్పుడు, అందరికినొక్కపర్యాయము ఇయ్యక కొందరికే ఇయ్యడమునకు హేతువు ఏమనుచున్నామునకు పరిహారాధకమును, ఇంతకాలము మనలను రక్షింపని ఈశ్వరుడు నేడురక్షింపనా అనుసంశయము కలుగునప్పుడు తప్పింపక కొరకును, ఈసిద్ధోపాయస్వకారము వ్యాజమైయుండును.

అశ్లోకచేతనముగాక చైతన్యముకలవాడై యుండుట చేతనను భగవదేకోపాయశ్వరూపమైన ఈ అశ్లోకపాయము చైతన్యకార్యమయ్యేయుండును, ఉపాయముకాదు. ఈసిద్ధోపాయము, విధింపబడినదికాదు చేతనయొక్క రుచినిబట్టివచ్చినది.

భగవదే రక్షణశ్వరూపమైన శ్వరూపమునకు విరుద్ధముకాదు. అనుగుణమే, అనాదికాలమునుండి శ్వరత్వముచేతను ఈశ్వరుడుచేయు రక్షణమును అంగీకరింపని చేతనుకలగి కలింపినందుకు సూచకమును అయియుండును.

౧౭. మామ, అపవదమునకు పూర్వమందున్న సర్వభగ్నాన పరిత్యజ్య అనుష్ఠలమందు సర్వభగ్నచరిత్యమును చేసిన సర్వేశ్వరుమతనను ఉపాయాంతరమునును ఉపాయముగా తలపకకలగితననే ఉపాయముగా తలచుమని చెప్పెను. ఈపక్షము, అనుష్ఠలము

మీ స్వీకారములకు ఉపాయభావమును తీసివేసి తననును ఉపాయస్వీకారము చేయువానిని ఉపాయముగా తలచక, ఒకరితనకే ఉపాయముగా తలంపుమని చెప్పుచున్నాడు.

ర౪- నిరుపాధిక రక్షకుడైన ఈశ్వరుని రక్ష్యమాకుడైన తనను తనరక్షణమునకు పయ్యుక్తముగా ఆశ్రయించిన ఆశ్రయము అనగా స్వీకరించు స్వీకారము అహంకారగర్భము, కొమారుడు తననుపోషించుటకై తండ్రిచేత వ్రాసినచొప్పట్లుగా అవధ్యకరమును అనగా నింద్యమున్ను.

ర౫- చేతనులను రక్షించుటకు సమర్థుడైన ఈశ్వరుడు రక్షించుటకు అభిమానించి పరిగ్రహించుటయను స్వీకారమే ఈచేతనులకు రక్షకము-

౫౦- సిద్ధోపాయముకన్న ఇతరమైన ఉపాయాంతరముల యొక్క స్వరూపము చేతనప్రవృత్తిరూపమైన వ్యాపారముచేతనే సిద్ధింపవలసియుండుటచేతను వాటికి ఈచేతనునియొక్క స్వయత్నప్రవృత్తి దోషమై యుండును. ఈసిద్ధోపాయము సహాయాంతరమును సహింపక పోవుటచేతను దీనికి ఈచేతనునియొక్క ప్రవృత్తిరూపమైన వ్యాపారము ఓక్షమైయుండును.

౫౧- నమ్మకపాతలు సిద్ధోపాయ స్వీకారమును ఉపదేశించు సమయమందు విశేషించి వ్యాపింపనక్కరలేదు. వింతించుటయే చాలు అని ఉపదేశించినందువల్ల ఈసిద్ధోపాయ స్వీకారమును చేయువారలకు ఏవ్యాపారమును చేయనక్కరలేదు.

౫౨- క్రింద, అనగా శర్వభక్త్యాన్ పరిత్యజ్య ఆస్థానమును యచేతనులయొక్క సకలప్రవృత్తినివృత్తియును చెప్పుటడెను.

౫౩- నాయొక్క దుష్టమనస్సును పోగొట్టి వాని నిన్ను ఆకరించిపోషించుటకు మనస్సును ఇచ్చివావు- అని ఉపాయభూతుడైన ఈశ్వరుని విషయమై చేతనునికి కలుగు ఉపకారస్మృతియును, చేతస్వమును పట్టివచ్చినదిగనుక ఉపాయములో చేరదు.

౫౪- శరణుఁగొనునతడునగు.

XX- ఉపాయముగా అని అర్థము.

XX- ఈశ్వరశక్తి ను కష్టించువానిని, గృహమును ఉపాయమును కనపరచినను ఈష్టలమందు అనగా ఉపాయాంతరములను విడచి ఈశ్వరునే ఉపాయము గావరించు స్థలమందు, ఉపాయమునే కనపట్టును- ఏమచేతనంటే శర్యోపాయములను విడచితననే పట్టుచుని చెప్పచున్న స్థలమగుటచేతను ఉపాయమును తెప్పిననే గర్వభర్తాన్ పరిత్యజ్య అనుక్రిందివాక్యముతో చేరును అలాగుచేరని పతమునకు ప్రకరణభంగమును దోషమువచ్చును ప్రకరణభంగమునగా ఒక అంశమును ఉపపాదించుచు దానికి విరుద్ధమైన అంశమునుగాని దానితో సంబంధింపని అంశమునుగాని చెప్పట.

ఈశోకమందు చెప్పబడిన శర్యభగ్నపరిత్యాగము ఈశ్వరుని యొక్క ఉపాయత్వమును కనపరుచుచుండగా, శరణశ్లోప్రయోగమునకు అవస్థము లేదని కొందఱందురు- ఉపాయాంతరత్యాగము చేప్పబడినను అది సిద్ధోపాయ స్వీకారసమయమందువలెనే ప్రాప్త్యసమయమందును సమానమైయున్నది- ఏమచేతనగా ప్రాప్త్యసిద్ధ్యనంతరమందు ఏరుదాటినవేనుక వానతోప్రయోజనములేనట్లు ఉపాయాంతరములతో ప్రయోజనములేదుకాబట్టి. ఈఉపాయాంతరత్యాగముతో కూడియున్నను ప్రజ అనుపదములో చెప్పిన స్వీకారమాత్రము ప్రాప్త్యసమయమందలి స్వీకారమును తీసివేసి సిద్ధోపాయస్వీకారమును స్థాపింపవలయు.

సిద్ధోపాయస్వీకారమునకంగముగా విధింపబడిన ఈఉపాయాంతరత్యాగము అంగిఅయిన సిద్ధోపాయస్వీకారమును అర్థముగా కనపరచినను దానికన్నత్యాగముగా చెప్పబలలమగుటచేతను అవశ్యమును శర్యభగ్నప్రయోగముండవలయును.

XX. పక్షి, అనుపదమునకు.

XX- బుద్ధిచేయుము అని అర్థము.

XF. వ్రజగర్భా అనుభావపు గతినిచెప్పును, యోగ్యధారా, శే

ఈ నాదాః అనన్యాయము చేతనుగత్యర్థమును చెప్పు వ్రాతాతువు
మిథ్యార్థమును చెప్పును, దీనివల్ల వ్రాత అనుభాతువుకు ఆధ్యపతిం
పుము అని అర్థము. ఈ ఆధ్యపతాయమనునది త్యాజ్యములైన
కాయాంతరములలాగుండిరాటినదై, వాటికంటె విలక్షణమైనదై
అది పాశాంతరత్యాగమే అంగముగాగలదై భగవద్రక్షకత్వా
నుమతిరూపమైనదై, చైతన్యకార్యమై, ప్రాథకనాదాపమైనదై, భ
గవస్సృజితకా నుమనకు హేతువై, స్వరూపానుగుణమై, ఫలము
ను అలన్యముచేయక తప్పకుండ నిచ్చునదియైయుండు జ్ఞాన
విశేషము-

౬౦- అట్లవారు కరణత్రయము శత్రువు పరిపత్తి చేసినట్లుకన వడుచున్నది కాబట్టి అధికారిపూర్తికి కరణత్రయమును అపేక్షిత చే, అయినను ఫలవర్ధికి క్షావాన్మోక్షం అనిభాగతమందు చెప్పని డుటశత్రువు మానసికాధ్యక్షసాయ మాత్రముచాలను-

౬౧ సర్వధర్మాన్ అనుపదము శత్రును, విడువవలసిన ఉపాయములను చెప్పి, పరిత్యజ్య అనుపదము శత్రును విడచుచు కారమును చెప్పి, మామ్ అనుపదము శత్రును, ఆశ్రయింపబడఁ దగిన ధర్మాను చెప్పి, ఏకమ్, అనుపదము శత్రును వానియొక్క చైరపేక్ష్యమును చెప్పి, శరణమ్ అనుపదము శత్రును ఉపాయార్థమును చెప్పి, చరిజ, అనుపదము శత్రును ఉపాయ స్వీకారమును చెప్పి పాఠపఠయతుష్కార్య-

౬౨- తాళో శముయొక్క డొక్క రాధానుచే అర్ధము తప్ప
అంతే, ముందుగా ఆహమ్ ఆరుపదమును ఎన్నుచున్నాను-

౬౩- ఈదేశ రాజకీయచేర్చుగుండు ఉపాయభూతుడైన తా
జుజేయ్యత్యమును చేప్పుచున్నాడు-

౬౪- అహమ్ ఆనందమునకు, సర్వజ్ఞుడనై, సర్వశక్తి కలవాడనై, రక్షించుటకు తగిన శేషిత్వకూడ సంబంధముగల నేడ అని అర్థము-

4-౫. రూటామ్ అపవదము, ఈశ్వరసిరి ఈశ్వరుడు ఇచ్చు

చాప్తి, అభివ్యసించారమును శయనపుకు నినిపూర్వ, ఉత్తరస్థి
తులను తెలిసికొనుటకును అటుపిమ్మట వీనికార్యమును చేయుటకు
ను అవశ్యకమున నర్వజ్ఞత్వ, సర్వశక్తిత్వములనును చేతనునిక
చేయుకార్యములను స్వకార్యముగా దలచి వెరవేర్చుట కుప
యుక్తమైన శేషిత్వదూషణంబునును, అవాప్తసమస్తకా
మత్వమును పూర్తినిన్ని ప్రకాశింపజేయుచున్నది.

౬౬- మామ అనుపదమునందు నీకు సారధిని అయినదియున్న
నన్ను, ఉపాయముగా ఆశ్రయింపుమని స్వామిచెప్పినప్పుడు, అ
జ్ఞానుడు తనరక్షణార్థమై స్వామిధరించిన పారధ్యవేషమును
చూచి, వేర్వస్వామి అయినవాడు ఇట్టి నీవృత్త్యమందునిలిచినది. ఆ
యనసాశీల్యముచేతనని తలచక మనకునీవకృత్యమును చేయువాడు
మనలనురక్షింపఁగలుగునా అని తననుపట్టి చూచి భయపడగా అట్టి
భయము, భీరునటులనిరంకుశప్రాయతంత్ర్యమున పరత్వమును
అహమ్ అనుపదముచేతనుప్రకాశింపజేయుచున్నాడు.

౬౭- ఇట్టి పరమస్వతంత్రుడగు ఈశ్వరుడు అజ్ఞానునికి సా
రధియైనదిని ఈ పారతంత్ర్యమును తనయొక్క నిరంకుశ స్వా
తంత్ర్యకార్యమే.

౬౮- త్యా అనుపదమునకు.

౬౯- నీకార్యమును తెలిసికొనుటకు తగినజ్ఞానములేనివాడ
వై తెలిసిననునరవేర్చుకొనుటకు తగినశక్తిలేనివాడవై, శక్తికలిగి
యుండినను నీయొక్కరక్షణమందు నీకుచాప్తిలేనివాడవై, అన
గా సంబంధములేనివాడవై, యుండుటచేతను స్వతంత్రప్రాయ
ములయిన సర్వభర్తలను విడిచి నన్నేనిరపేక్షపాదనముగా పట్టి
యున్న దిన్ను అని అర్థము.

౭౦- సర్వపాపేభ్యః అనుపదమునకు.

౭౧- నాచాప్తికి ప్రతిబంధకములని అనగా, మోక్షప్రతిబంధక
ములని యేయేపాతకములనుకూర్చి భయపడుచున్నావో ఆయా
పాపములన్నిటికల్గిననుండి అని అర్థము.

ఈ క్షణమునందు ధగవత్సాన్ని విరోధులను మాత్రము చెప్పటవలసి జ్ఞానవిరోధులను రుచివిరోధులను ఉపాయవిరోధులను పూర్వార్థాయములయందే తిసివేయ బడినట్లు స్పష్టమగుచున్నది.

పాపశబ్దముయొక్క బహువచనార్థము చెప్పబడుచున్నది.

2.2. దేహాత్మాభిమాన మనెడు, అనత్యజ్ఞానమున్న సాంసారికవృత్తిపరులయిన దుష్టవ్యాపారమున్న, కర్తవ్యసాధిమయమైన మనన దేహమున్న అని అర్థవారు తిరువిరుత్తమను ప్రబంధముయొక్క మొదటిపాఠమునందు పొందిన ప్రకారముగా అవిద్యయు, కర్మయు, వాసనయు, రుచియు, ప్రకృతిసంబంధమున చెప్పబడుచున్నది.

౧- అవిద్యయనునది, అజ్ఞాన, అన్యథాజ్ఞాన, విపరీతజ్ఞానములని మూడువిధములుగా నుండును, అజ్ఞానమనగా, జ్ఞానమిత్రకపోవుట, అనగా, దేహముకంటెవేరే అన్యతాజ్ఞానము జ్ఞానమే తోపావుట- అన్యథాజ్ఞానమనగా ధర్మమందు ధర్మాంతరప్రతిబద్ధి, ఉపాహరణము- పీతశృంగి- శంఖము వచ్చనిది అని శంఖమునకు స్వాభావికమైన తెలుపుగుణమును గ్రహించక వచ్చనిదిగా గ్రహించుట- విపరీతజ్ఞానమనగా ధర్మయందు ధర్మంతరప్రతిబద్ధి, ఉపాహరణము అని శుక్తికనురజితముగా గ్రహించుటయు, రజితమున, గంగము అనగా తగరముగా గ్రహించుటయు.

2- కర్మమనునది పుణ్యము పాపము అని రెండువిధములై యుండును, పుణ్యమున్న పాపమువలెనే మోక్షప్రతిబంధకమునకేరక పాపశబ్దములో అంతభూతమునకు కాబట్టి సర్వకాపేక్షక ఆపశబ్దమునందు పుణ్యములున్న పాపశబ్దమువలె చెప్పబడుచున్నది.

3- వాసన అనగా బుద్ధిపూర్వకమయిన వ్యాపారమునకు హేతువు అయియుండునది ఇదియొక అజ్ఞానవాసన, కర్మవాసన, ప్రకృతిసంబంధవాసన అని వివిధముగా నుండును.

4- రుచియనగా, బుద్ధిపూర్వకవ్యాపారమునకు హేతువు, అంశ

జ్ఞానంపనకి, ఇది మును వివరించిన భేదములే విహించిన సైయించును.

౫. ప్రకృతిసంబంధమనగా స్థూలసూక్ష్మహుప్తమైన దేహ సంబంధము.

అయితో ముందు, దేవముహూతి రూపములుగానుండి చేయును భయభాద్యనుభవమునకు సాధన సైయించునకి స్థూలదేహము, దేహత్యాగానంతరమంతయులో మునుండి లోకాంతరములకు వెళ్లుటకు సాధన సైయించు శరీరము సూక్ష్మశరీరము.

౬౩. తృణచ్ఛేదకంచూయవాదులువలెనే అబుద్ధిపూర్వకముగా ప్రకృతిసంబంధవాగవచేతనుచేయు ఉత్తరామములును అనగా ప్రపక్త్యంతరమందు పావాదికముగా చేయు పుణ్యసాపములును, లోకులు విడిచివేతుగను భయముచేతును వారలుచెడిపోదురనెడి కృపచేతమును చేయు నిత్యవైమిత్రికాది కష్టములున్ను, మోక్షసాధనములు కావని భవవ్యలోచికిదినకర్మజ్ఞానాచలము వఃకాలుత్యము చేతను తరుగాడపాయములుగా పరిగ్రహించుటగాని పునః ప్రవర్తితములుగాని ఈ మొదలగునమగ్నమును, గర్వశక్తిముచేత చెప్పబడును.

౬౪. ఉత్తభ్రమములవారు ఒక గ్రామమునకు వెళ్ల నిచ్చలేకపోయిన ఒకమాగకము వెంటినిపోయినమాత్రముచేతను ఒక గ్రామమునకు చేరునట్లు సాధనబుద్ధిచేయక శేవలలోకావవాద భీత్యాదులచేతను తమిదుమన్న నిత్యవైమిత్రికాది కష్టములును, తిపాయములలో శరకమానవు కాబట్టి కృపలవాడై అపరిచిసను అకాశముమీదికి ఎగరవేసిన చెడ్డమీదమందిపోక క్రింతపడి నప్రకారముగా తుకర్షములును ఒకభుమును కలుగలేనియే విడుతును. అందుచేతను ఇదియను సావశ్యవాచ్యమగును.

౬౫. ఒకరవర్యాయమే తప్ప రెండవవర్యాయముచేయకూడ దుపవత్తివ్యభావమును తెలియక అజ్ఞానముచేతను తనమునుకొని అనిష్టవిస్త్రీకిగాని ఇచ్చిపొందిగాని సాధనముగా భయభాద్య

ప్రకర్తియును పాతకకర్మములకు చెప్పబడుచున్న కర్మభ్యానములతో కుల్యును.

౭౬- మోక్షయిహ్యమి అనుపదమునకు-

౭౭- ఈపాపములతోనుండి విడువబడినవానిగా చేయగలను అనిఅర్థము.

౭౮- ఇహ్యమి, అనన్త ప్రత్యయమునకు విడిపించుట అని అర్థముగలచేతను పాపములను విడపించుటకు నేనున్న ఒక ప్రయత్నము చేయనక్కరలేదు నీవున్న పాపములను విడిపించుటకు నేను ప్రయత్నించిన అశ్రయము, పాపముచేతనే అనినయొక నుండుటకు భయపడి మరకనంజకుంజ వానియంతట అవేదింపొవును అని చెప్పబడ్డది.

౭౯- పాపములను విడిపించు ఘటముగాని కర్మకర్మముగా కంటికిగోచరములగు పదార్థములుకావు, కాబట్టి నేననుగ్రహించిన వాటిను అవియుండనేరవు.

౮౦- అనాదికాలముండి ఇదివరకు పాపములనుచూచి నీవు వడిన పాట్లు నిన్నుచూచి ఇటుపై అవి వడువట్లు చేయగలను.

౮౧- ఇంతకాలమును, నీవునుస్వతంత్రుడవై నిరక్షణయత్నమును నీవే అనలించింతులచేతను ఉపేక్షించినాను ఇప్పుడు నీవు వానిని విడుదలకొని పరతంత్రుడైన స్వరూపమును తరస్వరక్షణము స్వరూపిత్వమని తెలిపకొని అరక్షణభారమును నా మీదపడి పెట్టికావు గనుక ఇటుపై నిరక్షణమును నిరూపింపి తెట్టినానా కరణముకలదై నీకు అని అనిచూచుచున్నాను నీవును కలిసి అయిన నేనొక్కడనియెడను కూర్చుని పురికొరకు చేయియత్నమున్న నానికల కలుగుభావమును నానికానిదికాదు.

అత్యంతమిది ఇట్లప్రప్తయై భవములయందుంటా దీక్షగా ఈ కనుగొని మోక్షయిహ్యమి అనియెడి అనిష్ట నివృత్తి.

మాత్రమును చెప్పి ఇచ్చి ప్రాప్తిని చెప్పకపోవుటకు హేతువు అని
వ్యుత్పన్నమిచ్చి గాన. ఇచ్చి ప్రాప్తిని నంతటానే వచ్చును.
మామై చెప్పిన, అనుకో నుండు ఇచ్చి పోయి మునకు చెప్పి
విడిసె ఫలమేవచ్చు ఈ పోయి మునకు వేరుగలగు లేపోవుటచేతను
అలాంటి ఈ పోయి మునకును ఫలముని తెలిసికోగలంబులై ఈ
శతమతో నమూన వే రేలముచెప్పబడలేదు.

మోక్షయిష్టాదు అనుపదము చేతను అనిష్టమిచ్చిని చెప్పటకు
హేతువేమనగా మామై చెప్పిన అనుకో నుండు చెప్పబడిన ఉపా
సకులకు అనిష్టమిచ్చి వారుచేయు ఉపాసనలవల్ల నేకలుగును
ఈకో నమోండుచెప్పబడిన ప్రపత్తులకు ఈశ్వరుడే ఉపాయమగుట
చేతను నీటి అనిష్టమిచ్చునకూడా ఈశ్వరుడే చేయవలయును.
అందుచేతనే అనిష్టమిచ్చుట వుల్లేగింది అధికముగా చెప్పబడినది.

౨౨. మామైచి, అనుపదమునకు శోకించుము అని అధికము.

౨౩. నిరక్షణముందు నీవు అధికరించుటగాని నేను అధికరించు
నీపోవుటగాని తలస్థించినవచ్చు నీకార్యమెట్లు నెరవేరనని నీ
చారించుటకు అవకాశమన్నది. అటుగాక నిరక్షణయత్నమును
ఫలమును నీవికావని తెలిసికొని నీవు నిరక్షణముందు అధికరించక
పోవుటచేతను, అహేతువు చేసిన యత్నఫలములు కెండింటిని
నావిగా దలచుకొని, నీకార్యమందు నేను అధికరించియుండుట
చేరిననున్న, నీవు ఏమృతకు కారణములేదు చూడుమా, అనితా
నియొక్క శోకమును పోగొట్టు చున్నాడు.

౨౪. అహమ్ అనుశ్చ ముచేతను ఈశ్వరుడు, సర్వశక్తిత్వ
సర్వశక్తిత్వ విరోధిని శక్తిత్వాయులతో కూడియున్న తనయొక్క
చేతను చెప్పి, తానీ, సర్వశాసనభ్యు, మోక్షయిష్టాదు

౨౫. అనిధియపడి చారిపోవును
ప్రయోగించిన నన్ను అనిధిగానిన చాలవు, అనిచెప్పి, మామైచి అను
పదము చేతను నీవు శోకించుటకు కారణములేదు. అని అను

మన్నాడు-

౮౫- తిరుమల్లికై అశావాన తమమనస్సును నూర్చి, ఓవవల
తునస్సా సర్వేశ్వరుడు మనవిరోధులనుపోగొట్టి మనశ్శాంతై
కీర్త్యమును స్వీకరింపజేయుటయ్యున్నది యెన్నడును ఇదివేలయెడల
వ్యక్తముగా దుఃఖసారమును మునిగెడల అనిసాయించినవ
కారముగా, క్రిష్ణమృగ, ఈతేతమయొక్క నకలపాపములను
ను పోగొట్టుటకు భానే ఉద్భుత్వమైనదిని చక్కారమున తెలి
యజేసి ఇక నెంచుట శోకించెదలె అని వీనినిగుండు పొయింతు
మన్నాడు.

౮౬- శ్రీమానిగమగల నేరు నీయొక్క పాపములను శ్రమించి
అంతటితోకొంటింప నీయందుండు వాత్సల్యముచేతను వాటినిపా
పములని తలంపక పుణ్యములుగాతలించుచుండగానీవు శోకింపక
వచ్చినా అహమ్ అనుపదముచేతను విరోధినిగర్హింపవలెన అశ్వర
స్వరూపమును త్యా ఆనుపదముచేతను నివర్తకమును పాపములను
స్థానమైన చేతన ద్వరూపమున, గర్వపాపేభ్యః ఆనుపదముచేత
ను నివర్తకములయిన పాపములును, మోక్షయిష్టామి అనుపదము
చేతను వాటినిపోగొట్టుచక్కారమున, మాకుచి|| బ్రహ్మపదముచేతను,
పాపనివృత్తివల్ల కలుగు శ్లోకనివృత్తియందు, వెప్పందుమన్నుచి.

౮౭- తిత్వనిగయముచేసిన తీయకొండార్ భక్తినిమ్మ
శ్రీయొండగా అయినను ప్రవర్తినిమ్మనిగా చేయకలది తీవర
మగ్నకారమును శ్రీభావ్యకారులవేగుపజేరింపగా అయిన అక్కము
చానుగనున్నది సంతోషించియును తమకుభక్తియందే రుచియు
నడిగినది దీనియందు రుచిచేసిన వీళ్ళు జనములెన్ని- అందు
ని భావ్యకారులవారు "నీవు విద్యాంసువేదగుటచేరిన, అక్కమునకు
సంతోషించిరి, నిహాతుక భగవత్కృపనీయందు తేజోవృత్తి
తేజు రుచివుట్టి నడికాదు" అనిసాయించిన తీవాగ్నము భక్తినిం
వదాయమున దీనినిదగ్గరించినందువలన శేషభగవత్కు మానవులకు
భక్తినివృత్తియందు తీవాగ్నమునకు రుచివుట్టులు బహుముఖభ

మనతో యిను.

౯౮- సకలకాన్తములయందున్న జేయఁబడినదియను న్న సకలకాన్తములను జేయఁబడినది యింపిన ఈకోకము, ఇతనిని కిది తానే అనగా ఈశ్వరుడే ఉపాఘ్నియై ప్రాప్తి ప్రతిబంధకములైన సకలపాపములను తోగొట్టి, స్వకాన్తిని కలుగజేయు న్న త్వేత్వరుని యొక్క స్వాత్మగ్యమును ప్రకాశింపజేయుచున్నది.

౯౯- ఈరమణోకార్థము ఉపదేశనములు మునకు అనువాదస్థానియమైన యెడల విశ్వాసములున్న సరియైనది వంశపుత్రు నంబిగారు సాయించినారు.

అనువాదము అనగా ఎడటివాడు ఉపసాదించిన అంశమునకా ను తిరుగాజేప్పుట ఈశ్వరమందు శిష్యునియొక్క మనస్సులో ఉపాయాంతరములు స్వయాపవీరుశములనియును, అత్కస్వరూపము స్వతంత్రత్రాయములను జేయుటకు సమర్థముగాక కేవల ఈశ్వరైక పరతంత్రమనియును, తలచి ఈశ్వరుడే ఉపాఘ్నియై మనకొవలెనుగాని ఇతరములు మనకుపాయములుకాకావని నిశ్చయించిన వెనుక యీశ్వరుడే నిరూపయమని ఉపదేశించు ఉపదేశముగాన అనువాదమని చెప్పవచ్చును.

౧౦- అనువాదకోటియందే ఉపదేశించుటకు పాత్రులెవ్వరియను- అగ్నిగుడు కృష్ణుని యొక్క అభుటితఘటినా పామర్యమునకు ప్రకాశముగు గోవోద్ధారణము మొగ్గరైనతనమునుజేత్వలచేతమును పాత్రుల కీమన్నారాయణుడే ధీరగముద్రమునుండి నాగపర్యంకమును విడిచి మధురాపల్ల నామందవరసింపి నాడనియును, పురాణపురుషుడైన ఆయునభంజనయందుటచేత శ్వేచ్ఛావరకాగరమునకు పవిత్రతః విగినకరియును, పరమాత్మయని నానాయకుడు చేంచేరియున్న పరిమునందే గతును గతునైతీర్థములును ఉండుననియును, వేదవేదములు అభ్యాసములు యజులవాడును మహాత్ముడగు కృష్ణునికే సుకారవర్తముగాను చెప్పబడినవియును, అయినే శర్యవచిత్ర వస్తువులకు ముద్రతను

కలగజేయు వాడనియును, సర్వపుణ్యములకు పుణ్యమనియును,
నమస్తేమంగళక్షులకు మంగళమనియును, కృష్ణుడే ఉత్పత్తిస్థి
తి సంతోషమిదనియును, తులకరాకరాత్మకమైన ప్రపంచము
కానికే కేవలమనియును, తెచ్చుచున్న ముఘలయొక్క వాక్య
ములచేతనున్న, తనకు వనవాసిదళయందును పురవాసిదళయం
దును కృష్ణుడే రక్షితుడై యుండుటచేతనున్న, ఇతడే మనమీర
క్షులకు అనిశ్చయించిన వెనుకనే తనను ఆశ్రయింపుమని కృ
ష్ణుడు సదేశించుటచేతను. అనువాద దళయందే దీనిని ఉపదేశిం
పవలయును-

౯౧- అశ్వశుభు కృష్ణుని సన్నిధి తనకు శ్రేయస్కరమైన ఆ
ధికమునుబడేసింపుచుని పౌర్ణిమివస్తుడే తుప్రపత్యుచాయము
నుబడేసింపక ఉపాయాంతములను విస్తారముగా ఉపదేశించినది,
అప్రపత్యుబడేకమునకు అర్హుడగునోకాదో అని విచక్షణస్సునుబడి
పించుటకే.

౯౨- వేదపురుషుడు ఉపాయాంతరములను చేయుచున్న విధినినది- దొంగవశువు, స్వాధీనపడుటకు మెడలో టాంబకట్టి నిడచువారు వలె. అహంకార, మమకారములచేత గర్వింబి, అజ్ఞానహారమునుచేసి తిరుగుచాచలకు దుష్కారవ్యాపారములచేతను అగర్వము కంటించి భగవద్వారతంత్ర్యమును స్వహంబజ్ఞానమును పుట్టించు కొనుట.

౯౩- స్వరూపజ్ఞానము ప్రస్తుతమే హేతుబలమున తుడిచి
తూటాపరములను విడుదల చేయునా అంటే-

సన్మార్గపాశమును అవలంబించువాడు బ్రహ్మచర్యాదిపూర్వా
కర్మసంస్కరములను విడంపఱు సిద్ధోపాయమును అవలంబించుట
కు తగినంత జ్ఞానపరిపాశముగలవాడు ఈ పాదసారథ్యముల
ను విడచుటతో నుచుండును.

౧౪. కర్నూలు జైల్ హౌస్ లోని సాక్షాత్ కరణములను విడిచి
 బయటి హౌస్ లోని ఏదో చాలా మును దుర్ఘానికి పంపిణీ చేసి కర్నూలు

జ్ఞానాది ఉపాయాంతరములను స్వయాంతర వివరణలు. ఇట్టియందు ఉపాయాంతరమునే వివరించును.

౯౫- స్వవర్ణ, పాప్రమేయముల కుదిరమాగా చేతనుకునేయొ విహారకర గుండు ఉపాయబుద్ధితేయక లోకముందు కృపచేత వసులారాగే. తేయబుద్ధియు ఈశ్వరము ఈశ్వరుని మిగులపి యమై గుండును. అందువలననే ఈశ్వరప్రతికారకు తేయంతర వివరణలులోచేరును.

అత్సన్వయావజ్ఞాన పూర్వకముగా పరమాత్మ స్వయాంతరమును పాప్రమేయములకు ఉపయుక్తమైన జ్ఞానమందు ఉపాయబుద్ధి పోవుటతోనే ఇది స్వయావజ్ఞానములోచేరును.

భగవత్ప్రతిపత్తి సాధనమైన భక్తియందు ఉపాయాంతరము పోవుటతోనే భోజనమునకు పూర్వమందుండు అకలి వలెనే ఇది పాప్రమేయమైన కార్యమునకు పూర్వకముందుండు రుచిలో చేరును, సిద్ధోపాయవరణబుద్ధివలన ప్రవర్తించు ఉపాయాంతరము పోవుటతోనే ఇది భగవత్స్వంతరతంత్రమైన అత్సన్వయావజ్ఞానములోచేరును.

౯౬- భగవత్ప్రతిపత్తియందు ఒకరిభలమునకు అనేక విన్నగపాప్రమేయమందు సిద్ధించు కలిసినమైన భక్తిపాపమునున్న ఈశ్వరమునకు ఒకరిపర్యాయమే చేయవలెనదై సులభమైన ప్రవర్తన పాపమునున్న ఉపదేశించుటచేతను సాధనములందుండు తారతమ్యమును చూడక వాటినిమిథుగాచేసి శుభమునిచ్చునన్న కర్మకర్మరునియొక్క అనుగ్రహమే ప్రధానము కాబట్టి ఈశ్వరప్రవర్తనలు ఉపాయములు కావు ఈశ్వరానుగ్రహమే ఉపాయము.

౯౭. శలసిద్ధికి చేతనుకు చేయవలసినది ఈశ్వరుడుకయితర మగుమున్వయత్తముకేతను నిష్కేంద్రపరపోవుటయును వాడు ఇచ్చుభలము పురుషార్థమగుటకై అధిగమించుట ఇంతమాత్రముచాలును.

౯౮. తత్సన్వయాపులయిన చక్రవర్తికి తిరుమలమునాటి, పాప

భక్తదాసున రాసకావ్యమునకు ద్వినా తీర్థానిరంత " అని చెప్పి ఈ పముతో వచ్చి నను రక్షించుచున్నానని తెలియజేసిగాను కల్లెనపు బ్రాహ్మణులు విశవకుళి వచ్చినవారిని రక్షించెదనని తెలియజేసి గాను ఇందువల్ల గృహయాంత్రిమును సహింసపై ఉపాయధూ తువలించి ఈవృత్తికి ఆశ్రయించువారియొక్క సుస్థితము అనిష్ట మని కలితము-

౯౯- ఈచరమ గో కాభిగమను తెలిసికొనినవారు భగవద్ద్ర భావమువలన ఇతివృత్తమున దీనియందాస్త్రకృము కలవారలగు లయము నమ్మకమును ఉన్నపక్షమునను ఉత్తపించెదరు- కాస్త్ర విరుద్ధమైన ఇటువంటి ఆభాగము నిజమగునా అనిశాస్త్రమునను పక్ష మును సహించెదరు- ఇంతవలెప్పు మధ్యమమరియొక సిద్ధిలేదు- అ ని సకలకాస్త్రితేజ్రలయిన శ్రీపరాశర భట్టరువారికి ఆచార్యులగు ఎవరూ పాయించి-

౧౦౦- ఈగొలమందు చెప్పబడిన ఉపాయాంతరత్మాగమునకు ద్వీ పిష్టోవాణస్పికారమునకును తినినఅధ్యపనాయము లేనివానికి యొక్క సంబంధమునగా ప్రాప్తవృత్తవేదమాత్రము అజ్ఞానముందు భోజనము మృణమీరుకగునట్లు నిశాగమునకే పోవును-

౧౦౧- అష్టవగుణము కలిగినట్టియు శ్రీరంగమందు మెలికి నట్టియు స్వామిఅభావవ్యాదముగా ప్రసాదించినట్టియు సత్వ మగునట్టియు కామ్యమగునట్టియు మలభమగునట్టియు మామేకం కరణం వని అనుకీర్తనాక్షరి విష్ణువిత్తులవారు అనగా పెరియార్ తువారు విడి తప్పింపు తెయుండిరి అని నాస్పికార్ తిరుమొట్టియం తు కూడికొకడుత్త నార్పియూర్ పాయించిన ప్రకారముగా ఈ గోకాభాగ్రీవగమునకు అధికారులు, దీనిని దీనియందు చెప్పి ఇదిగల విత్తుగలిగియుండువారకే. అష్టవగుణగా కరణతయము వి గోకభముగానుండుట, విష్ణువిత్తులనగా విష్ణువులిత్తమందు కలవా రు తేకవిష్ణువుయొక్క విత్తమనుకొనువారు.

౧౦౬ చరమశ్లోకార్థపరిపాదకములగు వాల్మీకియర్ పద
౪ అనునమ్మాభివాక్కు సాయంబినపాశురమునున్ను, అత్తనాగి
యను తిరుమొట్టతైయ్యాభివాక్కు సాయంబిన పాశురమునున్ను ఇ
చ్చట అనుసంధించుకొనరియను.

వాల్మీకియర్థవర్ మాయవర్ కాళన్నియావరో వోర్తపిట
ప్పొడునాయెడు మూప్పొడిటప్పవై! పేర్తు పెరుమతున్నమవేరట
నీగ్రత్తన్ తాళిక కట్టేర్తు అవన్ శెయ్యుం శెమత్తైయెన్ణితై
రివుత్తై-

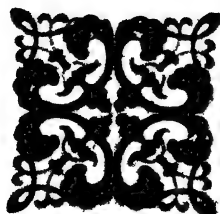
ఈ పాశురమునకు మామేకం శరణం ప్రతిఅనువాదము లెసె
కొనినవాడు అత్తను ఆచ్ఛాదించుకొనియున్న, నిన్నములు, వ్యాధు
లు, ముగలితనము, మరణము మొదలగు వీటిని పోగొట్టి, దేహ
వపానమందు వచ్చుకైతల్యమనే మహాదుఃఖమును నవాసనగా
పోగొట్టి తనతిరువడిఘట్టకిందను చేహకొని పునరావృత్తిరహిత
ముగా గుర్తేళ్ళరుడుచేయరక్షణమును అనుసంధించి విశ్వాస
ముగలవాల్మీ తమకుఁగోధినివరకుడై ఆశ్చర్యభూతుడైన వానికి
పినాగాఅనుటకు దాసులగుదురా " అని అర్థము.

అత్తనాగి యైవైయాగి, యాళుమేంబిరాయమాయ్, ఒత్తొ
వ్యాద పరిపిటప్పొట్టతున్నమ్మియాళ్ కోళ్వాన్ ముత్తనార్,
ముకుంకనార్, పుగుండునమ్మళ్ళే మేవినార్, ఎత్తనా లిడకరాడ
త్ కిడత్తిప్పట్టెమ్మే ఈ పాశురమునకు "హేయప్రతిభటుడైన
ట్టయు మోక్షస్థానమును ఇచ్చినట్టియు సర్వస్వామి, జ్ఞానా
కారముచేతను సమానములై దేవమనుష్యాద్యాకారముచేతను భి
న్నములైన ఆత్మలయొక్క నానావిధములయిన జన్మములను పోగొ
ట్టి, నిత్యసంసారులమైన మనలను దాసులనుగా పరిగ్రహించు
టకై తండ్రి, తల్లి, స్వామి, మొదలగు సర్వభవంధువు లయి
తమవగత్తమునున్న మనని పతనమును, కూడకమనలో ప్రవేశించి
పొకలేకుండా కలసియున్నారు- చపలమగున్న ఎందుచేత దుఃఖ
గముద్రమంచు పడియుండువావు " అని అర్థము-

తిరుమనామోళనమును నిర్వహించు అనుమతముచేతను సింహా
 పాయస్వీకారమునకు అంగములగు త్యాగ్య భక్తములును, పరిత్య
 జ్య అనుపదముచేతను ఆధర్మములయొక్క త్యాగప్రకారమును, మా
 మ్ అనుపదముచేతను త్యాగపూర్వకముగా ఆశ్రయింపబడు సౌఖ
 యాదిగుణవిశిష్టవస్తువును, ఏకశబ్దముచేత అగుణవిశిష్టవస్తువు
 యొక్క సహాయంతర నైరపేక్ష్యమును, శరణశబ్దముచేతను
 ఆవస్తువుయొక్క ఉపాయత్వమును, ప్రజ అనుపదముచేత ఉపా
 యస్వీకారమును, అహమ్ అనుపదముచేత క్రిందస్వీకరింపబడిన ఉ
 పాయవస్తువుయొక్క జ్ఞానశక్త్యాదిగుణయోగమును, త్యాగఅను
 పదముచేత ఆవస్తువునందున్న స్థలమైన అధికారియొక్క స్వ
 రూపమును, సర్వపాపేభ్యః అనుపదముచేత ఆఅధికారికిఁ దోష
 యగు పాపసమూహమును మోక్షయిష్యామి అనుపదముచేతను,
 ఆపాపవిమోచనప్రకారమును, మామహమ్ అనుపదముచేత పాపవి
 మోచకుడగు ఈశ్వరుని ఆశ్రయించిన అధికారియొక్క నిర్భరత్వ
 మును, చెప్పబడెను.

జీయర్ తిరువడిగలేశరణమ్.

తిరుమనామోళనము సంపూర్ణము.

10664

